24 Nisan 1987
24. April 1987
Nummer 107
15 GÜNLÜK GAZETE
Redakt.: Moltkestr. 45
4100 Duisburg 1
Tel: 0203/34 03 97
Tlx: 855705 inmed d

Türkiye Postası

F.ALMANYA: 2,50 DM
FRANSA: 7.- FF
BELÇİKA: 50.- BF
HOLLANDA: 3.- G
İNGİLTERE: 70 Pence
DANİMARKA: 10.- KRN
İSVEÇ: 8.- KRN
AVUSTURYA: 20 S
İSVİÇRE: 2,5 Sfr

Postvertriebsstück Gebühr bezahlt 1 H 13 19 D

Yaşasın 1 Mayıs!

Yurtdışında çalışan, yaşayan işçiler, emekçiler, gençler, kadınlar, hepimiz bulunduğumuz ülkelerde demokrasi ve eşit haklar için, savaşsız sömürüsüz bir dünya için, iş için, ekmek için, tüm ulusların işçi ve emekçileriyle birlikte bu yıl da 1 Mayıs alanlarını dolduralım.

Ege'deki savaş kışkırtıcılığına 2 yanıt

Türkiye-Yunanistan Dostluk Derneği kuruldu

Yazısı sayfa 4'de

Nürnberg'de Türk-Yunan Dostluk Şenliği

Yazısı Sayfa 6'da

...Komünist Partisi DKP'nin Çelik Konferansında Thyssen, ... ve sendika temsilcileri bu iş ... kömür

katıldığı gösterilere sanne ...
kanlarının sahipleriyle görüştü. Alman Komünist Partisi ...
görüşlerini sordu. Konuştuğumuz herkes işyerlerinin savunulması için ...

Foto: Manfred Scholz

IG-Metall'in düzenlediği mitinge 25 bin kişi katıldı

Bu yangını söndürmeye Ren nehrinin suları kafi gelmeyecektir

Yazısı sayfa 5'de

Silahsızlanma görüşmeleri hız kazanabilir

Gorbaçov'un son önerileri dünya kamuoyunda olumlu karşılandı

SBKP Genel Sekreteri Gorbaçov nisan ayının ikinci haftasında Prag'da Kültür Sarayında yaptığı toplantıda, silahsızlanma alanındaki görüşmelere hız kazandıracak ve somut adımlar atılmasını sağlayacak öneriler yaptı.

Prag'daki konuşmasında stratejik saldırı silahlarının azaltılması sorununun silahsızlanma alanındaki en önemli sorunlardan biri olduğunu vurgulayan Gorbaçov, SSCB'nin bu tür silahları yüzde 50 oranında azaltmaya hazır olduğunu yineledi. Bu arada Avrupa kıtasında yerleştirilmiş bulunan 500-1000 kilometre menzilli füzeler konusunda hemen görüşmelerin başlamasını önerdi.

Yazısı sayfa 9'da

Öğrenci gençlik direniyor, kazanıyor

F.Almanya

kuruldu
Yazısı sayfa 4'de

Şenliği
Yazısı Sayfa 6'da

nehrinin suları kafi gelmeyecektir
Yazısı sayfa 5'de

melerin başlamasını önerdi.
Yazısı sayfa 9'da

Yıldız'ın sınırdışı edilmesini CGT önledi

Hanım Yıldız oturma izni olmadığı gerekçesi ile polis tarafından Türkiye'ye gönderilmek üzere tutuklandı. Ancak CGT'li Fransız ve Türkiyeli işçilerin direnmesi sonucu havaalanında serbest bırakıldı. Serbest bırakılmasına rağmen valiliğin oturma izni vermemekte hala direndiği Hanım Yıldız, polisin yeni bir teşebbüsüne karşı CGT'li işçiler tarafından korunmaya alındı. Sendika yönetimi oturma izninin verilmesi için her düzeyde girişimlerini sürdürüyor. Bu nedenle önümüzdeki günlerde protesto gösterileri yapılacak.

Yazısı sayfa 5'de

Perşembenin gelişi

OLMAYACAK duaya "amin" denmezmiş. Denmez ama, tekelci sermayenin temsilcileri Özal hükümetinin AET'ye tam üyelik başvurusunu "heyecan verici mutluluk dolu bir an" (TÜSİAD başkanı Ömer Dinçkök) diye alkışlayınca tekellerin emrindeki basın ne yapsın? Başvuruyu her ne pahasına olursa olsun zorunlu ve yerinde göstermek için kollarını sıvadılar.

TÜRKİYE'NİN Brüksel'de sevinçle karşılanmayacağı baştan belliydi. Buna rağmen istisnasız bütün AET üyelerinin takındıkları olumsuz tavır beklenenden de kötü oldu. Fakat bu yüz kızartıcı manzarayı bile "hayra alamet" diye yorumlamak isteyenler çıktı. Tercüman'da Nazlı Ilıcak büyük bir pişkinlikle Avrupa'daki soğuk karşılamayı AET üyeliğinin Türkiye için zararlı olamayacağını ispat eden bir delil gibi göstererek şöyle yazıyor: "Radikallerin AET'ye karşı çıkması, hatta bunu bir 'tuzak' gibi görmesi, ciddiye alınacak bir yaklaşım değildir. Bu nasıl 'tuzak' tır ki, 'tuzağı' kuranlar onun içine düşmemizi önlemek için engel üstüne engel çıkarıyorlar ve mesela Yunanistan, 'Türk sanayii çökmesin' diye çırpınıyor!"

BU basit mantıkla bırakın bir devletin dış politikasını, bir bakkal dükkanının bile yönetilemeyeceğini her aklı başında insan bilir. Pazarlık masasına oturulduğunda karşı ta-

Türkiye Postası

Arkası 2. sayfada

Göçmenler artık "yerleşik işçi" statüsüne geçmiştir

Yazısı sayfa 7'de

Öğrenci gençlik direniyor, kazanıyor

"Karşımıza her dikilişlerinde aynı tepki ve direnççle karşılaşacaklar"

Dernekler Yasası'nda yapılmak istenen *"Tek tip öğrenci derneği"* oluşturmaya yönelik değişiklik önerisini protesto eden öğrencilerin direnişleri genişleyerek sürüyor.

Protesto eylemleri sırasında gözaltına alınan öğrenci arkadaşlarının serbest bırakılması için açlık grevine başlayan öğrencilerle dayanışma gösteren veliler de açlık grevine başladı. Ankara'da 70 kişinin sürdürdüğü açlık grevine, milletvekili, doktor, mühendis ve avukatlardan oluşan 60 kişi gençlik-aydın dayanışması için 24 saatliğine açlık grevine başladı.

Gözaltına alınan öğrenciler DGM'ne tutuklama istemi ile sevkedildiler. Eylemlerin sürdüğü şehirlerde polis operasyonlar düzenleyerek öğrencilerin direnişini kırmak istiyor.

Yazısı sayfa 3'de

F.Almanya dışında bedelin yükseltilmesine karşı tepkiler artıyor

Bedelin yükseltilmesine karşı tepkiler artarken DYP milletvekili Murat Sökmenoğlu ve DSP milletvekili İsa Vardal bedelin düşürülmesi için çalıştıklarını açıkladılar.

Yazısı Sayfa 6'da

Silahsızlanma atomdan ve kimyasal silahlardan arındırılmış bir dünya için

300 bin kişi yürüdü

Yazısı sayfa 9'da

Perşembenin gelişi

Başı 1. sayfada

raftan mümkün olduğu kadar çok ödün koparmak için dikkat edilmesi gereken temel kurallardan birinin **baştan isteksiz görünmek** olduğunu hatırlatmaya gerek var mı? AET'nin Türkiye'nin başvurusu karşısında takındığı aşağılayıcı tavır, olsa olsa onların "nasıl olsa bizden başka çalacak kapınız yok!" diye düşündüklerini gösterir.

NAZLI hanım daha şimdiden Türkiye'nin geleceğini AET'nin himmetine bağlamış, şöyle yazıyor: "AET'ye girmemiz sonucu 'Türk sanayiinin çökmesini' Avrupalılar da istemez. Çünkü öyle bir ortamda Türkiye 'ortak' değil, onların sırtında bir 'yük' olacaktır..." Bu satırlarda dile gelen zihniyet ulusal bağımsızlık kavramını defterinden silmiş kozmopolit zihniyettir. AET üyeliği ile Türkiye çöküp yerle bir olacak değil elbet, fakat Avrupa'nın sırtında yük olmayacak kadar ayakta durabilen, onun bunun yardımına ve anlayışına muhtaç bir Türkiye midir hedefimiz?

ORTAK PAZAR üyeliği bir tabu değildir, tartışılabilir. Türkiye'nin kendi içine kapanıp kalmasını savunmuyoruz. Ülkeler arasındaki ilişkiler yoğunlaşıyor. Siyasi, ekonomik, kültürel, sosyal alış-veriş artıyor. Bu, toplumsal gelişmenin bir sonucudur ve esas itibariyle olumludur. Türkiye'nin AET ülkeleriyle olan ilişkilerinin de giderek artmasına karşı çıkmıyoruz, ancak bu ilişkilerin karşılıklı eşitlik ve karşılıklı yarar ilkelerine uygun gelişmesini istiyoruz.

EŞİTLİK lafla olmuyor. Diğer AET üyeleri ile yaklaşık benzer ekonomik güce sahip olmayan bir Türkiye AET içinde her zaman bir sığıntı muamelesi görecek ve ikinci, hatta üçüncü sınıf ülke olacaktır. AET tarafından verilen sözlerin, yapılan anlaşmaların ne kadar kolayca "yok sayıldığını" bu yıl yürürlüğe girmesi kararlaştırılmış olan "serbest dolaşım hakkı"nın bir çırpıda ortadan kaldırılmasıyla görmedik mi? Perşembenin gelişi çarşambadan bellidir derler. Bu şartlarda AET'ye üye olmak demek, yapılan her anlaşmanın AET'nin çıkarına uymadığı anda ortadan kaldırılmasına hazır olmak demektir.

TÜRKİYE'NİN sanayileşmesi, ona buna muhtaç bir ülke olmaktan çıkıp kendi gücüyle ayakta duran bir ülke haline gelmesi zorunludur. Bu gerçekleşmeden memleketimiz AET tekellerinin ucuz işgücü deposu olmaktan kurtulamaz.

ÖZAL hükümeti memleketin kaderini AET'nin insafına teslim etmeye hazır gözüküyor. Fakat Türkiye halkının çoğunluğu bunu kabul etmeyecektir. Türkiye Postası

OKUYUCU POSTASI

Geri kalmamızın nedenleri

Türkiye Postası 27 Mart 1987, sayfa 10, **"Bir konu iki görüş"**, değerli dostum Ali Söylemezoğlu ve Aydın Karahasan **"Tehlikeli Alakalar", "Karşılıklı Anlayış ve hoşgörü ortamına ihtiyaç var"** her ikisine de cevap yazıyorum.

Sayın dostum bizi islamiyet mi, din mi geride bıraktı? Bazı sahalarda ve bilhassa teknikte geri kalmışlığımız bizim en önemli meselelerimizden biridir. Her meselenin halli için onu doğuran unsurların bilinmesi şarttır. Yapılan hatalar, meydana gelen olaylar titizlikle incelenerek geri kalmışlığımızın sebeplerini bulmak ve sonra hal çarelerini aramak gerekir. Bilindiği gibi Batı aleminde şuur altına yerleşmiş asırlardan beri süregelen bir din düşmanlığı görülmektedir. Onlar islam aleminde meydana gelen hadiseleri yanlış anlayarak, onların sebeplerini dinde buldular. Bizi geri bıraktığı sabit fikrine saplandılar ve bu fikri aydın geçinen bazı kimseler milletimize aşıladılar. Islam aleminde geri kalmışlığın yaygın oluşu onların tezini kuvvetlendiriyordu. Böylece bu problem bir din meselesi yapılmıştır.

Batı memlekeletlerinde ise herhangi bir sosyal hadise hiçbir zaman din meselesi olarak telakki edilmiyor. Ve herhangi bir hadiseye dayanarak orada mevcut olan dinin değeri tayin edilmemektedir. Esasen geri kalmışlığımızın sebepleri tarihi ve sosyal unsurlara dayanır. Her ilmi ile amil alimin kendi sahasında esaslı bir şekilde yapacağı incelemeler sonunda bu sebepler meydana çıkarılmalıydı. Bazıları bizi idare edenlerin bilgisizliğine, bazıları alimlerin yetersizliğine, bazıları iş başındaki kimselerin ehliyetsizliğine ve bazıları da din prensiplerimize gösterdiğimiz ilgisizliğe atfetmişlerdir. Bütün bu parlak sözlerin maalesef meselemizi halletmediği görülmektedir. Yukanda bahsedilen teşhisler şüphesiz doğru olabilir fakat esas olarak neden idarecilerin bilgisiz olduğunun, neden bir kimsenin vazifesini hakkı ile yerine getiremediğinin, niçin cahil kalındığının ve niçin din prensiplerine ilgisiz davranıldığının sebepleri araştırılmalı idi. Bu yapıldığı taktirde din, tarih, insan karakteri ve düşüncesi, çevre gibi faktörlerin tesir ettikleri bir sosyal durumun meydana geldiği görülür. Geri kalmışlığımızın nedeni sosyal meselelerde aranmalıdır. Esasen hiçbir din milletleri medenileşmekten alıkoyamaz. Nasıl ki Japonları ve Avrupalıları alıkoyamadığı gibi. Nitekim tarihin çeşitli çağlarında islam milletleri kültür ve medeniyetin zirvelerine ulaşmışlardır. Bizler islamın prensiplerini tamamen batıl şeyler uydurarak tatbik eder olduk. Aydın kimselerle halk arasında doldurulması güç mesafeler mevcut olabilir. Halk kendi fikir ve görüşleri ile aydınlarının fikirleri arasında çelişmeler gördükçe onlara karşı gayri ihtiyarı itimadını kaybedebilir. Böylece milli duygularımıza ve gelişmemize kasıtsız fakat tehlikeli olabilecek bir unsur doğmuş olabilir. Milletinden beklediği takdiri göremeyen aydın ise kendi kendini tatmin ve teselli yolları arayabilir. Esasen her aydın her tarafta kol gezen cehaleti milletinden atmak için çaba göstermelidir. Millete herhangi bir baskı yoluyla değil, onun müşkillerini çözmekle faydalı olunmalıdır. Acaba aydın tabakanın zıt fikirlere sahip oluşu gerileme sebeplerinden biri olamaz mı? Bazı memleketlerde aydınlar vazifelerini milli gayeye hizmet için onu yükseltmek için, geliştirmek için ciddi ve dikkatli olarak bir mesuliyet hissi içinde başarabilmektedirler.

Yılmaz Kaya/Bad Kreuznach

Okumalıyız

Her toplantı ve seminerde sık sık şu soruya yanıt ararız: Kitlelere neden ulaşamıyoruz? Beş yıl önce tüm toplantı ve tartışmaların odak noktası olan bu soru bugün de güncelliğini koruyor.

Dünyamız hareket halinde. Buna paralel olarak çevremizdeki herşey değişiyor. Ekonomik, politik ve siyasi olaylar her gün değişik boyutlar kazanıyor. Eğer bizler toplumun çıkarlarının gönüllü savunucuları olarak örgütlü çalışmayı seçmiş isek hiç şüphesiz değişen dünya olayları karşısında duyarsız kalamayız. Dünyada barış, F.Almanya'da eşit haklar, Türkiye'de demokrasi ilkeleri doğrultusunda kendimizi yenilemek, beynimizi geliştirmek zorundayız.

Şu örgütün veya bu örgütün yöneticisi, üyesi, sempatizanı olmak pek birşey ifade etmez. Toplumda kişilik sahibi, dürüst, saygın insan olmalıyız. İnsan çevresinde nasıl saygınlık kazana bilir? Elbette tüm olaylar karşısında namuslu, dürüst ve akılcı yaklaşımı ile.

Aynı zamanda akıllı olmak zorundayız. Hayatın her dalında birer uzman olarak kendimizi yetiştirip çilekeş insanlarımızın sorunlarına ışık tutmalıyız. Bunları yapabilmenin, toplumda saygın insan olmanın yolu okumaktır. Okumalıyız, daha çok okumalıyız. Bilgi dağarcığımız ne kadar zengin olursa karşımızdaki insanı ikna etmemiz o kadar kolay olacaktır.

Okuyan insan kendi özüne katkı yapacak, dünyaya bakan penceresinin açışını genişletecek, daha çok, daha güzel şeyler görecek. Dünyamızın hızlı yaşamından kopmamak için okuyacak. Ya okumazsa? Bu hızlı değişim ve gelişime ayak uyduramayacak, tökezleyecek ve sürüden kopacak. Sürüden kopanı kurt yer demişler. Kurt yemese bile sabun gibi eriyip bitecektir.

O.S./Münih-FAC

OKUYUCU ŞIIRLERI

Baharla birlikte

Baharla birlikte
Canlandı tabiat
Bak
Yeniden tabiat canlandı
Baharın sıcağı
Kışın soğuğunda öcünü alırken
Bu yıl
Dağlar daha çok yeşillenecek
Yeşillenecek dağlar
Bu yıl daha çok
Ormanlar daha çok gürleşecek
Daha çok
Tomurcuklar da çiçek açtı
Dallar da
Çiçekler daha çok açacak
Bu yıl daha çok
Baharla birlikte
Canlandı tabiat
Akışıdır bu tabiatın
Kimse geçemez önüne
Topraktaki tohumun patlayışı
gibi
Patlayacak bir bahar'la birlikte
Tarladaki emekçinin
Kömür ocağındaki
Ve fabrikadaki
Terini akıtan işçinin hareketi
Ve bir şafak vakti
Kıracaklar kollarındaki
Paslı zincirleri
Akışıdır tabiatın
Patladı tohum toprakta
Ve tomurcuklar çiçek açtı
Dallarda

Molla Demirel

Sevgi

Öyle bakmak gözlerine
kana, kana
Çölde su içer gibi
tutmak ellerinden sıkıca
sanki hiç elin elime değmemiş
gibi

koklamak delicesine
gül bahçesine girer gibi
söylemek en güzel sözleri

kelimelerin en güzelini
sanki yıllarca görmemiş gibi
sevmek seni
kavgam, kavgamız gibi

Recep/Gelsenkirchen

Yeni soygun planları ile karşılaşmamak için

27 Mart tarihli Türkiye Postası'nda bedelin 5 bin marka indirilmesi ile ilgili bir okuyucu mektubu ile karşılaştım. Bu durum mücadeleye önceden var olan ilgimi ve heyecanımı daha da artırdı.

Bedel yasası ilk 10.800 markla çıktığında 1979 yılını yaşıyorduk. İnsanlar bu yasayı ve çıkaracağı zorlukları ciddiye almadılar. Kısa bir süre sonra bedel tam iki katına çıktı. Yasanın çıkışından bugüne kadar 8 yıl geçti. Bu hiç de kısa bir zaman değildir. Her askerlik sezonunda boyalı basında bedelli askerlik yapacakların isimleri ile Avrupa'da yaşadıkları yerlerin isimleri yazılıyor. Her sezon bu insanlar isimleriyle bir sayfayı dolduruyor. Ve her isim 15 bin mark ödemek anlamına geliyor. Bunların hangisi 15 bin markı kolaylıkla ödeyebiliyor?

Bir de pasaport değiştirme kanunu çıktı. Hepimiz biliyoruz, nerede bir yasa çıksa ucunda hep para oluyor. Ama bizlerden bazıları karşı çıkmak yerine **"Zaten bir defaya mahsus, ödeyeyim de yakamı sıyırayım"** diye düşünerek parayı ödediler.

Türkiyem

Memleket denildi, Türkiyem geldi aklıma. Küçüklüğümü orada tattım. Yaşamanın zevkini orada almıştım. O portakal ağaçları, o mersin ağaçları...

Gurbette yaşıyorum, gözyaşlarım akıyor Türkiyem aklıma ge-

Türkiye Postası

Abone Fişi

Adı-Soyadı

Adresi

Ülkesi

6 aylık (12 sayı) ☐

1 yıllık (24 sayı) ☐

Tarih:

Abone ücretini **Vereinigung für Völkerverständigung und Solidarität,** Konto-Nr. 219-004090, BLZ 350 500 00, **Sparkasse Duisburg-Kaiserberg** hesabına yatırınız ve bu abone fişi ile birlikte havale makbuzunuzu **Türkiye Postası Abone Servisi, Moltkestr. 45, 4100 Duisburg 1** adresine postalayınız.

Bu abone siparişini 10 gün içinde (posta damgası geçerlidir) yazılı olarak başvurarak iptal edebilirim.

Tarih **İmza**

Für Bundesrepublik
(Federal Almanya için)

ABBUCHUNGSVOLLMACHT
(Kontodan çekim vekaletnamesi)

Ich ermächtige Sie hiermit -wiederuflich- die TÜRKİYE POSTASI Abonnementgebühren von meinem Konto einzuziehen.
(Sizlere bu imzamla -her an geri alabilmek üzere- TÜRKIYE POSTASI'nin abone ücretini kontomdan çekme hakkını veriyorum.)

Beginn ab:
(Başlangıç tarihi)

Abbuchungsmodus:
(Kontodan çekme yöntemi)

-jährlich ☐
-yıllık

-halbjährlich ☐
-6 aylık

Name, Vorname:
(Soyadı, Adı)

Strasse, PLZ, Ort:
(Adresi)

Mein Bank/Postcheckkonto bei:
in:
(Bankanın/postahanenin adı)
(Yeri)

Konto Nr.:
(Hesap numarası)

Bankleitzahl:
(Banka numarası)

Datum:
(Tarih)

Unterschrift:
(İmza)

Abone bedeli

	F.Alm.	Belçika	Danim.	Fransa	İngiltere	Hollanda	İsveç
6 aylık	30 DM	600 BF	120 Km	90,- FF	9,- £	35 G	95 Kr
1 yıllık	60 DM	1200 BF	240 Km	180,- FF	18,- £	70 G	190 Kr

mak pek birşey ifade etmez. Toplumda kişilik sahibi, dürüst, saygın insan olmalıyız. İnsan çevresinde nasıl saygınlık kazana, bilir? Elbette tüm olaylar karşı-

den kopacak. Sürüden kopanı kurt yer demişler. Kurt yemese bile sabun gibi eriyip bitecektir.

O.S./Münih-FAC

için ciddi ve dikkatli olarak bir mesuliyet hissi içinde başarabilmektedirler.

Yılmaz Kaya/Bad Kreuznach

orada almıştım. O portakal ağaçları, o mersin ağaçları...

Gurbette yaşıyorum, gözyaşlarım akıyor Türkiyem aklıma gelince. Yollarda oturan nineler, o küçücük kardeşlerimiz nasıl ayakkabı boyuyorsa, yoldan geçen dayılarımız nasıl sebze diye bağırıyorsa gözlerimin içi öyle doluyor. Yaşım 17 oldu, kültürümü unutacağım diye korkuyorum. Gurbette yaşamaya alıştık, geleceğimiz buraya bağlı oldu. Ama ben hasretim Türkiyeme.

Arka arkaya sülalece gurbet yoluna geliniyor. Türkiye'nin gelecekleri gidiyor. Biz gençler, barışı sevenler, eşitliği isteyenler, Türkiye yöneteceğiz. Canım memleketim, biricik anavatanım, hasret kaldım sana.

Serap Sonracı/Hannover

para oluyor. Ama bizlerden bazıları karşı çıkmak yerine **"Zaten bir defaya mahsus, ödeyeyim de yakamı sıyırayım"** diye düşünerek parayı ödediler.

Biz bu yasalardan gerek gereken ödeyerek, gerek ödememek için mücadele ederek kurtulmaya çalışırken kim bize Türkiye hükümetinin yeni bir soygun planı kurmadığını garanti edebilir? İşte bu nedenle, her günümüz ister 19 Mayıs olsun veya olmasın, ama her günümüz mücadelemizin doruk noktasıymış gibi mücadele etmemiz gerekir. Öyle mücadele etmeliyiz ki hükümet biz Türkiyeli göçmenleri döviz makinesi ve mali yönden dar günlerin parababası olarak görmeye cesaret edemesin.

Bu hedefe ulaşamadığımız sürece bizlere rahat yoktur.

H.S./Hamburg-FAC

KONFERANS
Niçin Sonderschule?
analiz - tezler - alternatifler
Konuşmacı: Metin Gür
Tarih: 2.5.1987
Saat: 14.00
Yer: DGB Haus (Grosser Saal) Münih, Schwanthalerstr. 64

TEMSİLCİLERİMİZİN VE OKURLARIMIZIN DİKKATİNE

Abone adresleri bilgisayarda şehir kod numaralarına göre işlendiğinden abone sürelerini uzatmak isteyen okurlarımız şehir kod numaralarını ve tam adreslerini bildirmediklerinde gerekli işlemi yapamıyor ve gazetelerini adreslerine gönderemiyoruz. Bu nedenle abone sürelerinin uzatılmasını isteyen okurlarımızın ve temsilcilerimizin adresleri ile birlikte şehir kod numaralarını mutlaka gazetemize bildirmelerini önemle rica ederiz.

İLAN

Oğlumuz **Onur**'un 9 Mayıs 1987 cumartesi günü saat 19.00'da Freizeitzentrum Kölner Str. 190, 4150 Krefeld adresinde yapılacak sünnet düğününde sizleri aramızda görmekten kıvanç duyarız.

Babası Mustafa Şahin

DUYURU
Halkevi Kuruluş Eğlencesi
25. 4. 1987 cumartesi günü saat 17.00'de Bürgerhaus, Tellering str. 56, Düsseldorf adresinde yapılacaktır.
Düsseldorf Halkevi

Bedel

Bedel miktarı neye göre belirlendi? Bedelin belirlenmesinin mantığa dayanmadığı sık sık değişen bedel miktarlarıyla anlaşılır. İlk uygulama başladığı zaman 10 800 marktı bedel. Askeri rejim işbaşına geldiği zaman, sendikaları, partileri, demokratik kuruluşları, yığınların ses çıkarabileceği yolları kapatıp, yurtdışında çalışanlara da korku salıp, ağızlarına vurup lokmalarını alayım dercesine bedeli 22 000 marka çıkardı.

Fakat iş düşündükleri gibi olmamaya başladı. Toplumdaki dinamik güçlerle birlikte, gençlerde, analarda, babalarda biriken tepkilerin eyleme dönüşeceğini hissettiler. Eyleme dönüşebilecek tepki için 2000 marklık bir indirimle **"Bedel indirildi"** diye büyük puntolarla ama 20 000 mark diye de küçük yazılarla açıklama yaptılar.

Bu alay edercesine komik bir rakamla yapılan indirim tepkileri önleyemedi. Nitekim gençler, **"20 bin mark çok, iş güvencemiz yok", "Bedel 5 bine indirilmelidir"** istemi ile kampanyalar düzenlemeye başladılar. Gençlerin uzun süren ısrarlı mücadeleleri sonucu bedel, 20 binden 15 bin marka indirildi.

Gençler küçümsenmeyecek bir başarı kazandılar. Özal hükümetine 5 bin marklık gibi geri adım attırdılar. Attırılan bu geri adım gençler arasında olumsuz etkiler de yaptı. Bazı gençler indirimi yeterli gördüler, gençlerin çoğunluğu yeterli görmese de, **"Tekrar bedelin düşürülmesi zor"** dediler, umutsuzluğa düştüler.

Fakat bu ara FIDEF'in başlattığı **"Pasaport harçlarına karşı"** mücadele belli bir başarı elde edince, gençler bundan etkilendi. Mücadelelere katılmayıp seyirci kalan yığınlarda da cesaret belirdi. **"Birleşirsek kazanırız düşüncesi"** geniş destek bulmaya başladı. Gençlere; 5 bin marklık indirimin, başarının teşadüf olmadığını, mücadele ile kazanıldığını **"Pasaport harçlarına karşı yapılan mücadele"** tekrar hatırlattı.

15 bin marklık bedele karşı biriken tepkilerin olumlu kanallara akıtılıp gençlerin 5 bin marklık hedeflerine ulaşması için, Tercüman gazetesi ocak-şubat aylarından beri, gençliğin harekete geçmesini önleyici yayınlarını baş sayfadan vermeye başladı.

Örneğin: **"İsteyen Türkiye'ye gider, 3 aylık askerlik yapar, Türkiye'den başvurduğu için 2,5 milyon TL öder"** diyorlar. Ama, işin aması var.

Birincisi, Genelkurmay Başkanlığı kabul ederse.

İkincisi, 3 ay izin çalışılan işyerinden alınılabilirse. Tercüman'ın haberleri gençlerin birliğinden duyulan korkuyu yansıtıyor.

Gençler sözün kısası; 15 bin marklık bedele karşı gençleri birleştirmek için mücadeleye atılalım. Gençlerin birliğinin lokomotifi olalım.

Hasan Demir/F.Almanya

GEÇEN SAYIDAKI BULMACANIN ÇÖZÜMÜ

SOLDAN SAGA: 1. Dikerdem - Pus, 2. Umacı - Lapacı, 3. malE - oaM - Su, 4. oydaR - Be, 4. Ukrayna - Eşey, 6. Prizma - tsA, 7. aabrE - Klc, 8. Norm - amoK, 9. Alo - Arsa - Asi, 10. Rezalet - anel.
YUKARIDAN AŞAGIYA: 1. Dumlupınar, 2. Ima - Kr - Olc, 3. Kalori - roZ, 4. Ece - Azam, 5. rl - Oyma - Al, 6. oynaB - Re, 7. eladA - Rast, 8. Mama - Tema, 9. reS, 10. Pas - şakkaN, 11. Ucube - eS, 12. sl - Eynesil

Not: Bulmacamızı düzenleyen arkadaşımız rahatsız olduğundan bir süre bulmaca yayınlayamayacağız. Varsa meraklı okurlarımızın düzenleyecekleri 10 x 12 karelik bulmacaları gazetemize göndermeleri rica olunur.

Türkiye Postası: 15 günde bir çıkar **Herausgeber:** Vereinigung für Völkerverständigung und Solidarität e.V. Donaustr. 1, 1000 Berlin 44 **Verantwortlicher Redakteur:** A. Söylemezoğlu **Anschrift der Redaktion:** 4100 Duisburg 1, Moltkestr. 45 Tel: (0203) 340397 **Herstellung:** Infomedia, 4100 Duisburg 1, Moltkestr. 45 **Druck:** Druckhaus WAZ GmbH & Co. Betriebs KG - 4300 Essen 1, **Banka Hesabı:** Vereinigung für Völkerverständigung und Solidarität, Konto-Nr. 219-004090, BLZ 350 500 00 Sparkasse Duisburg-Kaiserberg **Abone Koşulları:** Federal Almanya ve Berlin'de 6 aylık (12 sayı) 30 DM, 1 yıllık (24 sayı) 60 DM. **Temsilciler: Fransa-Paris** Tel: 1-42597402 **İsviçre** Tel: 21- 335691 **Hollanda-Den Haag** Tel: 070-890 336 **İngiltere-Londra** Tel: 01-8816514 **Danimarka-Kopenhag** Tel: 01-707506 **Isveç-Stockholm** Tel: 08-7401941

Teröristler ve militaristler

Ali SÖYLEMEZOĞLU

MHP Genel Başkanı Alpaslan Türkeş Türk Ceza Kanununun 313. maddesine göre 11 yıl hapse mahkum oldu. MHP genel yönetim kurulunun diğer üyeleri ise beraat ettirildiler.

313. madde **"cürüm işlemek için cemiyet kuranları"** cezalandıran bir maddedir. Dağda kırda yol kesip soygun yapan haydut ve eşkiya çetelerini, gangster şebekelerini, mafya gibi yeraltı örgütlerini hedef almaktadır. Böylece sıkıyönetim mahkemesi MHP başbuğunu politik görüşleri yüzünden değil de adi bir cinayet ve terör örgütünün başında bulunmak suçundan mahkum etmiş oldu. Biz de öteden beri hapisteki faşistlerin birer siyasi suçlu değil, adi gangster olduklarını savunduğumuzdan mahkumiyetin 313. maddeye dayandırılmasını isabetli bir karar olarak görüyoruz.

Ne var ki MHP davası kararında isabetli bulunabilecek tek nokta da budur. Mahkeme iki açıdan kendi kendisiyle çelişen bir tutum içine düşmüştür. Bir kere Türkeş'ten başka bütün MHP yöneticilerinin beraat ettirilmesi ne anlama geliyor? Başbuğ hazretleri bütün Türkiye'de ve yurt dışında binlerce kişiyi öldüren terör çetelerini tek başına mı kurup yönetti? Bir tane bile yardımcısı yok muydu? İkincisi, Türkeş'in kurup yönettiği şebekeye bağlı teröristler bunca cinayet işlediler. Sıkıyönetim mahkemeleri bir dizi ülkücü teröristi idama mahkum ettiler. Peki bu katilleri hiç tanımadıkları insanları öldürmeye teşvik edenler, onlara silah sağlayanlar, cinayeti işledikten sonra kaçırıp gizleyenler nerede? Türkeş ve diğer MHP yöneticileri yalnız bir terör şebekesi kurmuş olmaktan değil, kurdukları bu örgütün işlediği suçlardan da sorumludurlar ve Türk Ceza Kanunun 64. ve 65. maddelerine göre (suça azmettirmek ve suça teşvik) de mahkum edilmelidirler. Türkeş'in **"Davadan döneni vurunuz!"** buyruğunu veren adam olduğu ne çabuk unutuldu? Sıkıyönetim mahkemesinin yaptığı, tetiği çeken emir kullarını idama yollarken gençleri bu yola sokanları serbest bırakmaktır. Belli ki ceza yasasına da adalet anlayışına da sığmayan bir tutumla başbuğun kurduğu terör örgütü, özellikle de bu örgütün yönetici kadroları korunmak isteniyor. Sözde **"terörle mücadele etmek"** için kurulan 12 Eylül rejiminin sıkıyönetim mahkemeleri en büyük terör örgütünü koruyor.

12 Eylül rejimi en büyük ve tehlikeli terör örgütünü koruyor dedik. Bu iddiamıza yine bu rejimin bir temsilcisini şahit olarak gösterebiliriz. 12 Eylül döneminin İstanbul Sıkıyönetim Savcılarından Faik Tarımcıoğlu (Şu anda ANAP Bitlis milletvekili) 6 Nisan 87 tarihli Milliyet gazetesinde yayınlanan bir söyleşide şöyle diyor:

Soru: Sağın arkasında kimleri gördünüz, yardım eden dış ülkeler var mıydı?

Faik Tarımcıoğlu: Dış ülke olarak herhangi bir şeye rastlamadım. Fakat finans olarak şunu gördüm: **Silah ve uyuşturucu madde kaçakçılarıyla işbirliği yapan, onları yönlendiren bir kesim onlara yardım etti. Mafya ve ondan çıkar umanlar.**

Soru: Sıkıyönetim savcısı olarak, mafya adı verilen **"baba"**ların üstüne neden gitmediniz? O dönemde bunları halletmek daha kolaydı.

Faik Tarımcıoğlu: Arkadaşlarımla, **"Buna bir çözüm bulalım, bütünüyle ortadan kaldıralım"** dedik. Ben de kendi kendime şu soruyu sordum: **"Acaba devlet bütünüyle bunu**

İzmir, İstanbul, Ankara, Adana, Bursa, Buca, Trabzon üniversitelerinde öğrenci gençliğin eylemleri devam ediyor

"Karşımıza her dikilişlerinde aynı tepki ve dirençle karşılaşacaklar"

"12 Eylül öncesine mi dönmek isteniyor", bu sözler son aylarda yetkililerin ağzından hiç düşmüyor. Türkiye basını da bu görüşlere manşetlerden yer vererek rejimin halk düşmanı uygulamalarına prim veriyor.

Ülkede ne zaman işçiler kaybettikleri haklarını geri almak için seslerini yükseltseler aynı tehdit, öğrenciler demokratik ve çağdaş eğitim istediklerinde yine aynı tehdit. Gecekondusunu, pazarını, işyerini korumak isteyen halkımız mücadeleye giriştiğinde aynı tehdit.

Ama artık bu tehditler sökmüyor. 12 Eylül öcesini anarşiyi, terörü yaratanlar bugün zaten iktidarda.

İşçiler, öğrenciler emekçi halkımız 12 Eylül öncesine geri dönmek için değil, 12 Eylül'ü yaratanları ve 7 yıldır kanunsuz iktidarlarını sürdürenleri alaşağı etmek ve sorumlulardan hesap sormak için mücadele ediyorlar.

ODTÜ Mimarlık Fakültesi önünde oturma eylemi yapan 1200 öğrenci, jandarmaların dipçikli, coplu saldırılarına rağmen eylemlerini sürdürüyorlar

Öğrenci gençlik, Türkiye'nin birçok şehrinde yürüttüğü, birlikte mücadele ve eylemlerle gençlik düşmanı rejime bir adım daha geri attırtarak, yeni yasa tasarısını komisyondan geri çektirmeyi başardı, ancak eylemlerini yasa tamamen geri alınıncaya kadar sürdüreceklerini açıkladılar.

12 Eylül'den sonra üniversitelerde tek tip öğrenci yaratma amacıyla yürürlüğe sokulan YÖK yasası, çeşitli ek yasalarla takviye edilerek çağ dışı eğitimin temelleri atılmıştı. YÖK yasasının silah zoruyla gençlere zorla dayatanlar, bugün de öğrenci derneklerinin kurulmasını ve çalışmalarını engellemek için TBMM ne yeni bir yasa tasarısı sundular. Öğrenci derneklerinin tek tip olmasını ve rektörün gözetiminde faaliyette bulunmasını zorunlu kılan bu yasa önerisi, yurdun çeşitli illerinde öğrenci dernekleri ve öğrenciler tarafından, yaygın protesto eylemleri ile karşılandı.

Ön tasarının TBMM'ne havale edilmesi üzerine direnişe geçen öğrenciler, bu eylemleri sonucunda yasanın komisyondan geri çekilmesini sağladılar.

Yemek boykotu, oturma eylemi, yürüyüşler

12 Nisan günü Ortadoğu Teknik Üniversitesi'nin kafeteryasına giren öğrenciler, yemeklerini aldıktan sonra bir süre masalara oturdular, daha sonra da yemeklerini el sürmeden masadan ayrılarak yemek boykotunu başlattılar. Yemek eylemi öncesi ODTÜ Öğrenci Derneği Başkanı Taner Yüzgeç ile dernek üyelerinden Özgür Kavak ve Hilal Akyüz'ün gözaltına alınması üzerine bir grup öğrenci ODTÜ Mimarlık Fakültesi önünde oturma eylemi yaptı. Oturma eylemini sürdüren 1200 öğrenciyi jandarmalar dipçik darbeleriyle dağıtmak istedi.

Hacettepe Üniversitesi Beytepe söyleyerek yürüyüşe geçen öğrenciler postaneden TBMM'ne protesto telgrafı çektiler. Öğrenciler basına dağıttıkları bildiride şöyle dediler **"Biz ülkemiz üniversitesinde okuyan öğrenciler olarak, demokratik hak ve istemlerimizi elde etmek için derneklerimizi kurduk ve kurmaya çalışıyoruz. Bu dernekleşme süreci içinde baskılar ve keyfi uygulamalarla karşılaştık, ama yılmadık. Yürürlükteki dernekler yasasının antidemokratik hükümleri ile çalışmalarımız engellendi. Bugün de derneklerimizin kapatılması girişimiyle karşı karşıyayız. Yeni yasa önerisi TBMM'ne verilmektedir. Bu önerge süregelen yasaklar zincirinin yeni bir halkasıdır. Bu tasarıyla derneklerimiz ve dernekleşme çabalarımız yokedilmek isteniyor. Öğrencilerin idaresinden alınıp rektörlüğün idaresine verilmek is-**

yardımcılarından İsmail Heral ise dernek kurmanın anayasal bir hak olduğunu vurgulayarak **"Bu hakkın kullanılmasında şarta, kaideye, aşırı derecede tahammül yoktur"** dedi.

Arkadaşlarının serbest bırakılması için eylemler sürüyor

Dört büyük ilde başlayan ve diğer illere de yayılan öğrenci gençliğin eylemleri, yasanın geri çekilmesiyle, başarıya ulaştı. Eylemler sırasında yüzlerce öğrenci gözaltına alındı ve öğrenciler Devlet Güvenlik Mahkemeleri'ne sevkedildi. Eylem olan her üniversitede yoğun jandarma ve polis baskısı gözlendi. Öğrenciler coplandı, dipçiklendi, dövüldü ve haklarında soruşturma açıldı.

Bolu'da izinli bildiri dağıtan öğ-

telgraf çektiler. Gözaltına alınan arkadaşlarının serbest bırakılmasını ve baskılara son verilmesini istediler. İzmirli üniversite öğrencileri dağıttıkları bildirilerde **"Demokrasi düşmanları şunu bilmek durumundalar ki, karşımıza her dikilişlerinde aynı tepki ve dirençle karşılaşacaklardır. Bu nedenle onlara kapalı kapılar arkasında ucuz hesaplar yapmamayı öneriyoruz, yasa tasarısının iptalini istiyoruz."**

Öğrenci gençlik yasa tasarısı tamamen iptal edilene kadar eylemlerini sürdürmede kararlı.

İnsan Hakları Derneği'nin yeni açıklaması

Soru: Sıkıyönetim savcısı olarak, mafya adı verilen **"baba"** ların üstüne neden gitmediniz? O dönemde bunları halletmek daha kolaydı.

Faik Tarımcıoğlu: Arkadaşlarımla, **"Buna bir çözüm bulalım, bütünüyle ortadan kaldıralım"** dedik. Ben de kendi kendime şu soruyu sordum: **"Acaba devlet bütünüyle bunu istiyor mu? Eğer bu sorumun cevabı evet olsaydı, iddia ediyorum hepsini kısa sürede ortaya çıkartırdım. Ama öyle dikine ve yatay çakışmış ilişkiler var ki, el yordamından öteye gidemezsiniz. Devlet, bütünüyle yeraltı dünyasını, mafyayı ortadan kaldırmak istemiyor."**

Faik Tarımcıoğlu'nun sözlerinden ortaya çıkan iki gerçek var. 1. **Sağ teröristleri destekleyen, finanse eden mafya çevreleridir. 2. Teröristleri destekleyen mafyanın devlet içinde öyle güçlü yandaşları var ki, sıkıyönetim savcıları bile bir şey yapamıyorlar.** Böyle bir güce Türkiye'de ancak MIT, CIA, Kontrgerilla gibi gizli servisler sahiptir.

Gizli servis, terörist, mafya üçgeni yalnızca Türkiye'de değil, ABD'de, Italya'da, Güney Amerika'da hep karşılaşılan bir olgudur ve günümüzde uluslararası terörizmin karakteristik özelliklerinden biridir.

Gözaltına alınma olaylarını protesto eden veliler, çocuklarının eylemlerini destekliyor

ge süregelen yasaklar zincirinin yeni bir halkasıdır. Bu tasarıyla derneklerimiz ve dernekleşme çabalarımız yokedilmek isteniyor. Öğrencilerin idaresinden alınıp rektörlüğün idaresine verilmek istenen derneklerin akademik demokratik mücadeledeki görevlerini yerine getirmeyeceği açıktır. .. Demokratik olmayan bu yasa taslağının hazırlayıcılarını protesto etmek amacı ile bu yemek boykotunu yaparak, öğrenci gençliğin haklı tepkisini dile getiriyoruz."

İzmir, Adana ve Bursa Üniversitelerinde okuyan öğrenciler yasa tasarısına karşı yemek boykotu yaparak protestolarını dile getirdiler.

Muhalefet partilerinden destek

İstanbul, Ankara, İzmir, Bursa, Adana illerinde başlatılan YÖK uygulamaları ve öğrenci dernekleri ile ilgili yasa tasarısını protesto amacıyla başlatılan yemek boykotu ve diğer eylemler SHP ve DYP tarafından desteklendi.

SHP Genel Başkan yardımcısı Ibrahim Önen, iktidarın totaliter sistemlerde rastlanacak biçimde bir dernek yasası getirmeye çalıştığını belirterek **"Öğrenciler haklı, gençlerden korkmamak lazım"** dedi. SHP milletvekili Cüneyt Canver de iktidarca yasallaştırılmak istenen yasa tasarısını **Pinoşet yasası** olarak niteldi. DYP Genel Başkan

Eylem olan her üniversitede yoğun jandarma ve polis baskısı gözlendi. Öğrenciler coplandı, dipçiklendi, dövüldü ve haklarında soruşturma açıldı.

Bolu'da izinli bildiri dağıtan öğrenciler gözaltına alındı. Arkadaşlarının serbest bırakılması için 14 öğrenci açlık grevine başladı.

Trabzon'da Karadeniz Üniversitesi öğrencilerinden oluşan sekiz kişilik bir grup gözaltındaki tüm öğrencilerin serbest bırakılması için üç günlük açlık grevine gitme kararı alırken, İzmir'de başlayan açlık grevi genişleyerek sürüyor. Buca Eğitim Enstitüsü öğrencileri de greve katıldılar.

İzmir'de üç otobüse doldurularak DGM Savcılığı'na götürülen öğrencilerin velileri bu olaya karşı tepkilerini belirttiler. Sündüz Öztürk adlı anne bu olay üzerine şöyle dedi. **"Benim oğlum, haksızlığa karşı savaşıyor. Sonuna kadar evladımın yanındayım."**

İzmir'de öğrenciler açlık grevini sürdürürken 1000 kadar öğrenci de TBMM'ne Içişleri Bakanlığına

kampüsünde okuyan öğrenciler de yemek boykotu yaptılar. Yemeklerini yemeyen öğrencilerin kimlikleri jandarmalar tarafından toplandı. Bu olay üzerine yemek boykotuna fiilen katılmayan öğrenciler de **"onların kimliklerini aldınız bizimkini de alın"** diyerek kimliklerini verdiler. Toplanan 300 civarındaki kimlik iki saatlik eylem sonunda öğrencilere geri verildi.

İstanbul Üniversitesi Turan Emeksiz lokantasında da öğrenciler yemek yememe eylemi yaptılar. Daha sonra toplu halde marşlar

Gaspedilen hakları geri almak için mücadele sürüyor

İşçi sınıfımız kararlı, grevler yaygınlaşıyor

ANAP iktidarının işçi ve emekçi düşmanı politikası nedeniyle bugün Türkiye'de petrol, kimya, metal, deri işkollarında binlerce işçi grevde. Grevdeki işçi sayısı hergün biraz daha artarken toplu sözleşme görüşmelerinin uyuşmazlıkla sonuçlanması 22 bin işçiyi kapsayan işyerlerinde grev kararları alınmasına neden oldu.

12 Eylül'den sonra grev hakkına konan yasaklar nedeniyle verilen yedi yıllık aradan sonra hareketlenen işçi sınıfı, Türkiye işçi sınıfının engin grev deneyiminden yararlanarak kararlı adımlar atıyor. Göstermelik hale getirilmek istenen grev hakkını, yasalar, baskılar, lokavtlarla engellenmek istenen en doğal haklarını yaşama geçiriyor, direnişler, yürüyüşler, mitingler, açlık grevleriyle sesini duyuruyor.

Samsun'da miting

Türk-İş'in 19 Nisanda Mersin'de yapacağı miting İçel valiliğince üniversite giriş sınavlarının aynı güne denk gelmesi bahane edilerek engellendi. Türk-İş'in 26 Nisanda Samsunda yapacağı mitinge ise izin verildi.

Petrol-İş grevleri sürüyor

Kiplas işverenler sendikasına bağlı 67 işyerinde 11 bin işçiyle sürdürülen grevlerle ilgili bir açıklama yapan Petrol-Iş Sendikası Genel Başkanı **Cevdet Selvi**, durumu değerlendirerek işverenler sendikası ile her işyeri için ayrı ayrı görüşmeye hazır olduklarını ve her işyeri için bir temsilci ve şube yöneticisinin görüşmelere katılması koşullarının bulunduğunu ancak Kiplas'ın buna yanaşmadığını söyledi.

Öte yandan Petrol-İş'in Kartal ve Kağıthane'de greve katılan üyeleri, sendika merkez ve şube yöneticilerinin katılımıyla düzenlediği kapalı salon toplantılarında yapılan konuşmalarda da Özal hükümeti ve işveren sendikalarının tutumları eleştirilerek, sürdürülen grevlerin yalnızca kendi sendikaları açısından değil, Türkiye işçi sınıfının, özgürlük, demokrasi ve hak arama mücadelesi açısından önemi vurgulandı.

Otomobil-İş sendikasına bağlı

Petrol-İş Grevleriyle Dayanışma Kontosu ise şöyle: Kemal Akbaş - Osman Aslan Ziraat Bankası Gayrettepe şubesi, hesap numarası: 5960

Netaş grevi sırasında yurtdışında Türkiye'deki grevci işçilerle maddi-manevi dayanışma kampanyası da diğer grevlere kaydırılarak sürüyor.

MKE greve hazırlanıyor

Kırıkkale'deki Makine Kimya Enstitüsü (MKE)'ye ait Silah ve Mühimmat Fabrikasında çalışan 13 bin işçi toplu sözleşme görüşmelerinin uzaması ve sonuca bağlanamamasını protesto etmek amacıyla yemek yememe eylemine giriştiler. Yemek boykotunun önümüzdeki günlerde MKE'ye bağlı diğer işyerlerinde yayılması bekleniyor.

Kamu İşveren Sendikası TÜHİS'in 5 aydır süren toplu sözleşme görüşmelerini katı tutumuyla çıkmaza sokması üzerine 12.500 MKE ve 3.400 Zirai Donatım Kurumu işçisinin 4 Mayısta greve çıkacağı açıklandı.

— Hepimiz işçiden yanayız...

Özal'a önergesi

SHP Ağrı milletvekili İbrahim Taşdemir TBMM Başkanlığı'na verdiği bir önerge ile Özal'ın **"işkenceci polisleri mahkum eden hakimlerin görevden alınıp alınmadığını, işkenceci polislere ceza verilip verilmediğini"** yanıtlamasını istedi.

Taşdemir önergesinde, işkence ile öldürme suçundan 10 yıl 8 ay hapis cezasına çarptırılan Ümit Bavbek, Orhan Yaman ve Mehmet Yetiş'in karardan sonra terfi ettirilmelerinin ve Ümit Bavbek'in Kadıköy Emniyet Amiri olmasının nasıl izah edileceğinin açıklanması gerektiğini vurguladı.

SHP milletvekilinin önergesinde şu sorular yer alıyor:

"İşçi olarak bir kişi dahi her türlü güvenlik soruşturmasından geçirilirken, mahkum olan emniyet mensupları nasıl terfi edebilmektedir. Öte yandan mahkumiyet kararında imzası bulunan hakimler kararın yargıtayca bozulmasından sonra neden tayin edilmişlerdir. Karara muhalif kalan Albay Tahsin İnce'nin yerinde kalması nasıl izah edilebilir?"

İnsan Hakları Derneği'nin yeni açıklaması

İşkenceden 160 ölüm

İnsan Hakları Derneği Genel Başkanı Nevzat Helvacı'nın şubat ayında bir basın toplantısıyla açıkladığı 12 Eylül'den bu yana **"işkence sonucu ölümler"** raporundaki isim sayısı derneğe yeni iletilen bilgilerle 160'a yükseldi.

Hatırlanacağı gibi Nevzat Helvacı 12 Şubat tarihinde yaptığı basın toplantısında, **"Resmi nedenlerle"** gözaltına alındıktan sonra ölüm nedeni **"intihar"** olarak açıklanan 24 kişi, emniyet müdürlüklerinde, karakol ve cezaevlerinde işkence sonucu ölen 97 kişi, işkence sonrası gerekli tedavilerin yapılmaması ya da tedaviye geç başlanması sonucu ölen 14 kişi, resmi açıklamalarla çatışmada ölü olarak ele geçirildiği iddia edilen 4 kişi, cezaevlerindeki kötü koşulları ve insan onuruna yakışmayan uygulamaları protesto etmek amacıyla başlattıkları ölüm orucu sonucu ölen 10 kişi olmak üzere toplam 149 kişinin çeşitli biçimlerde yaşamlarını kaybettiklerini" açıklamış ve ilişikte verilen isim listesinin dışında elinde belge ve bilgi bulunanların derneğe başvurmalarını istemişti. 12 Şubattan sonra derneğe ulaşan bilgilerle ölü sayısı 160'a yükseldi.

İnsan Hakları Derneği Genel Sekreteri Akın Birdal yaptığı açıklamada, özellikle ceza evlerindeki hükümlü ve tutuklulardan ölüm olaylarıyla ilgili bilgilerin derneğe ulaştırıldığını bildirerek bu bilgiler ışığında işkence sonucu ölenler raporunun yeniden düzenlendiğini söyledi.

Federal Almanya'da, Türkiye'de İnsan Hakları ve Demokrasi İçin Dayanışma Girişimi tarafından Alman kamuoyunu bilgilendirmek üzere broşür çıkartıldı.

Kiminin pasaportuna elkonurken, kimilerine de verilmiyor

Türkiye'de seyahat özgürlüğü yok

İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi

10 Aralık 1948
Madde 13
1- Herkes, herhangi bir devletin sınırları içinde serbestçe dolaşma ve yerleşme hakkına sahiptir.
2- Herkes kendi ül' ,si de dahil, herhanç bir ülkeyi terk etmek ve ülkesine dönmek hakkına sahiptir.

1987'deki açıklamalara göre, çeşitli nedenlerle yurtdışına çıkış izni verilmeyen ve pasaport alamayan insanların sayısı 300 bine ulaştı

Ruhi Su

27.2.1981 tarihinde yürürlüğe giren ve pasaport yasasında değişiklik yapan 5682 sayılı yasayla da rejimin bu keyfi uygulamalarına yasal temel oluşturuldu.

Her ne kadar yurtdışına çıkamayan 300 bin kişinin içinde, adi suçlardan aranan veya vergi borcundan dolayı pasaport alamayanlar varsa da, bunların sayıları ancak 20 bin civarında.

200 bini aşkın insan ise, haklarında politik nedenlerle açılmış bir dava, soruşturma ya da İçişleri Bakanlığının keyfi istemleri nedeniyle yurtdışına çıkamıyor.

6.680 kişi ise hakkında hiç bir yasal engel, soruşturma, ve dava olmadığı halde pasaport alamıyor. Yurt dışına çıkış hakkından mahrum ediliyor. Pasaport alamayan kişiler arasında Türkiye'nin en tanınmış yazarları, sanatçıları, gazetecileri, bilim adamları ve hukukçuları da bulunuyor.

Bilindiği gibi tanınmış sanatçı Ruhi Su hastalığı nedeniyle Avrupa'da te vi edilmek için pasaport başvurusunda bulunmuş ama bu istem keyfi nedenlerle reddedilmiş ancak ölümünden çok kısa bir süre önce yurt dışına çıkma izni alabilmişti. Yine Istanbul Barosu Başkanı ve Barış Derneği sanıklarından Orhan Apaydın da tedavi için bile olsa yurtdışına çıkışına izin verilmeyen ve pasaport izni ölümünden bir gün önce verilenlerden biri.

Türkiye'de yüzbinlerce insan pasaport alamazken, Yurtdışında çalışan göçmen işçilerin pasaportlarına da Türk konsolosluklan tarafından **"yurtdışında kalmaları sakıncalı olduğu"** gerekçesiyle el konuyor.

Timur Selçuk

Genco Erkal

Atilla Özkırımlı

ARININ BALI — **Süleyman ÜSTÜN**

İstemedikleri demokrasidir

12 Eylül'de yaklaşık 240 bin insan gözaltına alınmış. Bunlardan 800 kişinin kaybolduğu, akıbetlerinin ne olduğunun henüz bilinmediği, çeşitli açıklamalardan ve SHP'nin, araştırma istemiyle konuyu meclise götürmesinden biliniyor. 149 kişinin de, gördükleri işkenceler sonucu yaşamlarını yitirdikleri, İnsan Hakları Derneği yöneticilerinin düzenledikleri basın toplantısında, öldürülenleri isim isim açıklamış olmasından öğrenilmiş bulunuluyor. "Dur emrine uymadı", "Kaçarken vuruldu" veya "atladı öldü"lerle öldürülenler, sorgulamada sakat bırakılanlar, aklını yitirenler, doğaldır ki bu sayıların dışındadır. Gerçek yitirdiklerimiz, şimdilik bilinemiyor.

12 Eylül gerçek bir terördür. Bu dönemin bir de idamları var. Rejim, gücünü ve şiddetinin derecesini asıl da idamlarla gösterdi.

12 Eylül'de ilk darağacı darbeden 24 gün sonra 7 Ekimi

Türkiye Barış Derneği'nin 10. kuruluş yıldönümü nedeniyle Yunanistan'da 3 gün süreyle Türkiye-Yunanistan halkları arasında barış ve dostluk toplantıları düzenlendi

Yunanistan'da T.Barış Derneği'nin 10. yıldönümü kutlandı

Atina muhabirimiz bildiriyor

Türkiye Barış Derneği'nin 10. kuruluş yıldönümü Yunanistan'da da kutlandı. Barış ve uluslararası yumuşama için Yunanistan komitesinin (EEDYE) davetlisi olarak 3 Nisan günü Türkiye Barış Derneği yöneticilerinden **Nadir Akgül** (Özlem Özgür) Atina'ya geldi. **EEDYE**'nin Türkiye Barış Derneği'nin kuruluşunun 10. yıldönümü nedeniyle 3 gün süreyle düzenlediği Türkiye-Yunanistan halkları arasında barış ve dostluk toplantılarına katıldı.

3 Nisan günü Atina Barış Komitesi'nin düzenlediği Sovyetler Birliği-Yunanistan dostluğuna yönelik barış şenliğine katılan N.Akgül, 4 Nisan günü Koridallov belediyesinin düzenlediği Kıbrıs konulu toplantıya katılarak konuşma yaptı. Konuşmasında Türkiye Barış Derneği'nin Kıbrıs konusundaki görüşlerini açıkladı. Toplantıda hazır bulunan YKP MK üyesi bir konuşma yaptı.

5 Nisan günü Atina'da ALFA tiyatrosunda T.Barış Derneği'nin 10. kuruluş yıldönümü için merkez kutlama toplantısı düzenlendi. EEDYE Başkanı, Atina Üniversitesi Rektör Yardımcısı Profesör **Alkis Argiriadis**'in konuşmasıyla toplantı açıldı. Konuşmasında Türkiye halkının layık olduğu özgürlük, demokrasi ve barışa kavuşacaklarına olan inancını dile getirdi. EEDYE Başkan Yardımcısı **Stavros Kanelopulas** konuşmasında Mahmut Dikerdem'in Barış Derneği davasındaki savunmasından alıntılar yaptı. Mahmut Dikerdem'in toplantıya gönderdiği telgraf büyük alkış topladı. Türkiye Barış Derneği yöneticilerinden Nadir Akgül'ün konuşması büyük bir ilgiyle izlendi ve coşkun alkışlarla karşılandı. Yunanistan-Türkiye Dostluk Komitesi adına **Yorgo Papapetros** bir selamlama konuşması yaptı. Tiyat-

Kölelik anlaşması SEİA'ya karşı tepkiler gelişiyor

İnönü: "Paralı asker değiliz"

Türkiye ve Amerika arasındaki Savunma ve Ekonomik İşbirliği Anlaşması (SEIA)'nın, demokrasi güçlerinin tüm muhalefet ve ikazlarına rağmen kamuoyuna içeriği açıklanmadan imzalanmasından kısa bir süre sonra Amerikan Kongresi'nde Türkiye'ye yardım konusu tartışılmaya başlandı. Ve Temsilciler Meclisi Dışişleri Komisyonu 1988 mali yılı için Türkiye'ye yapılacak yardım programında ciddi kısıntıların yanı sıra, yardımı **"Kıbrıs koşuluna"** bağlayan öneriyi de kabul etti. Türkiye'ye verilmesi öngörülen 785 milyon dolarlık yardımda kesinti yapılarak 569 milyon dolara indirildi. Önergede ayrıca silahların sadece bir NATO ülkesine saldırı geldiği takdirde ve savunmaya dönük olarak kullanılabileceği şeklinde bir kayıt da bulunuyor.

Bu kararın Ankara'da duyulmasından sonra gelişen tepkilerden kısa alıntılar yaptık.

SHP Genel Başkanı İnönü: "...O zaman SEIA feshedilir. Aynı ittifak içinde bulunmamızın yararı tartışılır", "Paralı asker değiliz", "Türkiye'deki NATO üslerini kullanma imkanlarını ellerinden almak gerekir", "SEIA Anlaşması'nın uzatılmasının hiç bir önemi kalmadı. Dolayısıyla onun feshedilmesi gündeme geliyor."

İhsan Sabri Çağlayangil: "Türkiye 40 yıldır ABD'ye sadakatle bağlı. Karşılığında aynı anlayışı görmek de hakkıdır", "Yapılan yardımlar şarta bağlanırsa bu yardım olmaktan çıkar, ipotek halini alır."

Aydın Güven Gürkan: "Se-

du" veya "atladı öldü"lerle öldürülenler, sorgulamada sakat bırakılanlar, aklını yitirenler, doğaldır ki bu sayıların dışındadır. Gerçek yitirdiklerimiz, şimdilik bilinemiyor.

12 Eylül gerçek bir terördür. Bu dönemin bir de idamları var. Rejim, gücünü ve şiddetinin derecesini asıl da idamlarla gösterdi.

12 Eylül'de ilk darağacı, darbeden 24 gün sonra, 7 Ekimi 8 Ekime bağlayan gece, Ankara Kapalı Cezaevi'nin iç avlusunda kuruldu ve iki gencin gençlik ateşi, aynı gece ve peş peşe bu darağacında söndürüldü. İpe, ilk verilen **"sol kesim"** den Necdet Adalı oldu. Sallanan ilmek en önce Necdet'i boğdu. Cezaevi doktoru **"tamam"** deyince, aynı ilmek bu kez de, **"sağ kesim"**'den Mustafa Pehlivanoğlu'nun boynuna geçirildi.

İdamlar sürdürüldü ve Adalı ile Pehlivanoğlu'nun asılmalarını, içlerinde Erdal Eren gibi, 18 yaşını henüz doldurmamış, lise öğrencilerinin de bulunduğu 28 siyasi hükümlünün asılmaları izledi. Darağacı soldan 19, sağdan dokuz gencin canını aldı.

İdam kararlarının arkası kesilmiyor. Sırasını, gününü bekleyenlerin sayısı, şimdi kaçtır acaba? İdam kararlarını, TBMM' nin tüm yetkililerini, yaptıkları darbeyle birlikte devralan ve Orgeneral Kenan Evren'in başkanlığında, kuvvet komutanlarının dan oluşan MGK (Milli Güvenlik Kurulu) onayladı.

***

Hükümet Darbesi Tekniği adlı kitabında Malaparte: **"Darbede başarı, uygun iç ve dış koşulların hazırlanmasında ve bunların gerekli desteğinin sağlanmasındadır"** diye yazıyor. 12 Eylül hareketi sırasında ABD Başkanı bulunan Jimmy Carter de: **"12 Eylül hareketinden önce Türkiye'nin durumu, savunma açısından tehlike arzediyordu. Afganistan olayından ve İran monarşisinin devrilmesinden sonra, Türkiye'deki bu istikrar hareketi içimizi ferahlatmıştır. Bu girişimin, bölgede şiddetle ihtiyaç duyulan istikrara doğru atılmış ilk adım olduğunu düşünüyorum"** diyor.

Ülkemiz, 12 Eylül'ü, öncesi ve sonrasıyla niçin, kimler için, nerelerin çıkarları için yaşamıştır, şeklinde bir soru sormaya, bugün artık bir gerek kalmış mıdır acaba? 12 Eylül, 12 Mart'ın değişen koşullarda bir devamıdır. 12 Mart'ın generalı Tağmaç:

"Toplumsal gelişme, ekonomik büyümenin önüne geçmiştir; gelişme geriye çekilmelidir" diyordu. Bugün de söylenen, istenen özünde budur. Korkuları, **"toplumsal uyanış"**, **"özgür düşünce"** ve istemedikleri **"demokrasi"**dir. Asıl düşman oldukları da, işçi sınıfı, emekçi halk, aydınlar ve gençliktir. Nasıl ki, uyanış, özgür düşünce demokrasinin **"altyapısı"**dır; işçi sınıfı, aydınlar ve gençlik de bunun **"taşıyıcısı"**, dinamiğidir çünkü.

Gençleri, "gençlik sınırsız bir umuttur" demeden, bunu görmeden, bu yüzden darağacına veriyor. İşçi örgütlerini bu yüzden basıyor, kapatıyor; işçileri **"ölüm oruçları"**na bu nedenle sürüyor. Aydınlara, emekçi halka ettiklerinin nedeni asla başka değildir.

***

- **Türk-İş'i** polis kuşatmış; karar defterine, belgelerine el koymuş. DGM, işçi liderlerini sorguluyormuş. Turgut Özal Ankara'ya dönmüş, **"Hepinizi çok özlemişim"** demiş. Vay Ankara' mız ne hale gelmiş...

Şart oldun artık demokrasi.

Türk-Yunan Dostluk Derneği yöneticileri basın toplantısında

Halkların mutluluğu için onurlu bir görev

Türkiye-Yunanistan Dostluk Derneği kuruldu

Ege anlaşmazlığı nedeniyle Türkiye ve Yunanistan hükümetleri arasında sorunlar sürer, bir yandan da savaş çığlıkları atılırken, Türkiye-Yunanistan Dostluk Derneği' nin kurulduğu 13 Nisan günü bir basın toplantısıyla açıklandı.

Kurucuları arasında, Yaşar Kemal, Aziz Nesin, Oğuz Aral, Timur Selçuk, Zülfü Livaneli, Prof. Dr. Ekrem Akurgal, Mehmet Ali Birand, Ali Sirmen, Güneri Civaoğlu, Melih Cevdet Anday, Emil Galip Sandalcı, Reha Isvan, Müjdat Gezen, Atıf Yılmaz gibi isimlerin yer aldığı derneğin geçici başkanlığına Prof. Dr. Akurgal getirildi.

Dernek amacını, **"Türk ve Yunan halkları arasında dostluk, anlayış ve işbirliği duygularını güçlendirmek, düşmanlık kışkırtacak davranışları önlemeye çalışarak, iki ülke arasında barışçı bir diyalog kurulmasına katkıda bulunmak"** olarak açıkladı.

Bundan bir süre önce Türkiye'ye konserler vermek amacıyla giden Yunanlı sanatçı Theodorakis'in öncülüğüyle kurulmuş bulunan Yunanistan-Türkiye Dostluk Komitesi'ni kardeş olarak niteleyen ve tüm Yunan halkına dünya kamuoyunun önünde dostluk ellerini uzattıklarını bildiren dernek yöneticileri, basın toplantısı sırasında yakalarına barışı sembolize eden beyaz karanfiller taktılar.

Kış toplantı. Türkiye Barış Derneği yöneticilerinden Nadir Akgül'ün konuşması büyük bir ilgiyle izlendi ve coşkun alkışlarla karşılandı. Yunanistan-Türkiye Dostluk Komitesi adına **Yorgo Papapetros** bir selamlama konuşması yaptı. Tiyatro sanatçısı **Dimitris Petratos** Nazım Hikmet, Ataol Behramoğlu ve Kıbrıslı şair Neşe Yaşın'dan şiirler okudu. Türkiye ve Türkiye Kürdistanı Demokratlar Birliği müzik grubunun gösterisinden sonra, Yunanistan-Türkiye Dostluk Komitesi üyelerinden tiyatro yönetmeni-sanatçısı Stefanos Lineos şu anda sergiledikleri Aziz Nesin'in Toros Canavarı adlı oyunundan müziğini Mikis Theodorakis'in yaptığı kendi şiiri olan Türkiye-Yunanistan halklarının dostluğunu okuyan bir şarkıyı söyledikten sonra toplantı sona erdi.

Yunan aydın, sanatçı, bilim adamlarının yanısıra, SOL BIRLIK temsilcileri ve taraftarları, kimi politik mülteci demokratların katıldığı toplantı bir süre önce Türkiye-Yunanistan arasındaki gerginlikten sonra olması nedeniyle büyük etki yarattı. 5 Nisan günü Yunan Radyo Televizyonu ERT 1. kanalda ana haber bülteninde toplantıya geniş yer verildi.

Türkiye Barolar Birliği anayasanın değişmesini istedi

"Adalet güneşinin battığı ülkede yaşanmaz"

Türkiye Barolar Birliği (TBB)' nin olağanüstü genel kurulunda 1982 anayasasının değiştirilmesi doğrultusunda bir karar oylanarak kabul edildi.

TBB'nin Hukuk ve İnsan Hakları Komisyonunca hazırlanan ve kabul edilen kararda, **"Demokrasinin temel kurallarına, hukukun üstünlüğüne, sosyal hukuk devleti ilkelerine, insan hak ve özgürlüklerine aykırı olan otoriter nitelikli 1982 Anayasası, toplum istek ve gereksinimlerini karşılayamamaktadır. Anayasa, kamu gücünü kullananlara karşı yurttaşların temel hak ve özgürlüklerini değil, sırf devletin güçlendirilmesi ve bireylere karşı korunması noktasından hareket etmektedir."** deniyor.

Kararda ayrıca Türk Ceza Yasası taslağının, demokrasi ve sosyal hukuk devleti ilkelerine, hukukun üstünlüğüne ve insan hak ve özgürlüklerine aykırı olduğu belirtiliyor ve Türkiye'de işkence ve başka biçimlerdeki insan hakları ihlallerinin sürdüğüne dikkat çekilerek, antidemokratik yasaların yeniden gözden geçirilmesi, güvenlik soruşturması ve fişleme uygulamalarına son verilmesi gerektiği de yer alıyor.

İstanbul Barosu Başkanı Sulhi Tekinay'ın bu kararlara muhalif kaldığı ve oylama sırasında yanındakilerle birlikte salonu terkettiği genel kurulda konuşan TBB Başkanı **Teoman Evren,** yargı ve adalet sorunlarına eğildikçe içlerinde bir karamsarlık duyduklarını belirterek, **"Adalet güneşinin battığı bir ülkede yaşanmaz"** dedi. Avukat İskender Özturanlı da 1982 Anayasası üzerine yaptığı konuşmada, **"Anayasa yalnız siyasileri cezalandırmadı, bu anayasa ilerici kesimi, kısacası Türk insanını cezalandırdı. Türk ulusu böyle bir cezaya layık değildir. Bu anayasa yasaklar ve yasaklamalar anayasasıdır."** dedi.

dakatle bağlı. Karşılığında aynı anlayışı görmek de hakkıdır", "Yapılan yardımlar şarta bağlanırsa bu yardım olmaktan çıkar, ipotek halini alır."

Aydın Güven Gürkan: "Seçime yoğun bir dolar yardımı olmaksızın girmek istemeyen Özal iktidarı herşeyi sineye çekiyor."

Erol Ağagil (SHP: "Bir fil ile bir tavşan gerdeğe girse, her seferinde tavşan hamile kalır."

İsmail Cem (Güneş): "Verdiğimizin de, alacağımız kar şılığında bilinmediği yahut meçhule bırakıldığı bir garip anlaşma olmuştur imzalanan SEIA metni..."

Hasan Cemal (Cumhuriyet): Türkiye nasıl olsa birşey yapamaz inancı, Washington' da özellikle Özal hükümeti sayesinde fazlaca yer etmiştir."

Hasan Esat Işık: "Türkiye' nin, hiçbir devlete 'buyuran-uyan ilişkisi' içine girmesinin sözkonusu olamayacağını yeniden ortaya koyan bir tutum içine girilmesi şarttır."

Dışişleri Komisyonu: "Türkiye'nin elinde bunlara mukabele etmek için bir hayli alternatif vardır. Örneğin NATO' ya taahhütleri azaltır, anlaşmada öngörülen bazı yükümlülükleri yeniden gözden geçirir, ya da SEIA'yı geçersiz sayar, Türkiye'deki ortak üslerin faaliyetlerini kısıtlar ya da durdurur."

Altan Öymen (Milliyet): "Ensesine vur ağzındaki lokmayı al, diye bakılacak bir devlet durumuna düşürmek bir iktidara onur mu verir?"

İlhan Selçuk (Cumhuriyet) "ABD'nin Türkiye'ye dönük politikası, ne Beyaz Saray'ın manifetidir ne Kongre'nin işidir, kırk yıllık 'devlet politikası'dır." "Türkiye ile ABD ilişkilerinde içine düştüğümüz zavallılık biraz daha sürerse alçaklığa dönüşecek. Türkiye' yi Amerika'nın 51. eyaleti sayanlar, yabancı bir devletin kongresine bozulup yürütme organına bağlanmayı diplomasi ya da dış politika sayıyorlar."

Rheinhausen'de IG-Metall'in düzenlediği mitinge 25 bin kişi katıldı

Bu yangını söndürmeye Ren nehrinin suları kafi gelmeyecektir

Dilruba YENEN

Çelik sanayiinde 2000 işyerinin yokedilmesi planına karşı IG-Metall sendikasının FAC'de düzenlediği Oberhausen ve Hattingen mitinglerinden sonra 9 Nisanda Rhein hausen'de 25 bin kişinin katıldığı yeni bir miting yapıldı.

Onbinler Rheinhausen Krupp fabrikasının 2 numaralı kapısı önünde işyerleri için mücadelede kararlı olduklarını dosta düşmana bir kez daha gösterdiler.

Daha önce Hattingen eyleminde olduğu gibi Rheinhausen esnafı da dükkanlarını kapatarak bu eyleme katılmışlardı. Mitingin başlama anında tüm şehrin kiliseleri gong çalarak çelik işçilerine dayanışmalarını gösteriyorlardı.

Adımlarımızı sıklaştırarak miting alanına girdiğimizde kürsüde tekerli sandalyesinden kalkarak konuşma yapan Rheinhausen FRIEMERSHEIN protestan kilisesin- **yaratacaktır. Eğer bu uygulama gerçekleşirse çıkan yangını söndürmeye tüm Ren nehrinin suları kafi gelmeyecektir."** Kirchner konuşmasını bitirdikten sonra tekerli sandalyesine dönerken akan gözyaşlarını silmeye uğraşıyordu.

Miting alanında, Türk olduğunu tahmin ettiğimiz iki gencin yanına yaklaşarak sorularımızı yönelttik.

– **Nerede çalışıyorsunuz, bu eyleme niçin katıldınız?**

– Krupp'da çalışıyorum. İşyerinden 2 bin kişi çıkarmak istiyorlar. Yalnız sorun çıkarılan 2 bin kişi değil, işyerleri de kapanıyor. Biz meslek öğrenimi yapıyoruz. Öğrenim bittikten sonra işsiz kalmak istemiyorum. İşyerimizde çalışmak istiyoruz.

Cevdet Hoca: 18 yaşındayım. Kapanacak işyerlerimizi savunmak için toplandık. İşyerleri kapandığı zaman bizim için işyeri de kalmıyor. Yeni makineler geliyor. İşçi fazla lazım olmuyor. Bizim sonu- yalnızca 2 bin işyerinin kapatılması ile kalmıyor. Aynı zamanda Rheinhausen'daki bir sürü alış veriş merkezi de bu karardan etkilenecek Bir işyeri diğer işyerlerinin de güvencesidir. Bu nedenle mücadele etmek zorundayız. Mücadelemiz yalnız Rheinhausen değil, Hattingen, Siegen, ve diğer bölgelerdeki uygulamalara da karşıdır.

– **Bu eyleme yabancı işçiler de yoğunlukla katıldılar mı?**

– Biraz önce bir Türk işyeri işçi temsilcisi arkadaşımız da konuşma yaptı. Bu kavga ulusal bir kavga değildir. Hepimizin işyerlerimizi, ekmeğimizi, aşımızı koruma kavgasıdır.

Kalabalığın içinde bir kaç adım daha atarak kolunda güvenlik görevlisi yazılı bir Türk sendika görevlisinin yanına gidiyoruz.

– **Adınız nedir, ne amaçla buradasınız?**

ni yoketme planına karşı bir direnişidir. 1982 yılında da yine böyle bir planlama yapılmış ve Krupp Yönetim Kurulu Watzberg şubesinin kapatılmasını önermişti. Biz yine bu şekilde mücadele ile bu kararın ortadan kalkmasını sağladık. Birlikte mücadele ederek bu planın da ortadan kalkmasını istiyoruz."

– **Türk işçiler yoğun olarak bu eyleme katıldılar mı?**

– Biz eskiden olduğu gibi IG-Metall ile birlikte en ön sıralarda direnişe katıldık. Şu anda Krupp fabrikasında 1000'in üzerinde yabancı işçi var. Bunun 850'i kadarı Türk işçisidir.

Röportajlarımız bittiğinde miting alanındaki işçiler de fabrikanın önünden ayrılarak yürüyüşe geçmişlerdi. Biz de onların arasına karışarak yürürken bir şeyin çok iyi farkındaydık. Rheinhausen mitingi bitti ama mücadele yeni başlıyor.

Yabancılar Yasası'na karşı ortak savaşımın başarısı

CGT Hanım Yıldız'ın sınırdışı edilmesini önledi

İçinde bulunduğumuz günlerde Fransa'da, **"Yabancılar Yasası"**nın uygulamalarına karşı ortak savaşımın ilgi çekici bir örneği yaşanıyor. Türkiyeli genç işçi **Metin Yıldız**'ın eşi **Hanım Yıldız,** oturma izni olmadığı gerekçesiyle, polis tarafından Türkiye'ye gönderilmek üzere tutuklandıktan sonra, CGT'li Fransız ve Türkiyeli militanların direnmesiyle havaalanından geri getirildi ve serbest bıraktırıldı. Ama durumun gerginliği devam ediyor. Serbest bırakılmasına rağmen valilik oturma izni vermemekte hala direniyor. Hanım Yıldız, polisin yeni bir teşebbüsüne karşı CGT militanları tarafından korunmaya alındı. Sendika yönetimi ise oturma izninin verilmesi için her düzeyde girişimlerini ve eylemlerini sürdürüyor.

Hanım Yıldız serbest bırakıldıktan sonra yakınları ile birlikte

Hanım Yıldız polisin elinden alındı

Olayın hikayesi çok uzun. Üç-dört yıl öncesine dayanıyor. Metin Yıldız 1979'da Fransa'ya geldiğinde 15 yaşındadır. Babası 1972'den beri göçmen işçi olarak çalışmaktadır. Daha sonra Metin de konfeksiyon işçisi olarak çalışmaya başlıyor. Çalışma ve oturma kartı alıyor. Şu anda kartları 1995'e kadar geçerli.

Hanım Yıldız ise 1983'te turist olarak geliyor. İki genç Paris'te evleniyorlar. Aile kurmuş çiftin Fransa'da oturması için Hanım'ın da oturma kartı olması gerekli. Polis müdürlüğü izin vermeyi reddetmiyor. Ama üç aylık geçici oturma izni veriyor. Gerekçe olarak **"Oturduğunuz ev bir ailenin sağlıklı biçimde yaşamasına uygun değil. Sürekli izni böyle bir ev bulunca vereceğiz."** diyorlar. Çünkü bu yönde bir kararname var ve polis bunu işine geldiği gibi kullanıyor. Paris'te ucuz bir kirayla **"uygun"** bir ev bulmak ciddi bir sorun. Böylece her üç ayda bir oturma iznini uzatmaya gidiyorlar. 1984 yılı sonunda Paris Banliyölerinden Saint-Quen'de bir **"uygun ev"** bulup kiralıyorlar. Yeniden oturma kartı için başvuruyorlar Kart gene verilmiyor. Bu arada bir çocukları doğmuştur. Fransa'da doğduğu için, yürürlükteki yasalara göre çocuk otomatik olarak Fransız vatandaşı

Bir aile daha parçalanmaktan kurtuldu

sayılmaktadır.

Durum bu şekilde 1986 mayıs ayına kadar sürüyor. Mart ayında yapılan seçimlerle Sosyalist Parti gitmiş, sağ partiler iktidara gelmiştir. **"Yabancılar Yasası"** henüz çık- rak polis müdürlüğünde bir hücreye konuldular. Metin'i akşam sekizbuçukta serbest bıraktılar. Hanım ise ertesi gün tercümansız ve avukatsız olarak hakim önüne çıkarıldı. Polisin sınırdışı etme kararı onaylatıldı. Sonra havaalanına götürülerek bu gibi olaylar için kullanılan bir otele kapatıldı.

İşçilerin birliği

Polis, Hanım Yıldız'ı bir gün sonra, sabah 9.15 uçağı ile Türkiye'ye göndermeyi düşünüyordu. Oysa, serbest bırakılan Metin Yıldız'ın haber vermesiyle CGT sendikası bölge örgütünü seferber etmişti. Sabahleyin saat 6'dan itibaren Hanım Yıldız'ın kaldığı otelin çevresi CGT'li Fransız ve Türkiyeli işçiler tarafından kuşatıldı. Havaalanına giden tüm kapılar ve geçitler tutuldu. Otelin çevresinde 600, tüm havaalanında ise 1500 CGT'li işçi Hanım Yıldız'ın uçağa bindirilmesini önlemek üzere toplanmıştı.

İşçilerin kararlılığı karşısında polis Hanım Yıldız'ı uçağa bindiremedi. Önce polis müdürlüğün geri getirdi, daha sonra da serbest bırakmak zorunda kaldı.

larını gösteriyorlardı.

Adımlarımızı sıklaştırarak miting alanına girdiğimizde kürsüde tekerli sandalyesinden kalkarak konuşma yapan Rheinhausen FRIEMERSHEIN protestan kilisesinden rahip Peter Kirchner çelik işçilerine şöyle sesleniyordu: **"Çelik patronlarının bu kararı bir yıkım**

Wallraff bir davet verdi

Ganz Unten **"En Alttakiler"** kitabının hazırlığı sırasında birlikte çalıştığı dostlarına ve aynı işyerindeki Türkiyeli Arap, İranlı işçilere Duisburg Ankara lokantasında G.Wallraff bir davet verdi.

Japon televizyonunun ve çeşitli gazetecilerin de katıldığı gecede saz eşliğinde Pir Sultan Abdal'dan türküler söylendi.

Yabancılara seçim hakkı için

4 Nisan cumartesi günü **Krefeld - Hausblumental**'de DGB'nin başlatmış olduğu yerel düzeyde yabancılara seçme ve seçilme hakkının kazandırılmasıyla ilgili bir toplantı yapıldı. DGB'nin çağrısıyla yapılan toplantıya Alman, İspanyol, İtalyan, Portekiz, Yunan, Türk, Kürt derneklerinin yanında, tartışmacı olarak belediye yabancılar sorumlusu, CDU, DGB, IG-Metall, SPD, Yeşiller ve FİDEF'ten konuşmacılar katıldı.

Toplantıya katılanlardan DGB, IGM, DKP, Yeşiller ve FİDEF temsilcisi eşit haklar mücadelesinde ilk adım olarak seçme ve seçilme hakkının kazanılması için geniş bir kamuoyunun oluşturulmasının kaçınılmaz olduğunu ve kamuoyuna yönelik çalışmaların bu yönde yapılmasının gerektiğinin altını çizdiler.

Toplantı sonunda DGB'nin seçme ve seçilme hakkının kazanılması yolunda bir ortak eylem konferans çağrısı yapması ortak görüş olarak belirlendi.

Cevdet Hoca: 18 yaşındayım. Kapanacak işyerlerimizi savunmak için toplandık. İşyerleri kapandığı zaman bizim için işyeri de kalmıyor. Yeni makineler geliyor. İşçi fazla lazım olmuyor. Bizim sonumuz demektir bu.

— Peki bu eyleme Rheinhausen esnafı da katıldı, bunu nasıl değerlendiriyorsunuz?

- Onların gelmesi çok iyi oluyor. Ne kadar çok insan katılırsa bu mitinglere bizim için o kadar iyi.

Gençlere veda ederek yanlarından ayrılıyor, sahnenin yakınında konuşmaları tek başına dinleyen bir işçiye yaklaşıyoruz.

— Siz işyerinizin kapanmasıyla ilgili ne düşünüyorsunuz?

Seyit Şenemet: 15 senedir bu işyerindeyim. Paralı çıkış almak mecburiyetindeyim. Kesin dönüş yapacağım.

— Bu eylemlerle işyerlerinizi koruyabileceğinizi düşünmüyor musunuz?

- İşyerlerimizi korumak mümkün değil. 1982'de aynısını yaptılar. 650 Türk işçisi gitmek zorunda kaldı. Şimdi de bizim için aynı sonuç.

— Peki esnafın bu eylemlere katılmasını nasıl değerlendiriyorsunuz?

- Bakkalların mitinge katılmasına gelince, yarın öbürgün işsizlik artınca haliyle alış veriş de azalacak. O nedenle onlar da bu eyleme katılıyor. Ayrıca bu eylem burda kalanlar için iyi bir şey.

Seyit Şenemen'in yanından ayrılarak Alman gençlere yaklaşıyor, aynı soruları onlara da soruyoruz.

— Adınız, soyadınız, neden bu eyleme katıldınız?

Adım **Olaf Groß**, 19 yaşındayım. Krupp işletmesindeki 2 bin işyerinin yokedilmesine karşı burada eylem yapıyoruz. Bu eylemde dayanışmanın önemi çok büyük. Olay daha atarak kolunda güvenlik görevlisi yazılı bir Türk sendika görevlisinin yanına gidiyoruz.

— Adınız nedir, ne amaçla buradasınız?

Adım **Engin Cebak.** Bugün burada bütün işçi arkadaşlarımız için işyerlerimizi korumak amacıyla, işten çıkarmaları engellemek için, kısacası işyerlerimiz için toplandık.

— Peki yaptığınız bu eylemle işyerlerinizi koruyabileceğinize inanıyor musunuz?

- Ben inanıyorum. Çünkü bütün halk ve işçi birbirini tutar ve birbirine kenetlenirse o kadar da kuvvetli olur. Almanların bir sözü var **"Direnen kazanır, direnmeyen kaybeder"** Şimdi biz direniyoruz. Onun için inancım var.

— Eyleme halkın ve özellikle de esnafların gelmesini nasıl değerlendiriyorsunuz?

- Bu büyük bir başarıdır bizim halkımız için. Çünkü bakkallar olsun, esnaflar olsun onlar bizden geçiniyorlar. İşsiz olduk mu hiç kimseden geçinemeyecekler. Onlar da işsiz kalacak. Bugün yalnız Krupp'taki işçi arkadaşlar değil esnafların da işyerleri için böyle bir birlik gerekiyor. İnşallah sonucu iyi olur. Bu firmada 7 yıldır çalışıyorum. İşyeri temsilcisi olarak yeni seçildim. Böyle işlere de yeni başlıyoruz.

Kendisine teşekkür ederek ayrılıyor, ve mitingde yabancı işçiler adına konuşma yapan işyeri temsilcisi Tosun Ürün'e de teybimizi uzatıyoruz.

Tosun Ürün sorularımızı şöyle yanıtlıyor. **"Bu miting, Rheinhausen Krupp fabrikasında çalışan işçilerin aileleriyle ve gördüğünüz gibi Rheinhausen halkı ile birlikte Krupp patronlarının 2 bin işyeri-**nin önünden ayrılarak yürüyüşe geçmişlerdi. Biz de onların arasına karışarak yürürken bir şeyin çok iyi farkındaydık. Rheinhausen mitingi bitti ama mücadele yeni başlıyor.

IGM Rheinhausen'daki toplantıda Tosun Ürün, Engin Cebak

Behice Boran Bremerhaven'da sohbet toplantısı yaptı

Bremerhaven FİDEF derneği ile DİBAF çalışma grubu ortaklaşa olarak Türkiye İşçi Partisi Genel Başkanı **Behice Boran**'la bir sohbet toplantısı düzenledi.

Toplantıda yaptığı konuşmada **Behice doran**, ülkemizin Ortadoğu ve dünya barışı konusunda çok önemli bir yer tuttuğunu; ülkemizde barışın korunması ve demokrasinin yeniden inşası için demokrasi güçlerinin birarada mücadele etmesi gerektiğini belirtti; F.Almanya'da yaşayan Türkiyelilerin bu mücadeleye kazanılması için yapılması gerekli çalışmalara değindi. ABD emperyalizminin barışı tehdit eden SDI programı ile ilgili açıklamalarda bulundu. Toplantıyı yüzün üzerinde Türkiyeli ve yabancı izledi.

İşçi temsilciliği seçimlerinde yolsuzluk

Bremerhaven'da 1581 Alman ve 184 Türkiyeli işçinin çalıştığı en büyük gemi tersanesinde 24 Mart 1987 tarihinde yapılan işyeri işçi temsilciliği seçimlerinde işveren tarafını savunan kanadın yolsuzluk yaptığı gerekçesi ile IG-Metall'e üye sendikacılar bir avukat aracılığı ile iş mahkemesine başvurarak seçimlerin tarafsız hakim huzurunda yeniden yapılmasını istediler.

Seçimlerden sonra oylar, özel magnet anahtar ile açılan bir odada sadece memurlar tarafından sayıldı ve işçiler bu gizli sayıma karşı çıkmış olmalarına rağmen odaya alınmadılar. Sayımın büyük bir bölümünde sandık kurulu üyeleri bile yoktu. Mektupla yapılan seçim için oylar seçim gününe kadar mühürle sandıkta saklanması gerekirken sayımdan önce açık şekilde bırakıldı. Seçim saat 17'den sonra devam etmediği için gece mesaisinde çalışan işçiler oy kullanma olanağı bulamadılar. Seçim öncesi yapılan yazılı propaganda da sadece belirli bir grup adaymış gibi gösterilerek diğer adayların Betriebsrat tarafından tanıtılması yapılmadığı gibi, oy kullanılan yerde bir kabine bile hazırlanmadı. Herkes gizli oy kullanma olanağına sahip değildi.

Sürekli izni böyle bir ev bulunca vereceğiz." diyorlar. Çünkü bu yönde bir kararname var ve polis bunu işine geldiği gibi kullanıyor. Paris'te ucuz bir kirayla **"uygun"** bir ev bulmak ciddi bir sorun. Böyle sayılmaktadır.

Durum bu şekilde 1986 mayıs ayına kadar sürüyor. Mart ayında yapılan seçimlerle Sosyalist Parti gitmiş, sağ partiler iktidara gelmiştir. **"Yabancılar Yasası"** henüz çıkmamıştır ama meclis verilmek için hazırlıkları yapılmaktadır. Bu defa Hanım Yıldız'ın geçici üç aylık uzatması da yapılmaz. Polis kağıdını elinden alır ve 15 gün içinde Fransa'yı terketmesini söyler. Hanım Yıldız Fransa'dan ayrılmaz, ama kağıtsızdır artık. Bu kez Metin yalnız olarak polis müdürlüğüne gidip gelerek durumunu anlatır. Aldığı cevap hep **"hayır"**dır.

Oturma kartı yerine tutuklama

Son olarak geçtiğimiz mart ayı başlarında bir kez daha, birlikte polis müdürlüğüne gitmeye karar verdiler. Daha başvuracakları gişeye varmamışlardı ki etrafları nereden çıktıklarını anlayamadıkları polislerle sarıldı. İkisi de tutuklana-

İşçilerin kararlılığı karşısında polis Hanım Yıldız'ı uçağa bindiremedi. Önce polis müdürlüğün geri getirdi, daha sonra da serbest bırakmak zorunda kaldı.

Savaşım sürüyor

Hanım Yıldız'ı serbest bıraktıkları halde valilik oturma izni vermemekte direniyor. Gerginliğin yumuşamasını bekleyerek yeniden harekete geçmeyi planlıyorlar. Öte yandan CGT olayın arkasını bırakmamıştır ve kararlılıkla sürdürüyor. 22 Martta Sosyal Güvenlik Haklarını korumak için yapılan ve bir milyon kişinin katıldığı yürüyüş sırasında bu konu ile ilgili bir basın toplantısı düzenledi. Gene aynı gün geniş bir imza kampanyası açtı. Şimdiden binlerce imza toplandı. Bir yandan CGT Genel Merkezi bir yazı ile İçişleri Bakanlığına başvurdu, diğer yandan bölge örgütü valiliğe başvurdu. Önümüzdeki günlerde ise Türkiyeli işçilere ve ailelerine çağrıda bulunarak toplu olarak valiliğe giderek protesto gösterisi yapılacak ve gerekli dosyaların açılması için girişimde bulunulacak.

Bayram Özen gazetemizi ziyaret etti

Avustralya Türkiyeli Emekçiler Toplum Merkezi Başkanı Bayram Özen 9 Nisan günü gazetemizi ziyaret etti. Bayram Özen, Bremen' de Türkiyeli Aydınlarla Dayanışma Girişimi'nin öncülüğünde düzenlenen Barış Derneği'nin 10. kuruluşu yıldönümü toplantılarına katılmak ve Almanya'daki gelişmeler hakkında bilgi almak üzere F.Almanya'ya geldiğini açıkladı. Ve Avustralya'da yaşayan Türkiyeli göçmen işçilerin Avustralya'daki yaşamı hakkında bilgi verdi.

Türkiyeli veliler imza kampanyası başlattı

Bremerhaven'da Alman ve yabancı veliler çocuk yuvalarındaki personel kısıtlamasını protesto ederek bir imza kampanyası başlattılar.

Bremerhaven şehir belediyesine bağlı çocuk yuvalarında uygulanmaya konmuş olan personel kısıtlamaları, okul öncesi eğitimlerde çocuklar için bir çok aksaklıklara yol açtığından, Alman ve yabancı veliler şehrin bu konudaki en sorumlu kişisi olan belediye meclisi üyesi Krahms'a bir uyarı mektubu vererek, istemlerini dile getirdiler. Veliler çocuk yuvaları yönetmeliğinin ilgili maddesinden bahsederek, eski uygulamanın tekrar yürürlüğe konmasını ve işten çıkartılan bir çok çocuk yuvası eğitmeninin tekrar işyerlerine dönmesini talep ettiler.

Nürnberg'de ilk kez gerçekleştirilen Türk-Yunan dostluk şenliği bir başlangıç olarak nitelendi ve ilgi ile izlendi

Ege'deki savaş kışkırtıcılığına yanıt

▪ Türk-Yunan Dostluk Şenliği

FİDEF Nürnberg Çalışma Grubu ile **Yunan Girişimi Demokratiki Enotita**'nın ortaklaşa düzenledikleri **Türk-Yunan Dostluk Şenliği**, 5 Nisan 1987 pazar günü Kulturladen'de yapıldı.

Şenliğe, aralarında SPD Eyalet Meclisi üyesi **Rolf Langenberger**'in de bulunduğu 150'den fazla izleyici katıldı. İki girişimin ortak hazırladıkları konuşmada Türk ve Yunan halklarının dostluğuna değinirken, bölgedeki gericilerin bu dostluğu baltalamak için büyük çaba gösterdikleri, bu çabaların Türk-Yunan hükümetlerinin kışkırtıcı tutumlarıyla desteklendiği açıklandı. Nürnberg'de Türkler ve Yunanlılar arasında böylesi bir etkinliğin ilk kez gerçekleştiği vurgulanırken, bunun bir başlangıç olduğu ve Ege'deki son kışkırtıcı olaylara halkların verdiği bir yanıt olarak nitelendi.

Program boyunca Yunan ikilisi Lefteris ve Vangelis ülkelerinden ezgiler sundular. Cemal Kaya ise türkülerimizden örnekler verdi. Her iki ülkeden gösterilen dialar, şenliğe katılan tüm misafirlerin büyük ilgisini çekti. Şenlik sırasında Mikis Theodorakis ve Zülfü Livaneli'ye gönderilmek üzere kaleme alınan bir mektupta, bu iki sanatçının Türk ve Yunan halklarının kardeşliği için yaptukları çalışmalar övüldü ve kurulan Türk-Yunan Dostluk Komitelerinin düşüncelerinin yığınlara taşınması için, her iki girişimin de en büyük çabayı gösterecekleri belirtildi.

Politik sığınmacılar tehdit altında

İsviçre'de

İsviçre'de 5 Nisan günü halk oylamasına sunulan sığınma yasası kabul edildi. Böylece İsviçre'deki yabancıların hakları önemli ölçüde kısıtlanırken, sığınma hakkı kullanılamayacak bir hale getiril-

Başörtü yasağı Federal Almanya'da mı?

Köln'de Hauptschule'ye giden 15 yaşındaki Hülya Karagöz'ü sınıf öğretmeni, başörtü takıyor gerekçesiyle sınıfa sokmadı. Öğretmenin kararını protesto eden Hülya'nın babasının itirazını kabul etmeyen, şehir idaresi bir adım daha ileri giderek öğretmenin derse sokmama kararını onayladı ve Hülya'yı başka bir okula gönderdi.

Bunun üzerine avukat kanalıyla Köln İdari Mahkemesine başvuran baba, kızının eski okula, hem de başörtüsü ile alınması konusunda dava açtı. Olayın kamuoyundaki yankısından çekinen eğitim dairesi, davanın açılmasıyla birlikte verdiği kararı geri almak ve Hülya'nın eski okula gitmesini kabul etmek zorunda kaldı. Hülya'nın avukatı: **"Yabancı düşmanlığının ortadan kaldırılması konusunda büyük laflar ediliyor. Eğitim dairesinin kararı ise bunu yeniden gündeme getiriyor"**

Posta Çalışanları Sendikası yabancılar forumu düzenledi

"Almanya yalnız Almanlar için mi?"

Dortmund gönüllü muhabirimiz bildiriyor

"Almanya-Almanya, yalnız Almanlar için mi?" belgisi altında 2 gün süren **Posta Çalışanları Sendikası**'nın yabancı düşmanlığı üzerine yaptığı forum oldukça hareketli geçti. Foruma yazar **Bernt Engelmann**, SPD milletvekili **M. Müller**, Yeşiller'den **Barbara Schmitz**, DGB'den **Franz Treml** ve IG-Metall'den **Ümit Köseoğlu** katıldılar. Forumu açış konuşmasında Posta Çalışanları Sendikası'nın Dortmund bölgesi başkanı; böyle bir forumun kendi sendikalarında yapılan ilk eylem olduğunu, amaçlarının kamuoyunun dikkatini artan yabancı düşmanlığına çekmek olduğunu belirtti. Sendikaya bağlı işyerlerinde yaklaşık 8000 yabancının çalıştığını ve bunların yüzde 74,2'sinin sendikada örgütlü olduğunu açıklayan **H.J.Schwarz**, aynı zamanda yakında toplanacak olan 20. genel kurulda yabancılara seçme ve seçilme hakkını gündeme getireceklerini belirtti.

İlk konuşmayı yapan yazar **B. Engelmann** son kitabından parçalar okuyarak şunları söyledi: **"FAC çoktan bir göçmen ülkesi oldu. Sağ koalisyonun son seçim zaferinden sonra yabancılara dönük baskıların artması, yeni sığınma yasası ve antidemokratik dönüşümler bizleri uyanık olmaya çağırıyor. Bu yüzden yabancı işçi aileleri ile dayanışmamızı her zaman ve her yerde sürdürmeliyiz."**

Daha sonra kürsüye gelen **Ü.Köseoğlu:** artan yığınsal işsizlikle birlikte yabancı düşmanlığının da arttığını, uzun zamandır DGB ve ona bağlı sendikaların bu konuda kamuoyunun dikkatini çektiklerini belirtti.

Ü.Köseoğlu özetle şunları söyledi: **"1960'lı yıllardan beri B.Avrupa'daki hükümetler yabancılar yasasını sanayi tekellerinin isteğine göre değiştirdiler. Sendikalar ve sendikacılar olarak bu alanda aktif çalışmak zorundayız. İçişleri Bakanı F.Zimmermann 2 sene evvel hazırladığı yasayı şimdi tekrar gündem maddesi haline getirmek istiyor. Bu yasa tasarısı yabancıları bıktırma ve onları kovma yasasıdır."**

Sırayla kürsüye gelen Yeşiller'den **B.Schmitz** ve SPD milletvekili **M.Müller** yabancılar yasasının gerici bir içerik taşıdığını, yabancıların sahip oldukları haklarından habersiz bırakıldıklarını, günlük yabancı düşmanlığının ve ayrımcılığının arttığını ve yerli-yabancı işçiler arasındaki dayanışmanın da azaldığını belirttiler.

Yaklaşık 200 kişinin katıldığı forumda konuştuğumuz Türkiyeli gençler bize düşüncelerini şöyle anlattılar:

İrfan Yıldız 20 yaşında tekniker eğitimi yapıyor: **Kaldığım kent Lünen'de yabancı düşmanlığı artmakta. Daha çok gençler arasında. Be de buraya katılarak hem yabancı düşmanlığını protesto ediyorum, hem de haklarımızı savunmak istiyorum.**

Yaşar Ürün 18 yaşında tekniker eğitimi yapıyor: **Ben burada doğdum. Ailem 25 senedir F.Almanya'da yaşıyor. Sendikalarda yerli-yabancı beraber çalışarak yabancı düşmanlığına karşı çıkmalıyız. Aynı zamanda eşit haklarımız için de ortak çalışmalıyız.**

Abdullah Fakılı 27 yaşında tekniker: **19 senedir F.Almanya'dayım 10 senedir de postada çalışıyorum. Siyasal partiler bizden oy beklemediği için sorunlarımızla ilgilenmiyorlar. Bu yüzden seçme ve seçilme hakkı en doğru ilk adım olacak. Bizlere yapılan haksızlıkların olmaması, yabancılar yasasının insanca değiştirilmesi, eşit haklarımıza kavuşabilmemiz için birlikte hareket etmeliyiz.**

Forumun 2. bölümüne geçilmeden FİDEF'e bağlı **Dortmund İşçi Derneği**'nin çocuk folklorü ilgi ile izlendi. İkinci bölümde 4 ayrı çalışma grubu kurularak forumun 2. gününe tartışmaları sundular. Çalışma grupları **devlet organlarında ayrımcılık; günlük yabancı düşmanlığı, entegrasyon-asimilasyon, neofaşizm-neonazizm** konularında şunları saptadılar: **Yabancı düşmanlığı devamlı artmakta, yabancılara önyargılı yaklaşımların yaşamın her alanında görüldüğü, yabancılara sadece görevlerini hatırlatmak yerine, kendilerini ilgilendiren yerel konularda söz sahibi olmalarını sağlamak, buna bağlı olarak da yerel seçme ve seçilme hakkının en doğal bir hak olduğu ve bunun savunulması gerektiği.**

Bu bölüme katılanlar bir kez daha görüşlerini belirttiler. Forumun kapanış konuşmasında **H.J. Schwarz** iki günün değerlendirmesini yaparak bunun son olmasını isterken tüm sendikaların buna benzer forumlarla hem yabancılarla dayanışmaların sürdürülmesini hem de kamuoyunun bilgilendirilmesini istedi.

Tüm üye sayısının sadece yüzde 0,5'i yabancı olan Posta İşçileri

Yanda Abdullah Fakılı aşağıda Yaşar Ürün ve İrfan Yıldız

ğınma yasası kabul edildi. Böylece İsviçre'deki yabancıların hakları önemli ölçüde kısıtlanırken, sığınma hakkı kullanılamayacak bir hale getirildi. Sadece üst düzey burjuva politikacı ve diplomatların faydalanabileceği bir yasa oldu.

Yasa tasarısı üzerine İsviçreli demokrasi güçleri, bazı kiliseler, yabancı demokrat gruplar, Türkler, Kürtler yasaya karşı kampanya yürütmüşler, toplantılar, yürüyüşler düzenlemişlerdi.

Belçika'da

Belçika hükümeti, geçtiğimiz haziran ayında parlamentoda onaylanan **"ekonomik önlemler"** paketinin ikinci kısmını, mecliste onaylamadan yürürlüğe koydu. Adalet Bakanı Gol'ün sunduğu bu **"ikinci önlemler"** paketinin ana hedefini politik göçmenler oluşturuyor. Yeni uygulamaya göre, Belçika'ya siyasi sığınma için gelen politik mülteci adayının vize ve pasaportu olmadan Belçika'ya sokulmayacak. Bunu denetlemek için havaalanında bir komisyon kurulacak. Ve politik mülteci adayının ülkeye girip girmemesine bu kurul karar verecek.

Belçika hükümeti günlerdir televizyonda yaptığı yoğun propagandayla, halkı politik mültecilere, karşı kışkırtıyor. Geçtiğimiz aralık ayı içinde Brüksel'de 19 belediye, bundan böyle politik mülteci adayı kabul etmeyeceklerini açıklamıştı. 200 civarında mülteci adayı, eski bir şatoya kapatıldı.

1981 yılında Belçika hükümetinin, ülkeye giriş izni vermediği Şilili ve Ganalı iki mülteci adayı, ülkelerine geri yollanmış ve orada idam edilmişlerdi.

Yapılan araştırmalara göre şu anda Belçika'da 30 bin politik mülteci ve adayı vardır. 1986'dan önce Belçika'ya gelen politik mültecilere oturduğu belediyedeki yardım kurumları tarafından asgari ücretin yarısı kadar para verilmektedir.

va açtı. Olayın kamuoyundaki yankısından çekinen eğitim dairesi, davanın açılmasıyla birlikte verdiği kararı geri almak ve Hülya'nın eski okula gitmesini kabul etmek zorunda kaldı. Hülya'nın avukatı: "**Yabancı düşmanlığının ortadan kaldırılması konusunda büyük laflar ediliyor. Eğitim dairesinin kararı ise bunu yeniden gündeme getiriyor**" dedi.

Köln'de çıkan yerel basına okuyucu mektubu gönderen demokratik çevreler olayı protesto ettiler.

la dayanışmaların sürdürülmesini hem de kamuoyunun bilgilendirilmesini istedi.

Tüm üye sayısının sadece yüzde 0,5'i yabancı olan Posta İşçileri Sendikası'nın yabancılar forumu bu sendikanın yabancılara biçtiği değer açısından takdir edilecek bir olaydır.

DSP ve DYP milletvekilleri bedelin düşürülmesi için meclise önerge verecekler

"Gençlerin başvurularını kulak arkası edemeyiz"

DYP milletvekili Murat Sökmenoğlu ve DSP milletvekili İsa Vardal bedelin 5 bin marka düşürülmesi için çalışmalarını sürdürdüklerini ve yakında bu konuda meclise önerge vereceklerini açıkladılar. Frankfurt'ta bir açıklama yapan milletvekilleri "Bu konuda bizlere binlerce başvuru geliyor. Gençlerin bu başvurularını kulak arkası edemeyiz. Çok yakında bedelin düşürülmesi için bir önerge vereceğiz. TBMM Genel Kurulunda kabul edilen 2,5 milyona 3 ay askerlik kararı yurtdışındaki gençlerin yüreğine kor düşürmüştür. Yaklaşık 7 milyon TL ödemek zorunda kalan gençlerin gururu kırılmıştır. Hak yerini bulacak, bedel 5 bin mark olacak." dediler. F. Almanya'daki gençler milletvekillerine kart gönderme kampanyasını sürdürürken, diğer ülkelerde bedel miktarının artırılması tepkiyle karşılandı. Bu konuda Avusturya, Hollanda ve Fransa muhabirlerimizin yaptıkları röportajları yayınlıyoruz.

AVUSTURYA

Mustafa Yılmaz: Benim 110 bin şiline yaklaşan bu miktarı ödeyebilmem imkansız. Zaten şu anda işsizim. Ne zaman iş bulabileceği mi de bilemiyorum. İş bulduğumda da en fazla 8 bin şilin alabilirim. Bu parayla 110 bin şiline yakın parayı nasıl biriktireceğim? Ayrıca Türkiye'de bedelli askerlik yapmak isteyenler 2,5 milyon lira ödüyorlar. Peki biz neden 6,5 milyon ödüyoruz? Bu haksızlıktır. Bedel miktarı Alman markına göre değil, Türkiye'de ödenen miktara göre ayarlanmalı ve 50 bin şiline indirilmelidir.

Ali Şengül: Burada olduğumuz sürece ikinci sınıf insan muamelesi görüyoruz. En düşük ücretlerle çalışarak zor geçiniyoruz. Böylesi şartlarda yaşayan ben 110 bin şilini nasıl ödeyebilirim? Üstelik askerlik çağında bir kardeşim daha var. Bedel miktarı beni çok zor duruma düşürdüğü gibi, benim durumumda olan binlerce genç de aynı zorluğu hissediyor. Bedel miktarı düşmelidir. Ama ancak dil, din, ırk, politik görüş ayrılığı gözetmeden gençlerin biraraya gelmesi ve ortak mücadele etmesiyle düşebilir.

HOLLANDA

Ali Şahin: 1300 gulden alıyorum. Bununla geçineyim mi, yoksa bedel parası mı biriktireyim? Bakın Almanya'daki gençler birleşmiş, sorunlarını Türk hükümetine duyuruyorlar. Bizler de Hollanda'da onları örnek almalıyız.

Orhan Yazıcı: Bedellik askerlik bence gençlerin sırtına yüklenen gereksiz, zor bir maddi yüktür. Hele böyle ağır olması bizi Avrupa'da zor durumda bırakıyor. Hollanda'da bulunan gençlerin yüzde 60'ı işsizdir. Bunlar düşük miktarda sosyal yardım ödeneği almaktadırlar. Bu ödenek gençlerin günlük masraflarını bile karşılamamakta. Bence gençlerin sorunları için çıkarılan kanunlar kapalı kapılar ardında alınmamalı, gençleri bulundukları ülkelerdeki durumları da gözönünde bulundurulmalıdır. Bu ağır kararlar bizleri gerçekten uzun uzun düşündürüyor. Çünkü ne Hollanda'da ne de Türkiye'de geleceğimiz parlak görünmüyor.

FRANSA

Yusuf Kurum: Şimdi çalışıyorum, ama askere gidince dönüşte iş güvencem yok. Zaten fabrika neredeyse çıkış verecek. Bedeli ödeme mümkün değil. Türkiye ile Avrupa'dakiler arasındaki bu fark bir dengesizliktir. Türkiye'dekiler 2,5 milyona yapıyorsa biz de 2,5 milyona yapmalıyız. Biz onlardan bir aşağı, bir yukarı değiliz. Onlar da Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı, biz de. Niye farklı fiyat uyguluyorlar?

Timur Turan: Benim dört oğlum var. En azından 200 bin frankı toplamam için ömrümün sonuna kadar çalışmam gerekiyor, zaten ömrüm de buna yetmez. 55 yaşındayım. Bu çocukların hiçbiri şimdiye kadar çalışamadılar. Şimdi işsizler. Ben bunların bedel parasını nereden bulayım? 15 bin frank olsa ödenebilir. Bedel farklılıkları bir eşitsizliktir, bunun düzeltilmesi lazım. Eğer Türkiye'dekiler Türk vatandaşı ise T.C. nüfus cüzdanı taşıyorlarsa biz de aynısını taşıyoruz. Türkiye devletinden bedellerin eşit olmasını istiyorum.

Küba Devlet Başkanı Fidel Castro kongrede.

Küba Komünist Gençlik Örgütünün 5. Kongresi yapıldı

Küba Komünist Gençlik Örgütü'nün 5. Kongresi 1-5 Nisan tarihleri arasında yapıldı. Kongreye örgütün 604 bin üyesi adına 1500 delege ve 102 ülkeden 304 davetli katıldı. Küba Komünist gençleri, Küba Komünist Partisi Genel Sekreteri Fidel Castro, Politbüro üyeleri ve birçok bakanın hazır bulunduğu kongrede genel olarak Küba'da sosyalizm kuruculuğunun ve gençliğin sorunlarını açıkça dile getirdiler.

Kongreye İGD adına genel yönetim kurulu üyesi Baki Güncü katıldı. Baki Güncü kongre boyunca bir dizi etkinliklere de katıldı. Havana Pedagoji Okulu'ndaki mitingde Türkiye üzerine bilgi verdi. Komünist Gençlik Örgütü Yayın Organı ve örgütün Avrupa Sorumlusu ile, Şili, Uruguay, Demokratik Yemen gibi bir dizi gençlik örgütü ile görüşmeler yaptı, görüş alışverişinde bulundu. İGD Yunanistan Komünist Gençlik Örgütü KNE ve Kıbrıs Gençlik Örgütü EDON ile birlikte son gelişmeler üzerine ortak açıklama yaptılar.

Komsomol'un 20. Kongresi

Sovyetler Birliği komünist gençlik örgütü Komsomol'un 20. Kongresi Moskova'da yapıldı. 15-19 Nisan tarihinde gerçekleştirilen kongreye dünyanın dört bir yanından 400 gazeteci izledi. Sovyetler Birliği'nin değişik bölgelerinden seçilerek gelen 4800 delegenin 4700'ü ilk kez kongreye katılmış bulunuyor. Leninci Komsomol Birinci Sekreteri Mirenenko, "**Ülkedeki yenilenme sürecine daha aktif katılabilmesi için Komsomol'un yaşamında önemli değişiklikler yapan kararlar aldın**dı"ğını belirtti.

Uzun yıllardır Belçika'da başarılı çalışmalar yapan İnfo-Türk'ün yöneticisi Doğan Özgüden'le bir söyleşi

Türkiye Postası Belçika Temsilciliği

Göçmenler artık "yerleşik işçi" statüsüne geçmiştir

Belçika kamuoyunda başarılı çalışmalarıyla tanınan İnfo-Türk nasıl oluştu? Bugün nasıl çalışıyor?

– İnfo-Türk, 70'li yılların başında, gerek Türkiye'nin, gerekse Türkiyeli göçmen kitlesinin sorunlarını dünya kamuoyuna yansıtmak ve çözüm arayışına katkıda bulunmak üzere çeşitli Avrupa ülkelerinde bulunan ilerici Türkiyelilerin oluşturduğu bir kollektiftir. 1974 yılından beri çeşitli dillerde (Türkçe, İngilizce, Fransızca, Almanca, Hollandaca) 70'den fazla kitap, broşür, plak, kaset ve videogram yayınlanmıştır. Ayrıca 1976 yılından beri hiç aksatmadan biri İngilizce, diğeri Fransızca olmak üzere İnfo-Türk adı altında iki haber bülteni yayınlamaktadır. Yayınlarımız, Türkiye halklarının demokratik mücadelesine ilgi duyan uluslararası kuruluşlar ve kişiler için önemli bir enformasyon kaynağı oluşturmaktadır.

Son olarak, 12 Eylül darbesinin 6. yıldönümünde, dikta yönetiminin altı yıllık uygulamalarını belgeleyen 408 sayfalık bir **Kara Kitap** (İngilizce) yayınlamış bulunuyoruz.

Bu çalışmalarıyla İnfo-Türk, dünyanın beş kıtasında çeşitli demokratik ve akademik kuruluşlarla sürekli bir bilgi alışverişi içindedir. Yukarıda belirttiğim yayınların dışında, bu kuruluşlara gerektikçe özel dosyalar da sunulmaktadır.

Çalışmalarımızın diğer bölümünü ise, sosyal ve kültürel alandakiler oluşturuyor. Brüksel'de göçmenlerin yoğun olarak yaşadığı Kuzey-Doğu mahallelerinde 1982 yılında başlattığımız bu çalışmalar **"Güneş Atölyeleri"** (Ateliers du Soleil) adı altında hızlı bir gelişme göstermiştir. Dil

"Çok milliyetli örgütlenmeler de yeni bir dinamik olarak göçmenliğin yaşamına girmiştir."

Doğan Özgüden, İnfo-Türk'ün 1983'te düzenlediği Göçmen Karikatürleri Sergisi'nde Avrupa Parlamentosu Başkanı Piet Dankert ile.

Kuşkusuz bütün bu çalışmaları yürütürken, başta gelen amacımız, Avrupa'da bulunan göçmenlerin, her türlü ayrımcılıktan, aşağılanmadan kurtulmaları, bulundukları ülkelerin eşit haklara sahip bireyleri haline gelebilmeleri ve bu nitelikleriyle de ülkelerin işçi sınıfına entegre olmalarıdır. İnfo-Türk, göçmenlerin eşit haklar kazanması yolunda oluşan tüm göçmenlerarası komite ve kuruluşlara başından beri aktif olarak katılmıştır, sorumluluklar üstlenmiştir.

- Uzun yıllardır buradasınız. Göçmen işçi olgusunda bu dönem içinde gözlemlediğiniz ne gibi değişiklikler ortaya çıktı?

– Bence en büyük değişiklik, göçmenlerin artık **"konuk işçi"** statüsünden çıkarak **"yerleşik işçi"** statüsüne geçmesidir. Belki hâlâ yurduna

nüştürecek asimilasyon (özümseme) tehlikesine karşı uyanık ve dirençli olmak tüm göçmen kuruluşlarının öncelikli görevlerindendir.

- Sizce göçmen işçi örgütlerinin çalışma anlayışı bugün nasıl olmalıdır?

– Şurası bir gerçek ki, Avrupa'da işçi olarak çalışmaya gelen göçmenlerin büyük kısmı, özellikle Türkiye ve Kuzey Afrika'dan gelenler için söylüyorum, geldikleri ülkelerde bir örgütlenme ve sendikalaşma deneyimine sahip değildiler. Bu nedenle bu göçmen kitleleri içinde gerçek anlamda işçi örgütlerinin oluşması başlangıçta mümkün olamamıştır. Gerçi Belçika'da tüm göçmen işçileri gibi Türkiyeli göçmenlerin de sendikalaşma oranı son derece yüksektir, ancak bu, sendikal bilincin ürünü ya da sendi-

çizgi ve tutumdaki kuruluşları ve kişileri suçlama zaafından kurtulmaları, kendi öznel sorunlarına öncelikle çözüm arayan göçmen işçilerin bu tür örgütlerden uzak kalmasına yolaçmıştır. Bu, geçmişin yadsınamaz gerçeğidir.

Bugün örgütsel yaşamda, göçmenliğin **"yerleşik"** statüye geçmesi olgusunun da etkisiyle yeni bir süreç gelişmektedir. Giderek göçmenliğin özgül sorunları göçmen kuruluşlarının gündeminde ana maddeyi oluşturmaktadır. İkinci kuşağın yetişerek göçmen örgütlerinde söz sahibi olmalarıyla bu süreç daha da hızlanacaktır. Alışılagelmiş cami derneği, cenaze kaldırma derneği veya herhangi bir sol partinin yan kuruluşu türündeki derneklerin dışında yerel kültürel ve sosyal dernekler, mahalle komiteleri, kadın ve gençlik kuruluşları, spor

menliğin örgütsel yaşamı yeni bir dinamizme ve zenginliğe kavuşmaktadır. Herkesin açıkça kabul etmesi gerekir ki, bu süreçte artık hiçbir örgüt, kendisini herhangi bir ülkedeki ya da Avrupa'daki Türkiyeli işçilerin tek temsilcisi olarak gösteremez. Bu geçmişte kalmıştır.

Bunun yanısıra, çok milliyetli örgütlenmeler de yeni bir dinamik olarak göçmenliğin yaşamına girmiştir. Bizim atölyelerimiz böyle bir gelişim içindedir.

Daha da önemlisi, yerleşik statüye geçen göçmenlerin ve yeni yetişen gençlerin, bulundukları ülkelerin yerel kuruluşlarına katılarak aktif hale gelmeleri ve sorumluluk üstlenmeleridir. Toplumsal yaşama kişilikli şekilde gelişmesine bağlıdır. Ve bunun için naturalize olmak, vatandaşlık değiştirmek de şart değildir.

- Belçika'da yaşayan göçmen işçilerin içinde AET üyesi ülkelerle Türkiyeli ve Faslı göçmenler Belçika hükümetinin ayrımcı politikası vardır. Bu açıdan ağırlıklı olarak Türkiyeli göçmenleri ilgilendiren ne gibi özgül sorunlar vardır?

– Özellikle Yunanistan, İspanya ve Portekiz'in de AET'ye girmesinden sonra bu ayrım daha da belirgin hale gelmiştir. En büyük sorun, bu ayrımdan ötürü, Türkiyeli ve Faslı göçmenlerin tam bir yalıtlanma içinde bulunmalarıdır. Daha iyi statülere sahip bulunan AET üyesi ülkelerin vatandaşı göçmenler bile, Türkiyeli ve Faslıları hedef alan baskılar karşısında gerekli duyarlılığı göstermemektedir. Örneğin, siyasal hakların tanınması konusunda, bırakın sağcı partileri, sol partilerin bir kısmı dahi açıkça bu hakkın Türkiyeli ve Faslılara tanınmasına karşı olduklarını söyleyebilmektedirler. Avrupa ülkelerinden geçerken vize alma zorunluğu, sadece Türkiyeli ve Kuzey Afrikalı göçmenleri vurmaktadır.

Son olarak, **"İslam entegrizmi"** bahane edilerek, tüm Faslı ve Tür-

düşmanlığının boy hedefi haline getirilmişlerdir.

Hristiyan entegrizminin, iktidarda bulunan Hristiyan partileriyle ve sınıf uzlaşmacılığını savunan Hristiyan sendikalarıyla toplum yaşamını etkilendiği Belçika gibi bir ülkede **"İslam entegrizmi"** yaygarası, bir bakıma, müslüman çoğunluklu ülkelerden gelmiş göçmenleri hedef alan yeni bir **"haçlı seferi"**dir.

- Platform örgütünün başlattığı göçmen işçilerin seçme ve seçilme hakkı kampanyasını nasıl buluyorsunuz?

Aslında bu kampanya Belçika'da sekiz yıldan beri gündemdedir. 1982 belediye seçimlerinde oy hakkının elde edilememesinden sonra bir yavaşlama dönemine girilmiştir. Şimdilerde bu kampanya iki planda yeniden canlandırılmıştır. Fransızca konuşan bölgelerdeki göçmen örgütlerinin açtığı kampanya ile Flamanca konuşan bölgelerdeki göçmen örgütlerinin Platform aracılığıyla başlattığı kampanya... Biz Fransızca konuşan kesimin kampanyasını yürüten kuruluşlar ara-

"Bugün önemli olan, göç ülkelerinde kalmaya 'mahkum' göçmenlerin kendi öz kültürlerinden kopmadan, aksine o kültürü daha da zenginleştirip değerlendirerek, bulundukları toplumlara 'eşit haklara sahip' şekilde katılmalarıdır."

sındayız. Ancak, her iki kampanyanın birleştirilmesi ve ülke çapında eşgüdümlü bir eyleme dönüşmesini zorunlu görüyoruz. Nitekim, her iki tarafın da istemiyle bu konuda karar alınmıştır. Komşu ülke Hollanda'da göçmenler belediye meclislerinde söz sahibi olmuşken, Avrupa'nın merkezi olmak iddiasındaki Belçika'da bu hakkın gerçekleşmemesi, Belçika için

sında Belçika siyasal partilerinin alacakları tavır, her birinin demokratlığının da bir göstergesi olacaktır.

- Türkiyeli göçmen işçiler konferansı girişimi konusunda düşünceleriniz nelerdir?

Türkiyeli ve Faslı işçiler, Belçika özelinde en çok dışlanan topluluklar olarak, başta siyasal haklar kampanyası olmak üzere göçmenliği ilgilendiren tüm konularda son derece duyarlı ve mücadelenin ön planında olmak zorundadırlar. **Türkiyeliler açısından, faşist Türk Federasyon'un veya Türk elçiliğinin uydusu olmayan tüm Türkiyeli kuruluşlar ve kişiler, ister solcu ister dindar olsun, böylesi bir kampanyada yeralmalıdır.** Böylesi ilişkilerde çoğulculuğa, karşılıklı eşitlik ve saygı ilkesine özen göstermelidir. Daha da önemlisi bu yeni girişimde, göçmenlik yaşamı içinde yetişmiş gençler mutlaka ön plana çıkmalıdır. Sorumluluk ve sözcülük konumlarına mutlaka onlar getirilmelidir. Geçmişteki yetersizliklerin ve hataların tekrarlanmaması için bu son derece önemli bir güvencedir.

Son bir nokta... Böylesi Türkiyeliler arası bir toparlanma, diğer milliyetlerden ve kökenlerden göçmen topluluklarıyla ters düşmeye yolaçmamalı, aksine bulunulan ülke işçi sınıfının çok milliyetli kompozisyonuna entegre olma yolunda bir adım olarak kabul edilmelidir. Örneğin böyle bir konferans Türk, Kürt, Ermeni, Süryani tüm emekçi kuruluşlarına açık olmalıdır. Ve giderek, başka ülkelerden gelmiş göçmenlerin kuruluşlarıyla sürekli güç ve eylem birliğini amaçlamalıdır. Bu, özellikle sol dışı kesimlerden gelecek örgütler ve kişiler için anlaşılması ve özümsenmesi gereken son derece önemli bir noktadır. Soldan gelen örgütler ve kişiler için ise, bir yanlıştan kurtulayım derken bir başka yanlışa kapılmamanın, sayısal çoğunluğa sahip dinsel kuruluşları kazanma uğruna işçi sınıfının enternasyonalizmine ters düşen bir tutumun takipçiliğine sürüklenmemenin de güvence-

"Çok milliyetli örgütlenmeler de yeni bir dinamik olarak göçmenliğin yaşamına girmiştir."

kursları, yaratıcı atölyeler, çocukların ev ödevlerine yardım dershaneleri, işçilerin sosyal sorunlarının çözümüne yardım servisi şeklindeki bu çalışmalardan, sadece Türkiyeliler değil, yirmi kadar çeşitli milliyete mensup göçmenler ve göçmen çocukları da yararlanmaktadır. Bu yapısıyla, **Güneş Atölyeleri**, kelimenin tam anlamında çok milliyetli ve çok kültürlü, işçilerin enternasyonal kaynaşmasına doğrudan katkıda bulunan bir kuruluştur.

İnfo-Türk, Türkiye kültür zenginliklerini Belçika kamuoyuna tanıtmak üzere çeşitli kültürel etkinlikler de düzenlemiştir. Karagöz gösterileri, Nasreddin Hoca tiyatro oyunları, göçmenliğin sorunlarını konu alan uluslararası bir karikatür sergisi bu etkinlikler arasındadır.

gibi değişiklikler ortaya çıktı?

– Bence en büyük değişiklik, göçmenlerin artık **"konuk işçi"** statüsünden çıkarak **"yerleşik işçi"** statüsüne geçmesidir. Belki hâlâ yurduna kesin dönüş yapmayı düşleyen işçiler çoğunluktadır, ama çoğu için bu, ömür boyu sürecek bir düştür. Özellikle çocuklarının yetişmesi ve Avrupa ülkelerinin yaşamına Türkiye'den daha fazla kaynaşmaları nedeniyle, göçmen ailelerinin çoğunluğu, kendilerine rağmen, Türkiye'ye dönemeyeceklerinin farkındadır. Kaldı ki, Türkiye'deki emekçileri pençesinde inleten işsizlik ve yoksulluk koşulları giderek daha da ağırlaştığı için kitlesel bir geri dönüş nesnel olarak da mümkün değildir. Bugün önemli olan, göç ülkelerinde kalmaya **"mahkum"** göçmenlerin kendi öz kültürlerinden kopmadan, aksine o kültürü daha da zenginleştirip değerlendirerek, bulundukları toplumlara **"eşit haklara sahip"** şekilde katılmalarıdır. Ancak bu katılımı, göçmenin kişiliğini yokedecek, onu uydu bir taklitçi haline dö-

gıçta mümkün olamamıştır. Gerçi Belçika'da tüm göçmen işçileri gibi Türkiyeli göçmenlerin de sendikalaşma oranı son derece yüksektir, ancak bu, sendikal bilincin ürünü ya da sendikaların Türkiyeli göçmenlere yönelik çalışmalarının sonucu olmaktan çok, Belçika özelinde sendikaların devlete ait bir takım günlük sosyal hizmetleri de üstlenmiş olmasından ileri gelen **"zorunlu bir sendikalaşma"**dır.

Bu koşullarda müslüman çoğunluklu ülkelerden gelen işçilerin kurdukları ilk örgütlerin çoğunda cami yaptırma veya cenaze kaldırma dernekleri şeklinde olması doğaldır. Bunların yanısıra, Türkiye'den bilinçli ve örgüt deneyimine sahip olarak gelen veya siyasal sığınmacı olarak gelmiş bulunanların kurdukları örgütler nitel planda, özellikle yerel demokratik ve siyasal kuruluşlarla ilişkiler planında etkin çalışmalar yapmışlarsa da, nicel planda, yani sayısal olarak önemli bir güç kazanamamışlardır. Kuşkusuz bu tür örgütlerin başlangıçta öncelikle ve ağırlıklı olarak Türkiye'nin siyasal

naze kaldırma derneği veya herhangi bir sol partinin yan kuruluşu türündeki derneklerin dışında yerel kültürel ve sosyal dernekler, mahalle komiteleri, kadın ve gençlik kuruluşları, spor kulüpleri, sanat topluluklarıyla göç-

ze alma zorunluğu, sadece Türkiyeli ve Kuzey Afrikalı göçmenleri vurmaktadır.

Son olarak, **"İslam entegrizmi"** bahane edilerek, tüm Faslı ve Türkiyeli göçmenler, ırkçılığın ve yabancı

alınmıştır. Komşu ülke Hollanda'da göçmenler belediye meclislerinde söz sahibi olmuşken, Avrupa'nın merkezi olmak iddiasındaki Belçika'da bu hakkın gerçekleşmemesi, Belçika için utanç vericidir. Bu kampanya karşı-

yanlışa kapılmamanın, sayısal çoğunluğa sahip dinsel kuruluşları kazanma uğruna işçi sınıfının enternasyonalizmine ters düşen bir tutumun takipçiliğine sürüklenmemenin de güvencesidir.

Konsolosluklarda keyfi uygulamalar ve baskılara iki örnek

7 Nisan 1987 salı günü dünyaya gelen kız çocuklarına **"Kardelen"** ismini vermek isteyen Heilbronn sakinlerinden Sertdemir ailesinin kız çocukları, Stuttgart Konsolosluğunun **"Kardelen de ne demek? Böyle bir isim elimizdeki isim listesinde mevcut değildir. Böyle bir ismi çocuğunuza veremezsiniz."** yanıtı vermesi nedeniyle halen isimsizdir.

Atatürk'ün kurduğu, Evren faşizminin kapattığı Türk Dil Kurumu'nun sözlüğünde **"Kardelen: Nergisgillerden, baharda çok erken çiçek açan soğanlı bir bitki"** diye yer alan kardelen isminin, yeni doğan kız çocuklarına verdirilmemesini protesto eden Sertdemir ailesi, **"Kızımızın adı Kardelen'dir. Biz bu isimden vazgeçmeyeceğiz. Biz kardelen çiçeğini çok seviyoruz. Bulgaristan'da zorla isim değiştiriyorlar diye çığlık atanlar, bir çiçek ismini kızıma çok görüyorlar. Biz kararımızı değiştirmeyiz. Listelerinde yoksa, bir zahmet Kardelen ismini de ilave etsinler."** diyor.

Durumu öğrenen **FİDEF Heilbronn Çalışma Grubu** da, Stuttgart Konsolosluğunun bu haksız uygulamasını protesto eden bir bildiri dağıttı. Bildiride şöyle deniyor: **"Yurttaşlar, peki bizler doğan çocuklarımıza kendi istediğimiz ismi veremeyecek miyiz? Bu nasıl demokrasi, bu nasıl özgürlük? ...Bu sorun yalnız Sertdemir ailesinin sorunu değildir. Bu sorun tüm yurttaşların, hepimizin sorunudur. Bu haksız uygulamayı birlikte protesto edelim!"**

Mainz Konsolosu dini politikaya alet ediyor

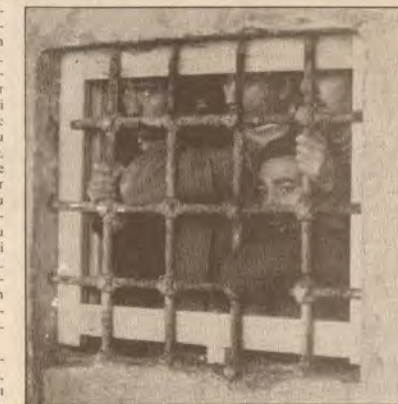
Mainz Başkonsolosluğunun kurdurduğu **Diyanet İşçileri Türk İslam Birliği** (DİTİB), Mainz Weisenau Friedrich-Ebert caddesindeki Kunst Halle'de Mevlüdü-Şerif adı altında konsolosluğa bağlı 9 ayrı bölgede görev yapan hocalar ile bir toplantı yaptı. 22 Martta yapılan Yabancılar Meclisi seçimlerine yönelik olduğu söylenen toplantıda Rübailer okundu. İki kez konuşma yapan Mainz Başkonsolosu Ömer Şahinkaya bol bol bölücülük üzerine sövgü dizdikten sonra oylarını seçimlerde DİTİB'e vermek istemeyenlere tehditler savurdu. Sözlerini şöyle sürdürdü: **"İzne giderken içiniz rahat etmeyecek, iyi düşünün ve münafık solculara en büyük şamarı siz din uğruna ölecek insanlar olarak kendiniz vurun."**

Frankfurt Başkonsolosluğunda din görevlisi bir şahıs da alevi-sünni mezhepleri konusunda bir konuşma yaparak Alevilerin müslüman olmadığını iddia etti.

DİYARBAKIR MEKTUBU /Fırat DİLGEŞ

Dost ve düşman

Şu sıralarda Diyarbakır'da şöyle bir dolaştığınızda, eğer kendiniz de içeri girmişseniz, hapisten tanıdıklara mutlaka rastlarsınız. Çünkü yolda, sokakta, gördüğünüz her insan ya kendisi ya da bir yakını veya tanıdığı mutlaka içeri girip çıkmıştır. İşte bu nedenle de artık Diyarbakır halkı dostunu ve düşmanını daha da iyi tanıyor. Diyarbakır halkı artık dostunu ve düşmanını daha iyi tanımıştır derken, sakın önceden dostunu düşmanını tanımadığını söylediğimizi zannetmeyin. Çünkü bu halk dostunu düşmanını çok iyi tanıdığını defalarca ispatlamıştır. 25 Haziran 1975'te gerçekleştirilen şanlı direnişle faşist Türkeş'in Diyarbakır'a sokulmaması bunun somut örneklerinden sadece biridir.

İşte bu nedenledir ki, 12 Eylül'den başlayarak süren baskı, zorbalık ve terör uygulamaları Türkiye Kürdistanının öteki şehirlerinde olduğu gibi Diyarbakır'da da hiçbir zaman gündemden inmiyor.

Diyarbakır askeri cezaevinin durumu ise kısaca şöyle: Yemekler çok bozuk geliyor. Verilen meyvelerin ise çoğu çürük. Cezaevine hangi kitapların kabul edileceği ise tamamen idarenin keyfine bağlı. Piyasada serbestçe satılan bir çok kitap **"yasaktır"** diye tutuklu ve hükümlülere verilmiyor. İçerdeki yurtseverler cezaevi kitaplığındaki şoven-militarist duygularla yazılmış kitapları okumak zorunda bırakılıyor. Verilen gazetelerden ise birçok haber kesilerek, kısacası gazeteler kuşa çevrilerek tutuklulara veriliyor. Ayrıca cezaevinde koğuş değiştirmek yani bir koğuştan başka bir koğuşa geçmek yasaklanmıştır.

Özellikle yeni tutuklular eski tutukluların olduğu koğuşlara kesinlikle verilmiyor. Cezaevi idaresine göre bunun nedeni de, eskiler, yenilerin **"Samimi itiraf yapmalarına engel oluyor"** şeklinde. Tutuklulara gelen ve tutukluların gönderdiği mektuplar da en az bir ay bekletildikten sonra postaya ve tutukluya verilmektedir.

Bu arada görüşme günlerinde (Salı ve Cuma) sabahın erken saatlerinde cezaevi önüne gelen tutuklu ve hükümlü yakınları gecenin geç saatlerine kadar bekletiliyor. Türkçe bilmeyenler de ise en sona bırakılıyor. Ve araya tercüman konularak görüşler yapılıyor.

Cezaevinde bunlar olurken, Diyarbakır'daki kitapçılar üzerinde de yoğun baskılar sürüyor. Mart ortalarında üzerinde piyasada serbest satılan bir kitap bulunduğu için **Giyasettin Yıldız** adındaki bir genç gözaltına alınıyor. (Daha önce DDKD davasından gözaltına alınıp bırakılmıştı.) Gıyasettin Yıldız'a işkence yapılarak kitabı nereden aldığı soruluyor. Gıyasettin Yıldız kitabın serbest olarak piyasada satıldığını ve kitabı **"Ana"** kitabevinden aldığını söylüyor. Aynı gün polisler bu kitabevinde karakol kuruyor. Kitabevi sahiplerinden Denktaf Solduk (Tıp fakültesi öğrencisi) ve ağabeyi Brusk Solduk'u (Fen fakültesi öğrencisi) kitap almaya gelen 30 kişiyi gözaltına alıyor. Kitap almaya gelenlere niçin **"Komünist kitaplar"** okudukları sorulup, bir örgüte bağlamak için işkenceler yapılıyor. Denktaf ve Brusk isimlerinin Kürtçe olması ve babalarının eski TİP'li olması nedeniyle daha fazla işkence yapılıyor.

Gözaltına alınanlar bir hafta sonra serbest bırakılırken, Denktaf Solduk, Gıyasettin Yıldız ve kitabevinin diğer ortağı hala sorgulamada bulunuyor.

Aynı günlerde, çeşitli şiir kitapları da olan Yılmaz Odabaşı'nın **"Kültür Kitabevi"** de polislerce basılıyor ve kitabevinde bulunanlara ağır hakaretlerde bulunuluyor. Böylesi baskılar Diyarbakır'daki tüm kitapçıların günlük yaşamının bir parçası durumundadır.

Öte yandan Diyarbakır'daki yabancı petrol şirketlerinde işçi kıyımı sürüyor. K.C.A. Diriling Ltd. şirketi, işyerini tasfiye edeceği gerekçesiyle 178 işçinin işine toplu halde son verdi. İşten atılan işçiler, **"Daha önce de bir sondajın durdurulacağı gerekçesiyle bir bölüm arkadaşlarının işlerine son verildiğini, ama ar. asından aynı kuyuda sondajın devam ettiğini"** belirttiler. İşçiler ayrıca, işverenin bu uygulamayla yürürlükteki toplu iş sözleşmesini ve iş yasasını da çiğnediğini belirterek, işverenin işi tasfiye etmediğini, asgari ücret üzerinden yeni işçi alımına gittiğini söylediler.

Bu arada cezaevinden salıverilmiş yurtseverler üzerinde de polis baskısı sürüyor. İçerden çıkan yurtseverlere iş teklifleri ve bir çok cazip olanak teklif edilerek **"ajanlık, muhbirlik"** yapmaları isteniyor. Bir süre önce dört yıl içerde kaldıktan sonra salıverilen H.Ç. adındaki yurttaşın evine 15-20 polis birden evini didik didik arıyorlar. Bir şey bulamayınca, arkasından **"İşsizsiz, sana iş verelim"** diyerek bir pastanede randevu veriyorlar. Ancak H.Ç. bu çirkin teklifi reddediyor. Böylesi tekliflerle karşılaşan çok sayıda yurtsever var.

Enflasyon-demokrasi-bağımsızlık!

Özlem ÖZGÜR

Şimdi Türkiye'de, işsizlik ve enflasyon konusu, geçim sıkıntısı, artık yığınlar için tam bir karabasandır. Ve bu konuda, Türkiye'yi yönetenlerin yıllardır söyledikleri, tek kelime ile tatsız bir masaldır.

Evren-Özal rejimi, yaklaşık yedi yıla yakın bir süredir, hemen her yıl enflasyon oranının yüzde 20 ile 25'lere çekileceğini söylüyor. Örneğin, Özal hükümeti, işbaşında bulunduğu üç yıl boyunca, sürekli fiyat artışlarının yüzde 25'e indirileceği propagandasını yaptı. Ve Özal hükümetinin, 1987 yılı için öngördüğü enflasyon oranı yüzde 20'dir.

Ne var ki, yaşamın pratiği, evdeki hesabın çarşıya uymadığını gösteriyor. Bütün bu vaadlere karşın, yıllık fiyat artışları, yıllardır yüzde 35 ile yüzde 50'ler arasında mekik dokuyor. Hükümet, 1987 yılında enflasyon oranını yüzde 20'ye çekeceğim diyor. Ama, yılın ilk üç ayında fiyatlar, yüzde 11 dolayında artıyor ve bu yılki enflasyon hedefinin de hayal olduğu, bir kez daha açıklık kazanıyor.

Peki, yıllardır yığınları kasıp kavuran ve ekonomiyi açmazlarla karşı karşıya bırakan enflasyon canavarına, neden bir türlü çözüm bulunamıyor? Yalnızca, enflasyon ve hayat pahalılığı değil; aynı zamanda, kitlelerin hiçbir sorununa, bu hükümet ve bu rejim, hiçbir çözüm getiremez de ondan.

Neden? Çünkü, bütün bu ve benzeri sorunların çözümü, doğrudan demokrasi ve bağımsızlık konusuyla bağlantılıdır. Bir başka deyimle, emperyalizmin, uluslarötesi tekellerin ve işbirlikçi tekelci sermayenin Türkiye'deki eylemleri sınırlanmadan, ulusal ekonomi bağımsız bir kalkınma yoluna konulmadan; ve demokratik devlet öncülüğünde, hızlı bir kalkınma ve sanayileşme hamlesi başlatılmadan, bu sorunların hiçbirine kalıcı çözüm bulunamaz.

Örneğin, enflasyon ve hayat pahalılığına son vermenin yolu, ona neden olan faktörleri ortadan kaldırmaktan geçiyor; ama, bunları yokedebilmek için ise anti-emperyalist ve anti-tekel içerikli araç ve politikalar gerekiyor. Sözgelimi, sorunun dışardan kaynaklanan birkaç yanı var.

Türkiye'de enflasyona neden olan faktörlerin başında, aşırı dış borçlanma ve ağır dış borç yükü, Türk parasının sürekli değer yitirmesi, uluslarötesi tekellerin sattıkları girdilerin fiyatlarının sürekli artması ve benzeri uygulamalar geliyor; ve bunlar, emperyalist soygun ve sömürünün belli başlı yöntemlerini oluşturuyor.

Besbellidir ki, bu sorunun üstesinden gelebilmek için, Türk parasının değerini korumak, dışandan alınan girdilerin fiyatlarını kontrol altına almak, dış borçlanma, dış borç ödemeye dayalı politikalarda köklü değişiklikler yapmak ve Türkiye'nin dış borçlarını yeni bir takvime bağlamak; ve özet olarak Türkiye'nin dış ekonomik ilişkilerini ulusal çıkarlara uygun bir biçimde yeniden düzenlemek gerekiyor.

Bütün bu önlemler ise, emperyalist finans odakları ile uluslarötesi tekellerin ve bunların işbirlikçilerinin, belinin kırılması anlamına geliyor.

Sorunun, ilk bakışta içerden kaynaklanan; ama, yine de, Türkiye'nin ekonomik bağımlılığıyla bağlantılı olan yanları da var. Örneğin, Türkiye'de uygulanan para ve kredi politikalarının adına, **"sıkı para politikası"** deniliyor; ama, hemen her yıl artan miktarlarda karşılıksız para basmanın önüne geçi-

Özal bu yıl enflasyon yüzde 20'ye çekilecek demişti! Ama üç aylık fiyat artışı yüzde 11 !..

Enflasyon ve fiyat artışları doludizgin

İTO'nun endeksine göre, mart ayında perakende fiyatlar yüzde 5,4 oranında arttı ve böylece, içinde bulunduğumuz yılın ilk üç ayında fiyatlar yüzde 10,8 artış gösterirken, yıllık enflasyon oranı yüzde 40'a dayandı.

Özal hükümetinin, 1987 için öngördüğü enflasyon hedefinin hayal olduğu, içinde bulunduğumuz yılın ilk üç ayında ortaya çıktı. İstanbul Ticaret Odası'nın (İTO) derlediği tüketici fiyatları endeksine göre, mart ayında perakende fiyatlar yüzde 5,4 oranında artış gösterdi ve böylece, içinde bulunduğumuz yılın ilk üç ayında fiyat artışları yüzde 10,8 olarak gerçekleşti. Bilindiği gibi, Özal hükümeti, 1987 yılında enflasyon oranının yüzde 20'ye çekileceğini söylemiş ve bu hedef, 1987 Ekonomik Programı'nda yeralmıştı.

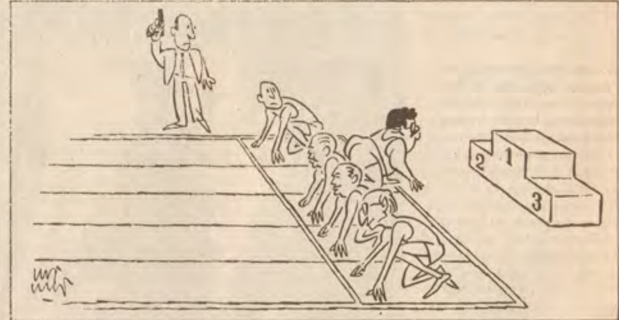
İTO'nun tüketici fiyatları endeksine göre, Mart 1986-Mart 1987 dönemini kapsayan bir yıllık sürede ise, enflasyon oranı yüzde 39,4 olarak gerçekleşti. İTO'nun verilerine göre, yılın ilk çeyreğinde gözlenen aylık fiyat artışının yüzde 3 dolaylarında olduğuna dikkati çeken ekonomi uzmanları, bunun yıllık yüzde 42,6'lık enflasyon hızı demek olduğunu belirttiler.

Öte yandan, mart ayında, en yüksek fiyat artışlarının temel gıda maddelerinde gözlendiği belirlendi. Örneğin, Milliyet gazetesinin ekonomi servisinin yaptığı araştırmaya göre, mart ayında temel gıda maddelerinin fiyatları yüzde 6,7 oranında arttı ve dört kişilik bir ailenin mutfak gideri, 86 bin 615 liradan 92 bin 460 liraya yükseldi. İTO'nun endeksine göre ise, içinde bulunduğumuz yılın mart ayında, temel gıda maddelerinin fiyatlarında yüzde 8,1 oranında artış gözlendi.

Fiyat artışlarını ve enflasyon oranını, genellikle olduğundan düşük gösterme eğiliminde olduğu bilinen Devlet İstatistik Enstitüsü (DİE) bile, fiyatların yeniden tırmanışa geçtiğini ve hükümetin enflasyon hedefinin gerçekçi olmadığını, açık etmek zorunda kaldı. DİE'nin tüketici fiyatları endeksine göre, mart ayında perakende fiyatlar yüzde 3,7 oranında artış gösterdi ve böylece, Mart 1986-Mart 1987 dönemini kapsayan bir yıllık sürede, enflasyon oranı yüzde 34,7 olarak gerçekleşti.

Öte yandan, enflasyonun yeniden tırmanışa geçmesi bazı sermaye grupları tarafından tepkiyle karşılandı ve hükümetin uyguladığı ekonomi politikaları, ağır bir dille eleştirildi. Örneğin, İstanbul Sanayi Odası Başkanı Nurullah Gezgin yaptığı açıklamada, **"öncelikle KİT zamları denetlenmeli ve piyasadaki zam beklentisine son verilmeli"** diyerek, fiyat artışlarının, kamu ve özel kesim olmak üzere iki kaynağı bulunduğunu söyledi ve **"KİT zamları, bu kuruluşları kâr yarışına soktu. KİT'lerin sadece ticari kuruluşlar olmadığı, aynı zamanda kamu hizmeti üstlendikleri unutulmamalı ve bunların, adeta yarışa dönen kâr arayışları dizginlenmelidir. İkinci nokta ise, özel sektör kesiminden gelen fiyat artışlarıdır. Türkiye'de kendi alanlarında tekel durumunda olan kuruluşlar dışındaki işletmeler, aşırı zam yapmamaktadır. Yani, özel sektörden kaynaklanan aşırı zamların sorumlusu tekellerdir"** diye konuştu.

İstanbul Ticaret Odası Yönetim Kurulu Başkanı Nuh Kuşçulu da yaptığı açıklamada, genel olarak fiyat artışlarının yanlış yatırım politikalarından, kaynak kıtlığından ve bütçe açıklarından kaynaklandığını belirterek, **"bunların yanısıra, özellikle tekellerin keyfi fiyat artışları var. Fiili tekellerin bulunduğu sektörlerde fiyat artışları kontrol edilmelidir"** dedi.

Türkiye'de büyük silah fuarı

Türkiye'de silah sanayiini kurmak ve silahlanma harcamalarını artırmak amacıyla, nisan ayının son haftasında Ankara'da büyük bir silah fuarı açılıyor. Ankara'nın Etimesgut yöresinde 57 bin metrekarelik bir alan üzerinde sergilenecek ve 5 gün sürecek olan silah fuarına, 300 dolayında büyük silah tekelinin katılacağı ve çok sayıda modern silahın sergileneceği ve fuar süresince, çeşitli toplantı ve seminerlerin düzenleneceği açıklandı. Bu konuda bir açıklama yapan serginin teknik düzenleyicisi ve ABD Fuar Organizasyonları Merkezi Şirketi'nin Genel Müdürü Sedat Yılmaz, silah sanayiinin devleri ile Türk firmaları ortak yatırımlar yapacaklar ve ilgili fuar, bu amaca

Program partinin yetkili organlarında görüşülüyor

SHP pahalılıkla mücadele programı hazırladı

SHP'nin programına ilişkin olarak yapılan açıklamada, hayat pahalılığı ve enflasyonun, ancak geniş halk kitlelerini düşünen bir hükümet tarafından dizginlenebileceği belirtilerek, "Kronikleşen enflasyonla mücadele, bu türbir enflasyondan kazanan iç ve dış azınlıkların, ya da onların etkisindeki partilerin değil, enflasyondan kaybeden büyük çoğunluğun işidir. Dolayısıyla, Özal

anlamına geliyor.

Sorunun, ilk bakışta içerden kaynaklanan; ama, yine de, Türkiye'nin ekonomik bağımlılığıyla bağlantılı olan yanları da var. Örneğin, Türkiye'de uygulanan para ve kredi politikalarının adına, **"sıkı para politikası"** deniliyor; ama, hemen her yıl artan miktarlarda karşılıksız para basmanın önüne geçilemiyor.

Enflasyon sorununun çözümü için, denk bütçe politikası deniliyor; ama, şimdi yıllık bütçe açıkları trilyonlarla anılıyor. Enflasyonu körükleyen faktörlerden birisinin, yüksek faiz politikası olduğu herkesçe biliniyor; ve bu sorun, başta dışsatımcı holdingler olmak üzere, Türkiye'de faaliyet gösteren uluslarötesi tekellere ve işbirlikçilerine, düşük faiz oranlarıyla krediler açılırken, üretken sektörlerin cezalandırılmasından ve bunlara yüzde 70 ile yüzde 80'lere varan faiz oranlarıyla kredi verilmesinden kaynaklanıyor; ama, bu politikalardan vazgeçilemiyor.

Yine açıktır ki, deyim yerinde bulunursa, Türkiye'de enflasyon sorununun üstesinden gelebilmek için halen uygulanmakta olan bu ekonomi politikalarını ters-yüz ederek, başüstü duran bütün araçları ayakları üstüne oturtmak gerekiyor. Ve yine besbellidir ki, böylesi politikalar, emperyalizme ve işbirlikçilerine ağır darbeler indirmek ve onların eylemlerine, çok ciddi sınırlamalar getirmek anlamına geliyor.

Peki, bu denli köklü değişiklikler öngören ve bırakınız uygulamayı, lafı bile fincancı katırlarını ürküten bu politikaları, kim gündeme getirebilir? Bu politikaların, emperyalizmin icra memuru ve işbirlikçilerinin mümtaz temsilcisi olan, Özal hükümeti tarafından gündeme getirilmesi beklenebilir mi? Elbette hayır!

O halde, kim? Elbette ki, demokrasiden ve halktan yana bir hükümet! Ama, bu nasıl olacak? Bugün, yalnızca enflasyon sorununu değil; aynı zamanda, dağlar gibi birikmiş bir dizi global sorunun çözümünün üstesinden gelebilecek bir hükümet, nasıl ve hangi güçlerden oluşabilir? Ve bugün, Türkiye'nin politik arenasında, rejim karşıtı hangi güç, politik akım ve parti, tek başına bu sorunların çözümüne talip olabilir ve hasbel kader, hükümet olsa bile, bunların üstesinden gelebilir?

Konunun, bam teli buradadır; düşünülmesi ve yakalanması gereken, **"ana halka"** budur: Rejim karşıtı, bağımsızlık, demokrasi ve barıştan yana olanlar, güçlerini nasıl birleştirebilirler?

İTO'nun endeksine göre ise, içinde bulunduğumuz yılın mart ayında, temel gıda maddelerinin fiyatlarında yüzde 8,1 oranında artış gözlendi.

Fuar Organizasyonları Merkezi Şirketi'nin Genel Müdürü Sedat Yılmaz, silah sanayiinin devleri ile Türk firmaları ortak yatırımlar yapacaklar ve ilgili fuar, bu amaca hizmet edecek ve bu da, Türkiye'deki savunma sanayiinin gelişmesinde önemli rol oynayacak dedi ve özet olarak, **"Türkiye'nin Ortadoğu ülkelerine yakınlığı, kuvvetli bağlarının bulunmasını dikkate alan ve bundan yararlanmak isteyen yabancı firmalar, şimdi bize şirin görünmek ve bu ülkelere bizim üzerimizden silah satmak için, Türkiye'de yatırım yapmak istiyorlar"** şeklinde konuştu.

...lelerini düşünen bir hükümet tarafından dizginlenebileceği belirtilerek, "Kronikleşen enflasyonla mücadele, bu türbir enflasyondan kazanan iç ve dış azınlıkların, ya da onların etkisindeki partilerin değil, enflasyondan kaybeden büyük çoğunluğun işidir. Dolayısıyla, Özal hükümetinin ne buna niyeti, ne de şansı yoktur." denildi.

SHP Merkez Karar ve Yönetim Kurulu'nun 12 üyesi tarafından hazırlanan **"Enflasyon ve Pahalılıkla Mücadele Programı"**, ilgili partinin yetkili organlarında görüşülmeye başlandı. Programın hazırlayıcılarından birisi olan gazeteci ve yazar İsmail Cem yaptığı açıklamada, hayat pahalılığı ve enflasyonun ancak geniş halk kitlelerini düşünen bir hükümet tarafından dizginlenebileceğini belirterek, **"SHP'nin pahalılıkla mücadele programı, siyasal ve ekonomik üç temel tercihe dayanmaktadır"** dedi.

İsmail Cem yaptığı açıklamada, Türkiye'de kronikleşen enflasyondan içeride ve dışarıda küçük bir azınlığın çıkar sağladığını ve buna karşılık, yığınların hayat pahalılığından büyük kayıplara uğradığını söyledi ve özet olarak, **"Kronikleşen enflasyonla mücadele, bu tür bir enflasyondan kazanan küçük**

iç ve dış azınlıkların, ya da onların etkisindeki partilerin değil, enflasyondan kaybeden büyük çoğunluğun işidir. Dolayısıyla, Özal hükümetinin ne buna niyeti, nede şansı olduğunu sanmıyorum" şeklinde konuştu.

Türkiye'de enflasyon ve hayat pahalılığını dizginlemek için, Türk parasının değerini korumak ve Türkiye'nin dış ekonomik ilişkilerini yeniden düzenlemek gerektiğini belirten İsmail Cem, bu sorunun çözümü için ulusal ekonomiden dışarıya kaynak aktarılmasını ..leyecek politikaların gündeme getirilmesini savunarak, **"yurt içinden yurtdışına doğru kan kay..eden Türk ekonomisini bu konumdan kurtaracak şekilde, döviz kuru politikası uygulamak ve dış ekonomik ilişkilerin yeniden değerlendirilmesi gerekmektedir."** dedi.

Enflasyon ve hayat pahalılığı ile mücadelede, ücretli ve maaşlılardan, tarım ve üretici sektörlerden, büyük sermayeye ve üretken olmayan alanlara büyük miktarlarda değer aktaran politikalara son vermek istediklerini belirten İsmail Cem, konuya ilişkin olarak öngördükleri politikalar hakkında özet olarak şunları söyledi:

"Türkiye'de ücretlilerden, maaşlılardan ve tarım kesiminden, sanayi ve hizmetler kesimine büyük ölçekte gelir aktaran politikalardan ve bunların enflasyonist sonuçlar yaratan araçlarından vazgeçilmesini savunuyoruz... Sermayenin kendi iç dengelerinde, sanayi kesiminden, ticarete ve hizmetlere kaynak aktaran, sanayii ikinci plana iten politikalardan uzaklaşılmasını istiyoruz."

Yabancı sermayeli kuruluş sayısında patlama oldu

Türkiye'de 6224 sayılı yasaya göre faaliyet gösteren yabancı sermayeli kuruluş sayısı, 1979-1986 dönemini kapsayan son yedi yıllık sürede, 91'den 610'a yükseldi.

Son yedi yıl içinde, Türkiye'de 6224 sayılı yasaya göre faaliyet gösteren yabancı sermayeli kuruluşların sayısında çok büyük artışlar olduğu belirlendi. Devlet Planlama Teşkilatı (DPT) Yabancı Sermaye Dairesi Başkanlığı tarafından yapılan açıklamaya göre, ilgili yasa uyarınca Türkiye'de faaliyet gösteren yabancı sermayeli kuruluş sayısı, 1979 yılında 91 iken, bu rakam 1986 yılı sonunda 610'a yükseldi. Yapılan açıklamada, 6224 sayılı yasa dışında kalan mevzuat çerçevesinde de, Türkiye'de çok sayıda yabancı sermayeli firmanın faaliyet gösterdiği ve ancak, bunların sayıları hakkında kesin bir bilginin olmadığı belirtildi.

Yabancı Sermaye Daire Başkanlığı tarafından yapılan açıklamada, yabancı sermaye girişinin miktar olarak da, 1980 sonrasında önemli oranda arttığı belirtilerek, **"ancak, yine de ekonomiye ciddi bir katkıda bulunacak ölçüde ve beklenen miktarda yabancı sermaye girişi olmadı"** denildi. Yapılan açıklamaya göre, 1980-1986 dönemini kapsayan son yedi yıllık sürede, Türkiye'ye giren yabancı sermaye miktarı 1 milyar 575 milyon dolar olarak gerçekleşti. Bilindiği gibi, 1964-1979 dönemini kapsayan 15 yıllık sürede ise, Türkiye'ye gelen yabancı sermaye mikarı 228 milyon dolar olarak gerçekleşmişti.

Yapılan açıklamada, son üç yıl içerisinde yabancı sermayenin en yoğun geldiği sektörlerin turizm, bankacılık, elektronik ve kimya kesimleri olduğu belirtilerek, **"Olgunlaşma aşamasındaki termik ve hidrolik enerji projeleri ile görüşmeleri devam eden projeler göz önünde bulundurulduğunda, 1987 yılının yabancı sermayede bir atılım yılı olacağı ve verilecek izinlerin 500 milyon doları geçeceği tahmin ediliyor."** denildi.

Öte yandan, yabancı sermayeli kuruluşlara tanınan kolaylık ve ayrıcalıklara karşılık, bunlara getirilen dışsatım yapmak zorunluğu uygulamasından, bu firmaların direnmesi üzerine vazgeçildi. Bu konuda yapılan açıklamada, bu kuruluşların hiçbirinin dışsatım vaadini yerine getirmedikleri belirtilerek, **"pratik hiçbir yararı olmayan bu uygulamadan vazgeçildi"** denildi.

Türkiye'ye Yabancı Sermaye Girişi
(Milyon dolar)

Yıllar	Miktar
1964-1979	228
1980	97
1981	338
1982	167
1983	103
1984	271
1985	235
1986	364
1980-1986	1.575

General Dynamics yükümlülüklerini yerine getirmiyor

F-16 bombardıman uçaklarının Türkiye'de yapımını gerçekleştirecek olan ABD'nin General Dynamics firmasının, bu projeye paralel olarak üstlendiği yükümlülükleri yerine getirmediği belirtildi. Bilindiği gibi, F-16 projesi çerçevesinde, General Dynamics firması ekonominin değişik sektörlerine yatırımlarda bulunacak ve bunlar için, dış kaynak bulacak ve bu arada, bu kuruluş F-16'ların finansmanı için önümüzdeki 10 yıllık sürede, Türkiye'nin dışsatımına 1 milyar 200 milyon dolar katkıda bulunacaktı.

F-16 anlaşmasına göre, General Dynamics firmasının yılda ortalama 120 milyon dolar dışsatım yapması gerektiğine dikkati çeken yetkililer, 1985-1986 dönemini kapsayan iki yıl içinde, ilgili firmanın ancak 32 milyon dolarlık dışsatımda bulunduğunu ve ayrıca, vaadettiği dış kaynakları sağlamadığını belirttiler.

Gorbaçov'un son önerileri dünya kamuoyunda olumlu tepkilere yol açtı

Silahsızlanma görüşmeleri hız kazanabilir

Sovyetler Birliği'nin bir süre önce önerdiği Avrupa'daki ABD ve Sovyet orta menzilli füzelerinin imha edilmesi konusunda tartışmalar devam ederken, SBKP Genel Sekreteri **Gorbaçov**, nisanın ikinci haftasında Prag'da Kültür Sarayı'nda birkaç bin kişi tarafından izlenen toplantıda yeni silahsızlanma alanındaki görüşmelere hız kazandırabilecek ve somut adımlar atılmasına yolaçabilecek olan bu öneriler aynı zamanda NATO ve ABD çevrelerinden gelen olumsuz tepkilere de yanıt veriyor.

Bilindiği gibi özellikle Reagan yönetimi Avrupa'da orta menzilli ABD ve Sovyet füzelerinde sıfır-çözüme varılması için yapılacak bir anlaşmaya kısa menzilli füzeler ve diğer konvansiyonel silahların da dahil edilmesini önererek işi yokuşa sürmekteydi. Ancak bu arada, nisan ayı başlarında NATO kararı uyarınca topraklarına orta menzilli Amerikan füzelerinin yerleştirilmesine izin vermiş bulunan beş Avrupa ülkesi bu füzelerin kaldırılmasından yana çıktılar. Ortak Pazar ülkelerinin Belçika'daki toplantısı sırasında biraraya gelen Federal Almanya, İngiltere, İtalya, Hollanda ve Belçika dışişleri bakanları bu ülkelerdeki Pershing-2 ve Cruise füzelerinin kaldırılması için ilk kez ortak bir görüşe varmış bulunuyorlar.

Prag'daki konuşmasında stratejik saldırı silahlarının azaltılması sorununun silahsızlanma alanındaki en önemli problemlerden biri olduğunu vurgulayan Gorbaçov, Sovyetler Birliği'nin bu tür silahlarını yüzde 50 oranında azaltmaya

hazır olduğunu yineledi. Bu arada, Avrupa kıtasında yerleştirilmiş bulunan 500-1000 kilometre menzilli füzeler konusunda da hemen görüşmelere başlanmasını öneren **Gorbaçov,** kısa menzilli füzelerin imha edilmesine ilişkin bir anlaşmanın orta menzilli füzeler sorunundan ve buna ilişkin görüşmelerden ayrı olarak ele alınmasını öne sürdü. Ayrıca Gorbaçov, bu görüşmeler süresinde her iki tarafın da operatif-taktik füzelerinin sayısında herhangi bir artış yapmamaları gerektiğini belirtti.

Öte yanda, Sovyetler Birliği'nin kimyasal silahların üretimini tek yanlı olarak durdurduğunu da açıklayan Gorbaçov, bu tür silahların imha edilmeleri yönünde de çalışmaların başladığını söyledi. Ayrıca Sovyetler Birliği, taktik füzeler konusundaki görüşmelerden bağımsız olarak Pershing-2 ve Cruise füzelerine karşı Çekoslavakya ve DDR'e konumlandırdığı füzelerini de çekecekti.

Dünya basınında genel olarak olumlu tepkilere yolaçan ve **"Gorbaçov, şimdiye dek olduğundan daha farklı bir biçimde silahsızlanma görüşmelerine yön ve hız veriyor"** şeklinde yorumlanan öneriler, Batı Avrupa ülkelerinde de ciddi bir biçimde ele alınmaya değer bulundu. Federal Almanya'da özellikle SPD'li politikacılar, **"öneriler yeni perspektifler açıyor, sıfır-çözüm gerçekçi olmayan bazı koşullar öne sürülerek baltalanmamalı"** derken, Savunma Bakanı Wörner, **"Askeri bloklar arasında eşitsizlik sürdüğü sürece, NATO, kısa menzilli füzeler alanında silahlanma hakkını açık tutmalıdır"** görüşünü ileri sürdü. Bu arada son önerilerden sonra görüşlerini açıklayan Reagan ise genelinde olumlu bir tavır alırken, müttefiklerinin yaşamsal çıkarlarına zarar verecek hiçbir anlaşmayı imzalayacaklarını da ilave etti.

Geçtiğimiz günlerde üç günlük bir ziyaret amacıyla Moskova'ya giden ABD Dışişleri Bakanı Shultz, 13 Nisanda Sovyetler Birliği Dışişleri Bakanı Schewardnetze, 14 Nisanda ise Gorbaçov ile biraraya geldi. Gorbaçov'a Reagan'ın özel bir mesajını da getiren Shultz'un Schewardnetze ile orta menzilli füzelerin Avrupa'dan çekilmesi konusundaki anlaşmanın perspektifleri üzerinde konuştukları, Shultz'un bu görüşmenin sonuçlarını ABD'nin Batı Avrupalı müttefikleri ile değerlendireceğini bildiriyor.

300 bin kişi yürüdü

18-19-20 Nisan günleri tüm Federal Almanya'nın 300 bölge ve şehirde barış yürüyüşleri ve mitinglerine toplam 300 bin kişi katıldı. 300'den fazla bölgede insanlar, kadın, erkek, çocuk, yürüyüş ve mitinglerle, kiliseler barış ayinleriyle, askeri bölgelerde eylemlerle ve barış eğlenceleriyle **"Silahsızlanma, atomdan ve kimyasal silahlardan arındırılmış bir dünya"** istemini yükselttiler. Özellikle endüstri bölgelerinde (Bremen, Kuzey Ren Vestfalya, Baden Würtemberg) silahlanma yerine iş ve 35 saatlik çalışma haftası istemi en önemli istemlerden biriydi. Barış hareketi, Ostern yürüyüşleriyle Sovyetler Birliği Komünist Partisi Genel Sekreteri Gorbaçov'un orta menzilli roketlerle ilgili sıfır çözüm önerisinin silahsızlanma ve dünya barışı açısından tarihsel bir şans olarak niteledi ve Federal Alman hükümetince bu şansın değerlendirilmesi yönünde bir baskı unsuru oluşturdu.

Çeşitli bölgelerden yürüyüşe geçen onbinlerce barış savaşçısı Hamburg, Hannover, Dortmund, Köln, Mannheim, Nürnberg ve Basel'de mitinglere katıldılar.

Ruhr bölgesindeki barış yürüyüşü 18 Nisan tarihinde **Duisburg'**da başladı. Yürüyüş öncesi Dell Platz'da yapılan mitingte Bremen Eyalet Başkanı **Dr. Henning Scherf** bir konuşma yaptı.

Gazetemiz yayına girdiği sıralarda bölgelerden yürüyüş ve miting haberleri gazetemize henüz ulaşmamıştı.

Hangi yarısını sevmeli insan?

İZLENİM / Filiz KARDAM

"Yurdunu sevmeliymiş insan
Bana öyle diyor hep babam
Benim yurdum bölünmüş ortasından
Hangi yarısını sevmeli insan?"

Nisanın ilk haftası içinde, İngiliz üslerine karşı yapılan bir mitinge katılmak üzere gittiğim Kıbrıs Rum kesiminde gördüklerim, duyduklarım içinde beni en çok etkileyenlerden biri de yukarıdaki dizeler... Dizeler, **Neşe Yaşın** adlı Kıbrıslı bir Türk'e ait. **E. Peonidis** tarafından Rumca'ya çevrilip, yine bir Kıbrıslı Rum müzisyen tarafından bestelenince Kıbrıslı Rum gençlerin dilinden düşmeyen güze-

rebiliyorlar.

Kıbrıs'ın gündeyinde geçirdiğim beş gün boyunca, Ege'de savaş rüzgarları eserken, burada en çok üzerinde durulan konu Kıbrıslı Türklerle Rumların dostluğu oluyor. Bana gösterilen yakın ilgide de hiç kuşkusuz böyle bir dostluğa duyulan özlemin payı büyük... Limasol'dan en büyük İngiliz üssünün bulunduğu Ağrotur (Akrotiri) bölgesine giderken, Kıbrıs Barış Konseyi Genel Sekreteri **Peonidis,** bu yakın ilgiyi bir kez daha dile getiriyor: **"Burada biraz daha kalabilseydin, özellikle kadınlar seni evlerinde ağırlamak istiyorlardı."**

yansıtıyor. Onların, böylesine güzel bir toprak parçasının üzerine kondurulmuş olmaları ise bu çelişkiyi daha çarpıcı ve dayanılmaz hale getirmiş...

82 yıl adada hüküm süren İngiliz emperyalizmi Kıbrıs'dan ayrılırken 1959-60'da dayattığı anlaşmalarla, iki askeri üsse de sahip oluyor. Kıbrıs'da görev yapmış olan sömürge valilerinden **Harding,** bu üslerin önemini ileride yapılacak savaşlarda Ortadoğu halklarını denetim altında tutmak için hava kuvvetlerine büyük rol düşeceğine bağlı olarak açıklamış. Bugün de bu üsler kanalıyla NATO ve ABD, Ortadoğu'yu ve Doğu Akdeniz'i

Ortadoğu'da

Sovyetler Birliği'nin bu tür silahlarını yüzde 50 oranında azaltmaya

Ortadoğu'da uluslararası bir konferans tekrar gündemde

Nisan ayı başlarında Arap Birliği Konseyi'nin Tunus'daki toplantısına katılan tüm ülkeler, Ortadoğu'da kalıcı ve adil barışı sağlamanın yolunun tüm ilgili tarafların ve bu arada FKÖ'nün de katılacağı uluslararası bir konferansın toplanmasının olduğu konusunda görüş birliğine vardılar. 16 Arap ülkesinden dışişleri bakanlarının ve FKÖ'nün katıldığı Tunus toplantısında uluslararası konferansın Birleşmiş Milletler'in gözetiminde gerçekleştirilmesinin zorunluluğuna da işaret edildi.

Öte yanda Belçika'da toplanan Ortak Pazar dışişleri bakanlarının ve FKÖ'nün katıldığı Tunus toplantısında uluslararası konferansın Birleşmiş Milletler'in gözetiminde gerçekleştirilmesinin zorunluluğuna da işaret edildi.

Öte yanda Belçika'da toplanan Ortak Pazar dışişleri bakanları da Belçika Dışişleri Bakanı **Tindemans**'ı AET Bakanlar Konseyi Başkanı sıfatıyla nisan ayı ortalarında bir Ortadoğu gezisine çıkarak, uluslararası bir konferansın toplanması ve bu bölgede kapsamlı barış sağlanması olanaklarını araştırmakla görevlendirdi. Ayrıca, Ortak Pazar dışişleri bakanları, böyle bir konferensa FKÖ'nün de katılması gerektiği konusunda görüş birliğine vardılar.

Ortadoğu'da uluslararası bir konferansın toplanması konusunda Batı Avrupa ülkelerindeki kimi olumlu gelişmeler Ortadoğu'da barışçıl çözümlere zemin hazırlayacağı gibi, Kıbrıs sorununda da uluslararası bir konferansın toplanması önerilerine ivme kazandırabilir.

gördüklerim, duyduklarım içinde beni en çok etkileyenlerden biri de yukarıdaki dizeler... Dizeler, **Neşe Yaşın** adlı Kıbrıslı bir Türk'e ait. **E. Peonidis** tarafından Rumca'ya çevrilip, yine bir Kıbrıslı Rum müzisyen tarafından bestelenince Kıbrıslı Rum gençlerin dilinden düşmeyen güzelim bir şarkıya dönüşmüş. Yalnızca bir şarkı mı? Bir ortak acı, bir ortak özlem aynı zamanda... Kimi zaman bir türküde, kimi zaman **"Irini-Barış"** sözcüklerinin özenle yanyana yazıldığı bir flamada, kimi zaman Lefkoşe'yi ikiye ayıran askeri hattın bir tarafından öbür tarafına uçurulan rengârenk bir uçurtmada dile gelen...

Kıbrıslı Rumlar ve Türkler, bu yemyeşil adada 1950'li yılların sonuna dek birarada, barış içinde yaşamışlar. Belki yeterince içiçe değil ama yanyana, dostluk içinde. Aynı toprağı sulamışlar terleriyle, aynı güzellikleri ve acıları paylaşmışlar. Ve kimbilir belki de bu güzel ada, böylesine stratejik bir bölgede değil de, yeryüzünün bir başka yerinde olsaydı, bu denli gözü üzerinde olmazdı emperyalizmin ve Kıbrıslılar daha uzun yıllar barış içinde yaşayıp giderlerdi. Şimdi bile, onca yıl birbirlerine düşürülmelerine, çatışmalara, kayıplara bunca acılar sonucunda doğan güvensizliklere ve aşılması bugün daha zor gözüken duvarlara rağmen unutulmamış bu dostluk...

Lefkoşe yakınlarında Dhali köyünde yaşayan Kıbrıslı Türk yaşlı bir karı-koca ile sohbetimizde yine aynı konu geliyor gündeme. **"Biz biliriz ki"**, diyor yaşlı adam, **"Aramıza düşmanlık dışarıdan getirildi. Bunu anlayanlar çoğalırsa, Kıbrıs'a çare de kolaylaşacak."** Karısı tamamlıyor hemen: **"İki tarafın da haydutu var, iyisi var kızım, bilir misin? Biz Türk-Rum birbirimize emniyet vermezsek beraber yaşayamayız."** Bilmez miyim diye düşünüyorum. İngiliz ordusunun da kışkırtmalarıyla bir gün faşist TMT (Türk Mücahitleri Teşkilatı), bir diğer gün ise şoven Grivas'ın çeteleri ağlatmadı mı yıllarca analarıı?

Bana anlamakta zaman zaman zorluk çektiğim ama alıştıkça kulağıma hoş gelmeye başlayan Kıbrıs Türkçesi ile eski günleri anlatıyorlar: **"TMT'nin dediklerini yapmadım. Köyümüzde Türklere ayrı teşkilat kurdurmaya çalıştılar, ben karışmadım. Bunun için de 1974'den sonra Türk tarafına gitmedim, orada baskı görmekten korktuk."** diyor yaşlı adam.

Dhali köyünün bir özelliği de Kıbrıs'da Türk-Rum dostluğunun bir sembolü kabul edilen ve 1962'de TMT çetelerinin işlediği bir cinayete kurban giden AKEL Merkez Komitesi üyesi **Derviş Kavazoğlu**'nun mezarının bulunduğu köy olması. Ölüm, Kavazoğlu'nu mücadele arkadaşı Kıbrıslı Rum sendikacı **C. Misiaulis** ile birlikte yakalamış. Bu bölgede hangi köy kahvesine girseniz, duvarda onların ikisinin birlikte fotoğrafını taşıyan afişler görüyorsunuz. Yine onların adını taşıyan bir mahalle lokalinde yapılan bir toplantıda, **Misiaoluis**'in Sovyetler Birliği'nde eğitim görmüş gencecik bir doktor olan kızıyla tanıştım. Nasıl tanısın ki Misaoulis'in kızı, babasının kavga arkadaşı Kıbrıslı Türkleri? İki toplum arasında postanın işlemediği, telefonların çalışmadığı, gidiş-gelişlerin resmi makamların bahşedeceği izinlere ve çeşitli formalitelere bağlandığı koşullarda, aynı adanın insanı olan genç kuşaklar nasıl tanıyacaklar birbirlerini? İki toplum arasında her düzeyde insani bağları pekiştirmenin olanakları olmazsa, insan ilişkilerinin gelişeceği koşullar hazırlanmazsa, güvensizlikler nasıl giderilebilir? Bu koşullar, barış içinde ortak bir yönetimin kurulması, üst düzeyde gerçekleşmesi gereken diyalogları da büsbütün zorlaştırmaz mı? Ve bu durumun böylece sürüp gitmesi kimin işine yarar?

Kıbrıslı Rum gençler de bu soruları soruyorlar ve Türk kesiminde yaşayan gençleri tanımak gereksinimini her fırsatta getiriyorlar. Kıbrıslıların ortak kültür öğelerini araştırıyor, her iki tarafın da yazınında, sanatında kardeşlik ve dostluk temalarına ilişkin anılan yok. Ama birçoğu daha sonraki acıları da doğrudan yaşamamışlar. Ve belki de bu nedenle sorunu daha objektif kıstaslarla değerlendirebiliyorlar, savaşın çatışmanın, bölünmenin sonuçta ada halkına yarar sağlamadığını daha gerçekçi olarak gö-

5 Nisan 1987: Dikelya üssü bölgesi. Yaşlısı gençi 10 bin kişi üslere karşı yürüdü

büyük İngiliz üssünün bulunduğu Ağrotur (Akrotiri) bölgesine giderken, Kıbrıs Barış Konseyi Genel Sekreteri **Peonidis**, bu yakın ilgiyi bir kez daha dile getiriyor: **"Burada biraz daha kalabilseydin, özellikle kadınlar seni evlerinde ağırlamak istiyorlardı."**

***

Sıcaklık 25 derece, arabamızın camları açık. Limon çiçeği, okaliptüs ve çam ağaçlarının kokusunun birbirine karıştığı ılık bahar rüzgarını doyasıya içime çekiyorum. İçinde taşıdığı kokuların hangisinin daha güzel olduğuna karar veremiyorum bir türlü... Asfaltın iki yanına dikilmiş ağaçların koruduğu bağlara, dalları meyva yüklü portakal ağaçlarına, geçmişte Türklerle Rumların birarada yaşadığı köylerde hala karşıkarşıya duran camileler kiliselere bakıyorum... Yer yer öylesine tanıdık geliyor ki görüntüler, şaşıyorum.

Peonidis, bir taraftan çevreyi tanıtıyor. Limasol'un bir liman kenti ve işçi yatağı oluşu nedeniyle ilk işçi hareketinin bu bölgede doğduğunu, madenlerde, atölyelerde, yapı sektöründe sömürge yönetiminin ağır baskısı altında yaşayan emekçilerin bağrında güçlendiğini anlatıyor.

1926'da Kıbrıs Komünist kuruluş toplantısını Limasol'da yapmış. Daha sonra, komünist partisinin yasaklandığı, illegal çalışmak zorunda bırakıldığı dönemde, 1941 yılında kurulan **AKEL** (Kıbrıs Emekçilerinin İlerici Partisi) de ilk kongresini Limasol'da toplamış. 1944'de iki parti tümüyle birleşiyor ve AKEL, Kıbrıs Komünist Partisi'nin gerçek bir izleyicisi olarak varlığını sürdürüyor. Bugün ise 60 yıllık mücadelesi sonucunda toplumda geniş desteğe sahip, üye sayısı 15 bini bulan **AKEL**'in parlamentodaki sandalye sayısı da 15. (Tüm partilerin toplamı 56 sandalye).

Dağların, narenciye bahçelerinin içinden geçerek en eski Kıbrıs krallıklarından biri olan Kourion kentinin yıkıntılarının bulunduğu bölgeye varıyoruz. Yıkıntılar, milattan önce 8. yüzyıl ile milattan sonra 3. yüzyıl arasında yapılmış çeşitli binalara ait. Denize bakan yamaçlar üzerinde kurulmuş ve hala zaman zaman kullanılan 3500 kişilik açıkhava tiyatrosunda bir süre oturuyoruz. Peonidis, yine aynı bölgede yeralan ilk Hristiyan katedrallerinden birinin yıkıntılarında **"Bu eve barışla girin"** yazısının hala okunduğunu, Kıbrıs barış hareketinin aynı belgi ile bu bölgede bir kültür festivali düzenlemeyi hedeflediğini anlatıyor. Tiyatronun biraz ötesinde ise, yüzyıllar önce insanların, ormanları ve yeşillikleri koruyacağına inanarak oraya yerleştirdikleri **Apollo Hylates** tapınağı var... **Apollo**'nun tapınağının hemen arkasında ise İngiliz üslerindeki gözetleme istayonlarına ait radar kuleleri yükseliyor...

Bu alabildiğine sakin, adeta kuşların ve böceklerin bile gürültü yapmaya çekindiği, denizin minicik çırpıntılarla sahili yaladığı yeryüzü cennetinde, tam yüzünüzü güneşe verip **"Yaşamak ne güzel şey!"** diyeceğiniz an, arkanızda bu sevimsiz demir kulelerin varlığını hissetmek ve hele buradan kalkan uçakların yıllardır İsrail'e savaş malzemesi taşıdığını, Arap halklarına ölüm saçtığını düşünmek öylesine zor ve acı ki... Kıbrıs'ın Güney sahilinde, 99 mil karelik bir alanı kaplayan, askeri tesislerin yanısıra 20-30 binlik nüfusu, evleri, okulları, alışveriş merkezleri vs. ile başlıbaşına egemen bir İngiliz bölgesi olan bu üsler, Kıbrıs halkının emperyalizmle ve onun bölgedeki emelleriyle çelişkisini çok çarpıcı bir biçimde

olan sömürge valilerinden **Harding**, bu üslerin önemini ileride yapılacak savaşlarda Ortadoğu halklarını denetim altında tutmak için hava kuvvetlerine büyük rol düşeceğine bağlı olarak açıklamış. Bugün de bu üsler kanalıyla NATO ve ABD, Ortadoğu'yu ve Doğu Akdeniz'i denetim altında tutuyor. Ne zaman Washington Lübnan veya Libya'ya karşı harekete geçse, bu üslerde de faaliyet alabildiğine artıyor.

Bu ölüm üsleri ülke topraklarında kaldığı sürece Kıbrıs'ın bağımsızlığını ve bağlantısızlığını korumak mümkün

Kıbrıs Barış Konseyi görevlileri ile Filiz Kardam Apollo tapınağından İngiliz üslerine bakarken

müdür? Tüm yabancı askeri üsler, tesis ve birlikler adadan çekilmeden Kıbrıs'da adil ve kalıcı bir çözüme ulaşılabilir mi?

Bu nedenle de 1960'lı yıllardan bu yana adanın barışsever güçleri bu üslerin sökülüp atılması için mücadele ediyorlar. Ve boşuna değildir üslere karşı yapılan gösterilere, gençiyle yaşlısıyla 8-10 bin kişinin katılması... (Kıbrıs Rum kesiminin nüfusu 500 bin civarındadır.)

***

Akdeniz güneşinin, Akdeniz insanının iç ısıtan sıcaklığını ve rahatlığını taşıyarak dönüyorum Kıbrıs'tan. Ama aynı zamanda tanımlayamadığım bir burukluğu da beraberinde taşıyarak. Nedir içimdeki burukluğun nedeni? Yurdunun hangi yanısını seveceğini düşünen gençler mi? Boynuma sarılıp birşeyler anlatmaya çalışan gözleri yaşlı kadınlar mı? Zaman zaman, **"Acaba İzmir'de ya da Mersin'de miyim?"** diye beni ikircime düşüren sahiller, portakal bahçeleri mi? Dökülen onca kana ve ada insanlarının yıllarca verdiği mücadeleye rağmen Kıbrıs'ın Kuzeyinde de barış için, demokrasi için, toplumlararası dostluk için bunca uğraş veren ama yanlarına varamadığım, tanıyamadığım dostlar mı? Yoksa 12 Eylül sonrasında ilk kez ancak üzerinden uçarken 9500 metreden seyredebildiğim pırıl pırıl İstanbul kentinin ulaşılmazlığı mı? Kimbilir belki de bunların hepsi. Azerbaycanlı ozan **Rıza Resul**'un dediği gibi, yürekten yüreğe, ülkeden ülkeye yollar açık olmalı...

Prof. Dr. Klaus-Liebe HARKORT

Sözcük dağarcığı ve önyargılar

Aziz Nesin Zübük adlı romanında halkta tanrısal veya doğuştan bir sezgi gücü olduğunu anlatarak halkı küçümseyenlerin büyük burunluluğunu acı bir şekilde eleştirmiştir. Halk bilir, halk - sezer sözünde, halkı bir küçümseme, hiçe sayma, sevmeme var. Halkın herşeyi bildiğini, sezdiğini söylemek riyakârlıktır. Halk bilse, sezse bunca yüzyıllardan beri aldatılır, kandırılır mıydı, diye soruyor A. Nesin. Bu görüşü ileri sürenler halkı tanrılaştırarak; bir şey öğretilemez olarak gösteriyor. Sonucunda da halkın sıkıntılarıyla ve gücüyle igilenmeye gerek kalmıyor.

Halkı horlamanın türlerinden biridir bu; diğeri ise daha çok tanınmış, daha yaygın, alışılmış, geleneksel olanıdır. Burada da, Allah babanın veya doğa ananın kendisine çok az akıl ve sezgi verdiği gerekçesiyle halk bir şey öğretilemez olarak gösteriliyor. Bu görüşe göre halk bir şey bilmez, bir şey anlamaz; halkı elinden tutup ona doğru yolu göstermeliyiz; halk ahmaktır; kendisine verilmeyen mutluluğun bile farkında değildir.

Bu iki görüş bir madalyonun iki yüzüdür. Halkı dışlayarak; maddesel ve kültürel yönden ayrıcalıklara sahip olanlar bu ayrıcalıklarını korumak istiyorlar.

Sözünü ettiğimiz yaklaşımlar her yerde var, tabii F.Almanya'da da. Göç önyargıların toprağının verimliliğini artırıyor; çünkü göçmen işçilerin içinde bulundukları ve belirleyici özellikleri baskı, soyutlanma, öfke ve teslimiyet olan yaşam koşulları, bilimsel soğukkanlılığın kendini kabul ettirmesini güçleştiriyor. Eski önyargılar daha güçleniyor; yenileri daha kolay ortaya çıkıyor.

Anadil dersleri tartışmasında sürekli olarak iki önyargıyla karşılaşıyoruz:

1. Göçmen işçi çocukları artık Almancayı öğrendi.

2. Göçmen işçi çocuklarının çoğu, anadillerini konuşmak şöyle dursun, anlayamıyorlar bile.

Bu önyargıları doğrulayan ör-

levleri gerçekçi olarak anlatılmazsa, o zaman da okullara anadil derslerinin konması anlamsız ve umutsuz görünebilir.

Son zamanlarda tartışmalarda yeni bir önyargı giderek daha sık duyulur oldu: Anne-babaların çoğu, dillerini iyi bilmiyor veya yalnızca **"Günlük yaşamı şöyle böyle sürdürecek kadar"** biliyorlar. Gerekçe olarak da, bu insanların toplumsal konumları ve geldikleri yöreler gösteriliyor: Bu insanlar elektrik ve okulun bulunmadığı Doğu Anadolu köylerinden geldikleri için dilleri gelişmemiş. Bu suçla-

★ *Halkı dışlayarak maddesel ve kültürel yönden ayrıcalıklara sahip olanlar bu ayrıcalıklarını korumak istiyorlar.*

Okula başlayan bir çocuk 3000-6000 sözcük bilir. Bu sayı çocuğun kullandığı sözcük sayısıdır.

mayı yapanlar anadil derslerinin önemini yadsıyan görüşün değirmenine su taşıyorlar. Çünkü şöyle bir sorunun ortaya atılmasına yol açıyorlar: Çocuklar evde anadillerini öğrenmiyorlarsa, yani dilsiz olarak okula başlıyorlarsa, okullara

timleri ve okuma-yazma bilmeyenlerin sayısı çok abartılıyordu, hatta şimdi de bu insanların gerçekten konuşabildiklerine bile kuşku duyuluyor. Bu insanların 250-300 sözcük bildiğini gösteriyormuş bilimsel araştırmalar; birbirleriyle ve

zi hayrete düşürmemeli: Oyunla veya ciddi olarak, yardımla, ama sık sık, yalnız dinleyerek ve konuşarak, görerek ve düşünerek dili öğrenmek için çocuk 1-6 yaş arasında 20.000 saat çalışmıştır. Nereli olursa olsunlar, nerede yaşarlarsa yaşasınlar, bu bütün çocuklarda böyledir. Gerçi toplumsal farklar, göçmen işçilerin özel durumları sözcük dağarcığında da kendini hissettirebilir; ama hasta olmayan herkes, Anadolu'nun elektriksiz ve okulsuz köylerinde yaşayanlar da, okul öncesi çağda birbirini anlayacak ve birbirleriyle anlaşacak kadar dili öğrenirler.

Sonra genellikle okul başlar; yıllar önce F.Almanya'ya gelmiş göçmen işçiler için de. Çünkü Türkiyeli erkeklerin ancak yüzde 8'inin ve kadınların yüzde 16'sının hiç okul eğitimi yok; erkeklerin yüzde 8'inin, kadınların yüzde 10'unun beş yıldan daha az okul eğitimi var. Buna göre şimdi F.Almanya'da yaşayan yetişkin Türkiyeli insanların yüzde 80'den çoğu olağan bir şekilde ilkokulu bitirmiş oluyor. Sık sık Türkler için tipik olarak görülen okuma-yazma bilmeyenlerin oranı -okulda öğrendiklerini kullanamamış ve çoğunu unutmuş olanları da bu grubun içinde saysak bile- 1/5'i bulmuyor.

Okul toplumun önemli, belki de en önemli kurumudur. Ama bir insan; çocuk, genç ve yeni yetişmiş olarak okula gitmeden büyüse, yeni şeyler öğrenmez mi? Öğrenir tabii; hem de yeterince değer biçilemeyecek kadar çok şey öğrenir. Insanın kültürel gelişim tarihinde öğrendiklerinin çoğunu, okula gidememiş insan da öğrenir. Ona bunları toplum içindeki yaşam öğretir. Bu süreçte insan gerçi öncelikle davranmayı öğrenir; ama bunun yanısıra düşünmeyi, konuşmayı ve anlamayı da öğrenir.

Okulun olmadığı yerde eğitimin çok daha zor olduğuna kuşku yok; ama orada da insanlar, hemen hemen anne-babaları uzun yıllar dirsek çürütmüş olanlar gibi, dili nor-

Çocuğun bilgi dünyasının anadildeki temelinin işlevini yerine getirmesi ancak okullara anadil dersleri konmasıyla mümkündür.

Göçmen işçilerin 250-300 sözcük bildiğini söyleyenler insanın çabalarına saygısızlık ediyorlar.

ğının köylüler için de, Anadolu köylüsü için de normal olması gerekir.

Göçmen işçilerin 250-300 sözcük bildiğini söyleyenler insanın çabalarına ve başarılarına saygısızlık ediyorlar; tüm engellere karşın salt dili değil, dille birlikte bilgi edinen ve bilgisiyle gelişmeyi ileri götüren insanlara saygısızlık ediyorlar.

narındaki Direkli nahiyesinin köylerinde çobanlık yapmıştı. **Kara Hayri** hiç okula gitmedi; okuma-yazma öğrenmedi, ama yine de bir dili vardı. Kara Hayri'nin dili öyle güçlü, öyle ayrıntılı ve nükteliydi ki, köyde yaşayanları ve yabancı konukları eğlendirmek için öyküler anlatıldığında ve yöneticiler alay edilerek eleştirildiğinde Kara Hayri uzakta da olsa bulunup sohbete çağrılırdı. Dili tanrıdan değil çev-

Dünya ve insanlar hakkında düşünüp konuşmak ve konuşulanları yeniden düşünsel olarak işlemek için yeterli zamanı vardı.

Belki tanrıya inanıyordu; belki de inanmıyordu; ama kuşku duyuyordu. Münih'in 200 km. uzaklıkta olduğunu sanıyordu; orada herkesin zengin olabileceğine inanıyordu; ve Türkiye'de yalnızca Direkli'nin köylerinde yaşayanların durumunun çok kötü olduğundan da emindi. Kader kendisini Almanya'ya atarsa, eşeğini de götürecekti. Binek hayvanı olarak değil, rüşvet için kullanacaktı eşeğini. Özet olarak Kara Hayri'nin dünyasının sınırları dardı; ama bu dar dünya ayrıntılandırılmıştı ve Kara Hayri bu dünyayla ince ruhlu bir ilişki içindeydi.

Kaç sözcük bildiği, yani bilgisinin boyutları sorulacak olsaydı, soruyu soranların kendisinin çok şey bilemeyeceğini düşündüklerini varsayarak sözcük dağarcığının ancak 50 veya 60 sözcükten oluştuğunu söyler ve sonra da öğrenmeyi eğitimi ve kararlarda söz sahibi ol-

Almancayı öğrendi.

2. Göçmen işçi çocuklarının çoğu, anadillerini konuşmak şöyle dursun, anlayamıyorlar bile.

Bu önyargıları doğrulayan örnekler olsa bile, yine de yanlış görüşlerdir bunlar.

Tabii ki pek çok çocuk iyi Almanca öğrendi ve anadildeki açıklar yurtdışında, yani F.Almanya'da yıldan yıla büyüyor. Buna rağmen çocukların rahat ve kendinden emin bir biçimde kullandıkları dil anadilleridir; söylemek istediklerini veya söylemeleri gerekenleri anadilde daha iyi anlatabiliyorlar. Çocuklar Almancayla ancak üç, dört yaşlarında veya daha sonra karşılaşıyor; çocukların Almancayla ilişkileri anadile oranla daha zayıf. Almancanın anne-babalarına ve kendilerine hayatı zorlaştıranların dili olduğunu sık sık sezdikleri için, çocuklar Almanca konuşurken bir baskı ve gerilim içinde oluyor. Belki bu durum ve anadil ile ikinci dil arasındaki oran da gelecek veya bir sonraki kuşakta değişecek; ama kimi kuraldışı örneklere karşın, durum bugün yukarda söylediğimiz gibidir.

Göçmen işçi çocuklarının Almanca bilgilerini hemen hemen eksiksiz diyerek abartırsak, çocukların Almanca öğrenmelerinin okulca desteklenmesi gereksiz ve hatta hakaret olarak görünebilir. Çocukların özellikle okul öncesi ve ilkokul çağındaki zihinsel toplumsal ve duygusal gelişiminin temeli olan anadilin sağlam yapısı ve işlevine su taşıyorlar. Çünkü şöyle bir sorunun ortaya atılmasına yol açıyorlar: Çocuklar evde anadillerini öğrenmiyorlarsa, yani dilsiz olarak okula başlıyorlarsa, okullara hangi gerekçeyle anadil dersleri konacak?

Buna karşılık ben, çocuğun bilgi dünyasının anadildeki temelinin işlevini yerine getirmesi ancak okullara anadil dersleri konmasıyla mümkün olabileceği kanısındayım. Avrupa'daki göçmen işçilerin ülkelerindeki yetersiz okul eğitimi

** Almancanın anne-babalarına ve kendilerine hayatı zorlaştıranların dili olduğunu sık sık sezdikleri için, çocuklar Almanca konuşurken bir baskı ve gerilim içinde oluyor.*

şimdi de bu insanların gerçekten konuşabildiklerine bile kuşku duyuluyor. Bu insanların 250-300 sözcük bildiğini gösteriyormuş bilimsel araştırmalar; birbirleriyle ve dünyayla ilişkileri de bu yoksul temele indirgenmiş.

Bu insanların dilinin -hem de anadilinin-, belki de bir milyon yıl önce maymunluk dönemini geride bırakmış ilk insanların diliyle aynı olan ebleh birinin dilinden daha az sözcükten oluştuğunu kanıtlayan bu bilimsel araştırmalar nerede? O **"Anadoluluların"** dilsel ve buna bağlı olarak da zihinsel gelişimlerinin iki yaşında bir çocuk düzeyinde kaldığını kanıtlayan bilimsel araştırmalar hani nerede?

Okula başlayan bir çocuk 3.000-6.000 sözcük bilir. Bu sayı çocuğun kullandığı sözcük sayısıdır. Çocuk salt sözcükleri değil, bu sözcüklerin anlamını da bilir; yani çocuk nesneleri kavramıştır ve kavramları, dünyadaki nesnelerin önemlerini öğrenmiştir. 3.000-6.000 sözcük kullanır bir çocuk; kullanmadığı ama duyduğunda anladığı sözcük sayısı bu sayının çok üstündedir. Bu sözcüklerin de kavramları oluşmuştur çocuğun kafasında.

Sözcüklerden başka dilbilgisini de, yani tüm çocuk dünyasını dile getirmek için gereken hemen her şeyi öğrenmiştir okul çağına gelmiş bir çocuk. Çocukların ilk altı yaş içinde gösterdikleri bu ilerleme bi-

Okulun olmadığı yerde eğitimin çok daha zor olduğuna kuşku yok; ama orada da insanlar, hemen hemen anne-babaları uzun yıllar dirsek çürütmüş olanlar gibi, dili normal ve akıcı kullanmayı öğrenir. 10.000 ya da 20.000 veya daha da çok sözcüklük bir sözcük dağarcı-

...ediyorlar, tüm engellere karşın salt dili değil, dille birlikte bilgi edinen ve bilgisiyle gelişmeyi ileri götüren insanlara saygısızlık ediyorlar.

Geçen yıl 42 yaşında ölen Hayri Kara, hayatı boyunca Sivas'a bağlı Yıldızeli kazasının Kızılırmak ke-

nukları eğlendirmek için öyküler anlatıldığında ve yöneticiler alay edilerek eleştirildiğinde Kara Hayri uzakta da olsa bulunup sohbete çağrılırdı. Dili tarından değil çevresindeki insanlardan, çocukken ailesinden, sonraları diğer yetişkinlerden ve yaşıtlarından öğrenmişti.

bilemeyeceğini düşündüklerini varsayarak sözcük dağarcığının ancak 50 veya 60 sözcükten oluştuğunu söyler ve sonra da öğrenmeyi eğitimi ve kararlarda söz sahibi olmayı çok görenlere karşı, öfkeli ve nükteli yergilerle dolu uzun bir dilsel saldırıya geçerdi.

En iyi dostlarımız

Sevgili çocuklar,

Kitaplar bizim en iyi arkadaşlarımız değiller mi? Hiç bir karşılık beklemeden dağarcıklarındaki tüm bilgileri bize aktaran bu dostlarımızı başucumuzdan, kitaplığımızdan eksik etmemeliyiz. Onlarla bir gece içinde dünyayı dolaşıp, insanları, ülkeleri öğreniriz. Bir uzay gemisiyle yıldızlara gidebilir, bir filin sırtında Afrika'nın balta girmemiş ormanlarını dolaşabiliriz. Roman kahramanlarıyla birlikte serüvenden serüvene koşar, onlarla üzülür, onlarla güleriz. Yağmur neden yağar, insan nasıl doğar, güneş neden ısıtır, kuşlar nasıl uçar, tüm bunları da kitaplarımız öğretir bize. Bu dostlarımız olmasaydı ne yapardık biz?

Bu yararlı dostlarımızı memnun etmek için bizim de yapacağımız şeyler var elbette. Onları okumak, başka arkadaşlarımızın okumasını sağlamak ve tabii onları sayfalarını yırtmadan, buruşturmadan özenle korumak.

Dünyayı dolasmak istiyor musunuz?

Cevabınız *"Evet"* ise, size bir önerimiz var. Jules Verne'nin yazdığı *"80 Günde Devrialem"* adlı romanı okuyun. Ama bu kitabı 9-10 yaşındaki ve daha büyük arkadaşlarımıza öneriyoruz. Daha küçükler ise Samed Behrengi'nin *"Ulduz ve Kargalar"* isimli masal kitabını okuyabilirler.

Bu kitapları ya da okumak istediğiniz diğer kitapları gazetemizden isteyebilirsiniz.

Bahar geldi ne güzel...

Merhaba! Bu yıl 23 Nisan'da neler yaptığımızı köşemize yazalım mı?

Arkadaşınız Kemal Maskar, geçtiğimiz günlerde abisi Cevat'la birlikte sünnet oldu. Size de sünnet düğününün resmini çizmiş.

Okula gidemeden büyüse bile yeni ve değer biçilemeyecek şeyler öğrenemez mi?

Öngören Tiyatrosu ilk çocuk oyununu sahneye koydu

Kırmızı Başlıklı Meryem Hollanda'da

Sanat yaşamının 5. yılını tamamlayan Öngören Tiyatrosu 29 Martta Polanen Tiyatrosunda prömiyeri yapılan **"Kırmızı Başlıklı Meryem"** adlı oyunla yeni sezona başladı.

Yazarı ve yönetmeni **Nahit Güvendi** olan **"Kırmızı Başlıklı Meryem"** oyunu 4-11 yaşarasındaki çocuklara yönelik. Yabancıların ve çocuklarının sorunlarını eğlendirici ve düşündürücü bir biçimde ortaya çıkarıyor.

Kırmızı Başlıklı Meryem Hollanda'da yaşayan bir Türk kızı. Türkiye'de yaşayan ninesini ziyaret etmek istiyor. Ancak karşılaştığı zorlukların kendi yaşıtlarınınkinden farklı olduğunun bilincine varıyor. Vize ve diğer kurallar gibi...

Kırmızı Başlıklı Meryem'in yolculuğu süresince, oyunu izleyen çocukların da oyuna aktif olarak katılmaları amaçlanıyor. Oyunda müzik ve görüntüye önem verilmesi, modern bir **"Ortaoyunu"** tarzında sergilenmesi, değişik dilleri konuşan çocukların hepsinin oyunu anlamalarını kolaylaştırıyor.

Öngören Tiyatrosu'nun 5. yılında sunulan Kırmızı Başlıklı Meryem, onun repertuarındaki, özellikle çocuklara yönelmiş ilk oyunu. Oyun aynı zamanda Hollanda'da gerçekleştirilen Türk çocuklarına yönelik ilk oyun olmakla da bir kilometre taşı olarak değerlendiriliyor.

Öngören Tiyatrosu'nun kuruluşundan bu yana sergilediği oyunlar sırasıyla şunlar: Nahit Güvendi'nin yönettiği **"El Kapısı"** (Bilgesu Erenus), Vasıf Öngören'in yönettiği **"Kural ve Kural Dışı"** (Bertold Brecht), **"Zengin Mutfağı"** (Vasıf Öngören), Meral Taygun'un yönettiği **"Tutku"** (Edward Bond), **"Yeni Nesil"** (Vasıf Öngören), **Faşizmin Korku ve Sefaleti"** (Bertold Brecht) ve Yılmaz Onay'ın yazıp yönettiği **"Arafta Kalanlar"**.

Öngören Tiyatrosu amacını **"Türk ve Hollanda toplumunu birbirlerine yaklaştırmak, iki kültürün eşit düzeyde uyumuna yardımcı olmak, gençlerin kendi kültürlerini öğrenerek, kişiliklerini koruyup, Hollanda toplumunda kendi yerlerini almalarında yönlendirici ve destekleyici olmaya çalışmak"** olarak açıklıyor. Bu amaca varmak için de, gençlere tiyatro kursları düzenliyor, onları genelde sanat eğitimine, özelde ise tiyatro okullarına gitmeye özendiriyor.

Ruhi Su'nun El Kapıları plağı çeyrek yılın en başarılı 32 uzunçaları arasına girdi

Ruhi Su'nun tüm plakları, Federal Almanya'nın seçkin plak yayınevlerinden Pläne'de yayınlanmaya başlandı. Geçtiğimiz yılın sonlarında **"Seferberlik Türküleri ve Kuvayi Milliye Destanı"** ile **"El Kapıları"** yayınlandı. Büyük bir ilgiyle karşılanan ve önümüzdeki günlerde kasetleri de yapılacak olan plaklardan **"El Kapıları"** önemli bir de ödül aldı. **Alman Plak Eleştirmenleri Ödülü'nü...** Bu ödül son çeyrek yılda yayınlanan ve sayıları iki bini aşan plaklar arasından seçilen klasik müzik, Avrupa dışı müzik, söz ve kabare, folklor, caz ve blue, rock ve pop dallarında 32 yapıta değer görüldü.

95 eleştirmen, bir önceki çeyrek yılda yayınlanmış yeni plaklar arasından, sanat gücü yönünden, repertuar bakımından ve herşeyin üstünde nitelik açısından en ilginç olanları belirliyor.

1987'nin ilk çeyrek yıl listesi içinde, Federal Alman plak eleştirmenleri, Beethoven'den Aribert Reiman'a, hemen hemen unutulmaya yüztutmuş başyapıtlarından, unutulmaz tarihsel yapıtlara dek, eski müzikten ve folklordan güncel pop yapıtlarına uzanan çalışmalardan 32 yapıt seçtiler.

Bu arada Batı Alman Radyoları (WDR), Ruhi Su'nun iki plağını tanıtmak üzere programında 50 dakika yer verdi. Hüseyin Erdem'in hazırladığı programı, WDR müzik bölümünde reji asistanı olan eşi Emine Erdem sundu. (9.1.1987)

Pläne, önümüzdeki günlerde Ruhi Su'nun en önemli yapıtlarından **"Şiirler ve Türküler"**'i basıma hazırlıyor.

Barış ve gurbet türküleri konseri

Türkiye Postası'nın Münih temsilciliği 4 Nisan günü Gizing bölgesindeki Anton-Fingerle Zentrum'da **"Barış ve Gurbet Türküleri"** konseri düzenledi.

Yurt dışında yaşayan göçmen işçilerin kültürel ve sanatsal gereksinimlerine yanıt vermek amacıyla düzenlenen geceye Yunan, Şilili, Ispanyol, Alman ve Türkiyeli sanatçılar katıldı.

Bu kitapları okudunuz mu?

1) İdam Gecesi Anıları, Halit Çelenk, Onur Yayınları, 246 sayfa, 9,- DM. Deniz Gezmiş, Yusuf Aslan, Hüseyin İnan'ın avukatı Halit Çelenk'in tanıklığı, kitabı belgesel kılıyor. İsteme adresi: Ermis Verlag, Postfach 101016, 43 Essen 1.

2) Sandino'nun Kızları, Margaret Randall, Metis Yayınları, 176 sayfa, 7,- DM. İsteme: Ermis Verlag.

3) Nazım Hikmet/Sanat ve Edebiyat Üstüne, Hazırlayan: Aziz Çalışlar, Bilim Sanat Yayınları, 362 sayfa 9,80 DM. Isteme: Ermis Verlag.

4) Yol Bitmeden, Salih Sıtkı Gör, 70 sayfa, içinde 10 öykü var. Federal Almanya'yı anlatıyor. İsteme: Dayanışma Yayınları, P.K. 266 Kızılay-Ankara.

5) Titanik'te Dans, Yusuf Ziya Bahadınlı, 102 sayfa. İçinde 9 öykü var. İsteme: Yeni Dünya Yayınları, P.K.1222 İstanbul.

6) Türkçemle Türküler, Haydar Eroğlu, şiirler, 72 sayfa. İsteme: Kerem Yayınları, P.K. 78, Bahçelievler-Ankara.

7) Gurbet İkilemi: Mevlüt Asar, iki dilde şiirler. İsteme Ortadoğu Yayınları, Dianastr. 43, 42 Oberhausen 11.

8) Almanlar Bizi Sevmedi, Fethi Savaşçı, roman, 132 sayfa. İsteme: Kerem Yayınları, P.K. 78, Bahçelievler-Ankara.

Dostluk ve kültür köprüsü üstünde

Yücel FEYZİOĞLU

Azerbaycan'dan tüm dünya ülkelerine uzanan bir köprü vardır. Yazarlar Birliği'nden çıkıp çarşıdan birazcık yürürseniz, bu köprüye gelirsiniz. Hazer'in kıyısından yüzelli-ikiyüz metre içeride ayakları toprağın derinliklerine sağlam basmış, gösterişsiz bir yapıdır burası. Korganof caddesinde. Ama Hazer'i aşmış, okyanusları geçmiş, tüm dünyaya köprüler kurmuştur. Burası, **"Azerbaycan Uluslararası Dostluk ve Kültür Derneği"** merkezidir. Buraya geldiğimizde:

– Yönetim kurulu da reisimiz de ikinci mertebededir, dediler.

Geniş merdivenlerden yukarı doğru tırmandık. İkinci kata vardık, Bilenderim Meti Osmanoğlu ile. Dernek Başkanı ünlü şair Nebi Nezri'dir. Sovyetler Birliği ve Azerbaycan devlet ödüllerini almış saygın bir aksakal! Bizi kapıda karşıladı. Elimi uzun uzun sıktı:

– Türkiye Postası'nda yayınladığınız **"Samet Vurgun 80 yaşında"** yazınızı okudum, çok şad oldum, dedi. 80. doğum yılını kutladığımız şu günlere rastlaması çok iyi oldu.

Şaşırdım. Yazı yayınlanalı daha beşgün bile olmamıştı. Ve

Bir hikayemiz var

Feminist

Şiirler ve Türküler'i basıma hazırlıyor.

Bir hikayemiz var

Feminist

Aşağıda bir hikayesini yayımladığımız Memduh Şevket Esendal'ın edebiyatımızda ve özellikle dilimizin özleşmesi yolunda verilen çabalarda önemli bir yeri vardır. 1883'de Çorlu'da dünyaya gelen Esendal'ın ailesi çiftçilikle uğraşıyordu. Birbirini izleyen savaşlar nedeniyle düzenli bir öğrenim göremeyen Esendal kendi çabasıyla Fransızca, Rusça ve Farsça öğrendi. TBMM'nin kurulmasından sonra Atatürk'ün yanında yeraldı. Çeşitli liselerde tarih-coğrafya öğretmenliği yapan yazarın o yıllarda dergilerde hikayeleri ve bir romanı yayımlandı. Uzun yıllar milletvekilliği ve büyükelçilik görevlerinde bulunan Esendal'ın ilk öykülerini ne zaman yazdığı kesin olarak bilinmiyor. Toplumun çeşitli katmanlarından gelen özellikle sıradan insanları her yönüyle derinlemesine yansıtmaya çalışan Esendal çok sayıda roman ve hikaye yazdı. Feminist adlı hikayeyi, yazarın çeşitli tarihlerde yazdığı hikayelerinin toplandığı Mendil Altında adlı kitabından yayınlıyoruz.

Vilâyet memurları yemeğe çıkıyorlar. İstatistik Müdürü Salim Bey, merdivenden inerken, ayrı ayrı kalemlerden çıkmış birkaç genç, önü sıra iniyor, konuşup görüşüyorlardı. İçlerinden biri, birazcık durup elini göğsüne vurarak, arkadaşlarına meydan okur gibi:

– Ben feministim feminist... dedi.

Sonra arkalarından gelen Salim Bey'i görüp seslerini kestiler, yol verdiler.

Sâlim Bey geçti, gitti, ama, bu "Feminist" sözü aklına takıldı. Çokça kullanılan bir söz. Mânası ne olsa gerek. "Kadıncı" demek mi? Yemekten sonra dairede çalışırken gene aklına geldi. "Bir bilenden sormalı" diye düşündü.

Akşam üstü, merkez kahvesinde tavla seyrederken yeniden hatırladı. Yanındaki masada oturan, orta mektep hocalarından Aytaş Bey'e sordu:

– Aytaş Bey, dedi, feminist ne demektir?

Aytaş Bey, dirseğini masaya dayamış, elini kalpağının içine sokmuş, dalgın, tavla seyrediyordu. Uykudan uyandırılmış gibi gözleri süzüldü, döndü, Salim Bey'e baktı. "Beni imtihan mı edeceksin?" demek ister gibi,

– Sanki bilmiyor musun, dedi.

– Biliyorum ama, gene de soruyorum. Biliyorsan söyle.

Aytaş Bey, dargın,

– Birader, dedi. Hem biliyorsun, hem de gene niye soruyorsun?

"Beni mantara basbramazsın!" demek ister gibi kaşlarını yukarı kaldırıp başını öteye çevirdi.

Salim Bey sıkıldı.

– Söylesen ne olur, dedi. Belki bir bilmediğim var da onu öğrenmek istiyorum!

Öteki, yüzünü çevirmeyerek,

– Bilmiyorum birader, dedi.

Tavla oynayanlardan biri, Kerim Bey, eski "Sahil Sıhhiye" memurlarından, eşi akranı arasında bilgiç geçinenlerden bir adam. Aytaş Bey'den sordu:

– Ne soruyor?

– Hiç canım, alay etmek istiyor!

Salim Bey kızar gibi oldu.

– Hiç alay etmek istemiyorum, dedi, "Feminist" ne demektir, diye soruyorum. Ne olur sorulmaz mı?

Kerim Bey, pulları düzelterek:

– Yani feminist ne demektir, bilmiyor musunuz, dedi.

– Farzediniz ki, bilmiyorum, yahut biliyorum da gene soruyorum.

– Güzel. Feminist sizce ne demektir?

– Bence ne demekse demek, ben sizden soruyorum.

– Biz söyleyeceğiz ama, siz bildiğinizi bir söyleyin bakalım!

– Ben bildiğimi söyleyecek olsam, sizden hiç sormam.

Kerim Bey'in arkadaşı sıkıldı:

– Lakırdıyı sonra edersin, dedi at bakalım.

Kerim Bey oyuna başlayarak.

– Bilen sormaz, dedi. Bilmeyen de biliyorum demez. Hep yek oyna! Sen söyle de, yanlış varsa biz düzeltelim!

Salim Bey sustu. Bu kelimeden sezinlediği manayı, iyice açıkça bilmediği için, söylemek istemiyordu. Karşısındakiler de onun gibi olmalıdırlar ki onlar da söylemekten çekindiler. Lakırdı da böyle kaldı. Yalnız bu kısa konuşma, Salim Bey'i biraz kızdırdı. Kendi kendine, "Söylemeyin siz, dedi, ben onu soracak adam bulurum". O günlerde, eski Fransızca hocalarından Cemil Bey'e rasgeldi. Biraz hoş beşden sonra ondan sordu:

– Cemil Bey, bu Feminist ne demektir?

– Feminist, işte, feminin var ya!.. Fem, Fam, ikisi bir asıldandır. Malum kadın, demek. La femme, müennes, ancak Feminist'i nasıl tercüme etmeli?... Bana kalsa tercüme ederken...

Cemil Bey düşündü. Sonra şikâyete başladı:

– Birader, dedi, bizim dilimiz de dil mi? Hangi tabiri ararsın da bulursun? İşte buyurun, şu feminist meselâ! Ne diye tercüme edeceksin?

– Yok, ben tercümeden ziyade, asıl şu manâsını öğrenmek istedim.

– Maluuum. Malum ya! Ancak benim arzettiğim de... Çünkü monşer, lisan bir ifade içindir, doğru değil mi? Biz dilimiz var diye ortaya çıkalım, mukabil olmadı mı! Doğru değil mi?

– Hakkınız var...

– Geçen sene, bu istilâhlar için bir komisyon topladılar. Ben orada bütün bunları söyledim. Birkaç kere toplanıldı, ayrıca bir komisyon yapılmasına karar verdiler. Sonra tahsisat yoktur, gelecek sene bütçesine para konulacak diye, bir lakırdı çıkardılar, öylece kaldı. İşin içine bir kere bütçe karışınca, sen alt tarafını anlayıver. Şimdi ne kadar çoluk çocuk varsa, maarife doldurmuşlar, böyle ciddi işlere bakan yok. Doğrusu ben de artık aldırmıyorum. Hangi birine bakarsın! Hem bir de bakmışsın, testiyi kıran da bir suyu getiren de!.. Nasıl, sizin birader askerliğini bitirdi mi? Buraya getirmek istiyordunuz?

– İstiyorduk ama, sonra kendisi "orada rahat olduğunu" yazmış. Askerliği bitmesine de birşey kalmadı, yerinde kalsın, dedik. Askerden gelirse bakalım bir yere yerleştirebilecek miyiz?

– Bu kadar eş dost var, hep elden geleni yapanz. Efendim, bana müsâde. Divân'a kadar uğramak istiyordum da... Arasıra görüşelim Salim Bey.

Selamlaştılar, ayrıldılar. Salim Bey düşündü, "araya lakırdı karıştı, gene, feministi anlayamadık" dedi.

Birkaç gün sonra, bir akşam üstü, bilmem hangi dairenin hangi kaleminin müdürü, genç ediplerimizden R. Raif Bey'e rasgeldi. Konuşarak yürümeğe başladılar. Söz arasında, bir sırası düşünce Sâlim Bey feministi ondan sordu:

– Kuzum Raif Bey, dedi, bu feminist ne demektir?

– Feminist? Feminizm, azizim, nasıl arzedeyim. Ee, yani kadınlığın bütün inceliği, bütün mahasinine, bütün şeylerine karşı... Kadınlığı bağlayan ve bizden ayıran bütün kayıtlar ve şartlar. Mazinin peszindeliklerine isyan... Bir kadın, niçin erkek değildir? Bu yokluklar, bunların acıklılarını ben bu şehirde duymayan, kalmadı sanıyorum. Sonra ben bunu erkeklerin zavallılıkları, diye izah etmiştim. Siz bilmem, benim "Nerkis" mecmuasına yazdığım yazıları gördünüz mü? Bu fikirler, o makalelerde çok ince işlenmişti. İtiraf etmelidir ki, şimdi ne öyle bir mecmua çıkıyor, ne de öyle yazan var. Biz de sustuk. Çünkü okuyan yok.

Sâlim Bey, sustu. İçinden, "bunu bilen elbette vardır ya, ben rasgelemedim" diye düşündü. ve ondan sonra her önüne gelene sormağa başladı.

– Recai Bey, sen çok bilgiçsin, feminist nedir?

– Tuvalet sabunu!

– Nasıl tuvalet sabunu? Ben sana bu kelimenin manasını sordum!

– Ben sabun soruyorsun, sandım!

– Kabahat bende, seni bilirim de gene, soruyorum.

Birkaç gün sonra gene bir başkasına:

– Hikmet Beyefendi, affedersiniz bir istirhamım vardı. Feminist nedir?

– Azizim, bir meslek. Bir de gazetesi vardı sanıyorum. Bir gazete çıkarıyorlardı... Tarihi, efendim, 1800.... Evet, 1874-75 olacak. Evet ama, bir kere de evde bakar arzederim. Haa.... Siniler yok pardon, o **"Femina"** idi. Evet Femina! Ve tesis tarihi efendiiim, 1908, yahut 1909 olacak. Diğeri şimdi hatırımda yok, evde bakar arzederim.

Bazı şeyler böyledir. Tilkinin kuyruğu gibi. Kafanın bir biçimsiz yerine sıkıştı mı, çıkmaz. Salim Bey, bu rahatsızlıkla, bu feminist'i o kadar sordu ki sonunda adı Feminist kaldı. Dahası ona bu adın nereden kaldığını bilmeyenler, onu bu meslek sahiplerinden biri sandılar; kadınlar müsamerelerinde konferans vermeğe çağırıyorlar, yeni çıkan gazeteler kadın sahifeleri için ondan yazı istiyorlar.

lerini almış saygın bir aksakal! Bizi kapıda karşıladı. Elimi uzun uzun sıktı:

– Türkiye Postası'nda yayınladığınız **"Samet Vurgun 80 yaşında"** yazınızı okudum, çok şad oldum, dedi. 80. doğum yılını kutladığımız şu günlere raslaması çok iyi oldu.

Şaşırdım. Yazı yayınlanalı daha beşgün bile olmamıştı. Ve ben çantamda birkaç tane getirmiş, daha kimseye vermemiştim. Samet Vurgun müzesine koyacaktım. Şaşkınlığımı görünce:

– İki günce önce Paris'ten bir dost getirdi, dedi. Oturduk.

Sanatçılarımızı, sanatsal çalışmalarımızı sordu. Batıda Azeri edebiyatı çevirmenlerinden sözettik. O sordukça ben yanıt verdim hep. Utangaç bir çocuk gibi. Dünyanın neresine gidersem gideyim, özümü hiç böyle hissetmem. Ama Azerbaycan'da **"Aksakallar"** mutlaka beni çok etkiler, ne diyeceğimi şaşırırım. Çok nüfuslu kocaman bir doğu ailesidir. Azerbaycan. Aksakalların **zehmi** basar beni.

Çaylar geldi içtik. Ramiz Askerof'u sordum. Derneğin yayın organı **"Odlar Yurdu"** gazetesinin baş redaktörüdür. Daha önceden ilişkimiz var.

– Biraz rahatsızlandı, dedi. Hastaneye yolladık. Men tapar kısa zamanda size gönderemem.

Ayrıldık oradan, kitapçıları, plakçıları dolaştık biraz. Otele döndüğümüzde Ramiz Askerof ile aynı dernekten İlhan Eliyef gelmişlerdi bile. Bekliyorlardı. İkisi de genç, dinamik. Gözleri çakmak çakmak, dostluk odu saçıyorlar. İkisi de Fransızca, İngilizce, Rusça, Türkçe biraz Almanca biliyor. Ne yaptıklarının bilincinde. İnsana son derece güven ve sıcaklık veren ince kişiler. Yine otel odası öylesine doldu ki, konuşmaya sıra bile kalmadı. Ertesi gün Kervansaray'da buluşmak üzere sözleştik..

12. yüzyıldaymışız gibi yastıklara yaslanarak söyleşmeye başladık:

– 120 ülke ile kültürel ve dostluk ilişkilerimiz var, dedi Ramiz. Bu ilişkilerimizi daha da berkitmek, yaymak istiyoruz. Dostluk kardeşlik ne kadar gelişirse savaş tehlikesi o kadar azalır diye düşünüyoruz. **"Sovyet Azerbaycanı"** diye bir dergimiz var. Türkçe, Rusça, İngilizce, Fransızca, Farsça, Arapça, Azerice olmak üzer yedi dilde çıkarıyoruz. Azerbaycan kültürünü, sanatını, yaşamını yansıtıyor. İlgi duyan herkese ve size gönderebiliriz.

Siniler üstünde, sahanlarda yemekler geldi. Bozbaş, soyutma, bozartma, köz kebabı, tike kebabı, çeşit çeşit salatalar, dere otu, kekik, reyhanlar. Burcu burcu koktu Kervansarayın içi. Bu kez İlhan Eliyef sürdürdü:

– Son yıllarda 80'e yakın ülkeye kültür adamlarımızı, sanatçılarımızı, bilim adamlarımızı, folklor ve dans gruplarımızı gönderdik. Ve dış ülkelerden davetler gerçekleştirdik. Sanatımızı, kültürümüzü tanıyanlar hayran kalıyor. Karşılıklı kültür ve sanatçı davetini sürdüreceğiz. Dergimizi isteyenlere göndereceğiz. Sovyet Azerbaycanı'nı kim öğrenmek istiyor; sanatımızla kültürümüzle kim ilgileniyor, plak, film, dergi, yayın, nota kitapları, folklor elbisesi modelleri, çalgılar kim ne istiyor yazsın bize. Biz tüm dünyaya sarsılmaz dostluk ve kültür köprüleri kurmak istiyoruz. Birlikte kuralım, bu köprülerin üzerinden birbirimize gidip gidelim.

Evet, onların kurduğu bu köprüden yürüdüm ben. Yürümeye de devam edeceğim. Onun temelleri daha da sağlamlaşsın. Yaşamıyla, kültürü, sanatıyla insanlar daha yakından tanışsın, yürekten dost olsunlar. İşte adresi: **"Azerbaycan Uluslararası Dostluk ve Kültür Derneği" Korganof 7, Baku-Sovyetler Birliği.** İsteyen yazsın, isteyen Azerbaycan'a, Sovyetlerin öteki cumhuriyetlerine geziler düzenleyip gitsin. Yazması bizden, ilgi sizden!..

1 Mayıs 77'de görevli bazı isimler

Alpaslan Türkeş

1977 yılında güvenlik işlerinden sorumlu başbakan yardımcısı. 29 Nisan 1977'de 1 Mayıs'tan 2 gün önce Türkeş'in Yakacık'taki evinde, kendisinin de katıldığı bir toplantı düzenlenir. Evin önü taksi ve minibüslerle doludur. Toplantıdan sonra "lacivert" elbiseli kişiler minibüslere silah ve cephane doldururlar. Ve bilinmeyen bir yöne hareket ederler. Daha sonra Taksim Alanında bu "lacivert" elbiseliler Renault ve Anadol marka taksilerden etrafa ateş açarlar.

Orhan Kilercioğlu

Kenan Evren'den önceki Genelkurmay Başkanı Semih Sancar'ın özel sekreteridir. Kontr-gerilla elemanı olan Kilercioğlu'nu katliamdan sonra büyük bir gazete sorumlu tutmuştur. Katliam sırasında albay iken 1981'de generalliğe kadar yükselmiştir.

Nihat Kaner

1977'de Istanbul Emniyet Müdürü idi. MHP ve ülkücü kuruluş iddianamesinde adı geçmektedir. 1981'de Bursa Emniyet Müdürü'dür. 1986'da işkence olaylarının açıklanması üzerine Nihat Kaner Evren-Özal rejiminin politikasını canla başla savunmuştur.

Oktay Engin

1 Mayıs 1977'de Emniyet Genel Müdürlüğü Güvenlik Dairesi Başkanı'dır. 1 Mayıs'ta güvenlik önlemlerinin alınması ve uygulanmasında en önemli görevlerden birini üstlenmişti. 1980'de Ankara, daha sonra Eskişehir Emniyet Müdürlüğü yaptı. Oktay Engin

1 Mayıs 1977 katliamının 10. yılında...
Gerçek suçlular hâlâ cezalandırılmadı

Sertaç EROĞLU

1977 yılından 5 yıl, darbeden 2 yıl sonra Evren, anayasasını tanıtmak için çıktığı gezilerin sonuncusunda, 5 Kasım 1982'de Taksim Meydanı'nda şöyle konuşuyordu: **"12 Eylül harekatını yapmasaydık, bu meydanın ismi Kızıl Meydan olacaktı. Bu meydanda az mı vatandaş kanı akıtıldı. Bir tarihte 1 Mayıs yapacağız derken, 34 vatandaşımızın kanı bu meydanda akıtıldı. Artık o günler geride kaldı. Onlara sebep olanlar bugün adil Türk mahkemeleri önünde hesap vermektedirler."**

Evren böyle demişti 1982 yılında. MHP Genel Başkanı Türkeş tarafından **"Ot biçer gibi"** bir el işareti ile öldürülme emri verilen işçi sınıfımızın unutulmaz önderi Kemal Türkler, 1 Mayıs 1977'de katliamın başlamasından az bir süre önce kürsüden alandakilere şöyle seslenmişti: **"Buranın adının '1 Mayıs Alanı' olmasını öneriyorum. Kabul ediyor musunuz?"** Taksim Alanı'ndaki yüzbinlerce insan hep bir ağızdan **"evet"** yanıtını vermişti. Evren'in ilk yalanı burada. Kemal Türkler'in ağzından hiçbir zaman **"Kızıl Meydan"** sözü çıkmamıştır. Evren'in bu sözleri, 7 yıldır sürdürdüğü **"tipik"** yalanlarından biridir.

İkincisi, Evren, 34 yurttaşın kanının akıtılmasına sebep olanların **"adil Türk mahkemeleri önünde hesap vermekte"** olduklarını söylemişti.

İşte yalanın ikincisi.

22 Mart 1985, Istanbul 2. Ağır Ceza Mahkemesinde düzmece bir davaya devam edildi. Bu dava **"1 Mayıs Olayları"** davası idi. Bu davada avukatlar şöyle demişlerdi:

"Müvekkil zanlılar olayın sanığı değil, gerçekte yasal toplantıya katılmış ve saldırıya uğramış, olayın mağduru olan kişilerdir."

Gerçekten de 1 Mayıs 1977 dava-

falık bir dilekçe verir. Rasim Öz, 7.7.1977 tarihli oturumda, savcının **"İddianamede kusurlu ve hatalı oldukları belirtilerek suçlanan kamu görevlileri hakkında soruşturma yapılmasını; bu davanın sanıklarının olayın gerçek sanıkları olmadığını, 1 Mayıs faciasını bizatihi yaratan ve kararlılıkla ve sırf yıldırmak amacı ile uygulayan bu yurt ve insanlık düşmanı gerçek ve asıl faillerin bulunmasının bu davayı etkileyeceğinden dolayı, asıl tertipleyenlerin bulunması ve soruşturma sonucunun sorulması için de Cumhuriyet Savcılığı'na müzekkere yazılmasını"** istediğini ve **mahkemenin de bu görüşü aynen benimsediğini** belirtir.

Ama 1 Mayıs 1977 katliamında, Evren'in **"adil mahkemeleri"** bile onu yalanlıyor. 1 Mayıs 1977 katliamı ile ilgili mahkemenin aynı duruşmasında avukat Rasim Öz şöyle konuşur: **"Davanın görülmekte olduğu sekiz yılın yedi yılı sıkıyönetim süresi içinde geçmiştir. ...Bu olayın asıl faillerinin bugüne kadar bulunduğuna ilişkin bir bilginin mahkemenin tezkeresine cevaben bildirilmemiş bulunması, evrensel adalet duygusu adına büyük bir talihsizliktir. Mahkemenizde yargılanan müvekkil sanıklar, iddianamede de dolaylı**

cesi terör olaylarında önemli bir yer işgal ettiğini o gün tahmin etmek zordu. İkinci kez yığınsal ve legal olarak kutlanan 1977 yılındaki 1 Mayıs, görkemli, disiplinli, yığınsaldı. Zaten 1976 yılından beri kutlanan yığınsal 1 Mayıslar, savaşımın daha bir üst aşamaya çıktığı, demokratik hakların, işçi sınıfının haklarının elde edilmesinde, demokrasi güçlerinin, sol güçlerin birliğinin sağlanması yolunda, olumlu adımların atıldığı kutlamalar olmuştur. O zamanın öne koyduğu görevleri, daha bilinçle yerine getirmenin, hedefleri daha somut saptamanın **mihenk taşı**"ydı 1 Mayıslar.

1 mayıs 1976 kutlamasının, gerici güçleri, emperyalizmin işbirlikçilerini, parababalarını korkuttuğuna kuşku yok. Çünkü gericilik güçleri ilk defa böylesine örgütlü ve yığınsal bir gücü karşılarında görüyorlardı. Ve patronlar böylesi bir güçle, şimdiye kadar mücadele ettikleri araçlarla başedemeyeceklerini görüyorlardı. Ve en önemlisi, karşılarında Türkiye işçi sınıfının en bilinçli, en savaşkan kesimleri vardı. **"Eskiden"** mitingleri, gösterileri, çeşitli eylemleri üniversite, gençlik **"olayları"** olarak görürler ve askeri ve polisi salarsak üzerlerine, hakkından geliriz diye düşünürlerdi. Pek te haksız değildiler. Üstelik artık savaşımın başında, üretimi elinde tutan, bir durdurursa herşeyi **"felce"** uğratacak bir işçi sınıfı vardı. Üstelik bu işçi sınıfı, Türkiye'nin en önemli sanayi dallarında çalışan, en işbirlikçi olan patronların fabrikalarında üretimi elinde tutan işçi sınıfıydı. Dahası var. 1 Mayıslarda işçi sınıfı onun sendikal örgütü DİSK, sadece işçi sınıfının birliğini sağlamada olumlu adımlar atmakta kalmıyordu. Gençleri, öğretmenleri, aydınları, köylüleri, yani kendisinin bağlaşığı olan kesimleri de çevresinde kenetliyordu. Ve sonuncu olarak,

yanaydılar, ulusal bir güçtüler.

İşte bu nedenlerden dolayı, Türkiye burjuvazisi, onun vurucu örgütleri Kontr-gerillasını, MİT'i, polisi, MHP'si, gerici güçler 1 Mayıs 1977 öncesi yoğun bir propagandaya geçtiler. **"Kan gövdeyi götürecekti", "solcular ortalığı kana bulayacaktı", "kızıl bayraklarla yürüyerek kan dökeceklerdi", "can güvenliği yoktu"**, vs... vs...

1 Mayıs 1977'de İstanbul Taksim Alanı'nda bir katliam yaşanmadan önce, yaklaşık 2 ay önce Mart ayının başında Türkiye'ye bir **"konuk"** gelir. CIA Başkanı Amiral Stansfield Turner. CIA Başkanı o zaman CIA'in Türkiye İstasyon Şefi ve **"özel"** görevli Paul Henze ile görüştükten sonra, Cumhurbaş-

(Yanda) Düzenli ve coşkulu süren mitingden saldırı öncesinden (aşağıda) ve sonrasından birer görüntü.

kanı Cevdet Sunay, Başbakan Süleyman Demirel ve Genelkurmay Başkanı ile görüşür.

1 Mayıs 1977'de akşam üzerine doğru, Kemal Türkler'in konuşma-

Alanın dörtbir yanından uzun menzilli silahlarla, ses bombalarıyla, makinalı tüfeklerle onbinlerce insanın üzerine yaylım ateşi açıldı. Paniğe kapılan insanların kaçışma-

kika kadar süren bu katliamdan sonra, 34 kişi öldü, yaklaşık 126 kişi de yaralandı.

Sular İdaresi'nin üzerinden, Pamuk eczanesinin damından, İntercontinental otelinden, Tarlabaşı yönünden, İstiklal Caddesi girişinden açılmıştı ateş. Ve alanın içine dalan Renault ve Anadol marka arabalardan rastgele ateş açılmış, insanlar acımasızca kurşunlanmıştır.

Kontr-gerilla-MİT-Polis-MHP işbirliği hazırlanan bu katliam 12 Eylül öncesi terör olaylarında bir dönemin başlangıcıdır.

Peki suçlular!

İstanbul 2. Ağır Ceza Mahkemesi'nde yargılananların suçlu olmadığı, savcının hazırladığı iddianamede bile açıktır.

Öyleyse!

1 Mayıs 1977 katliamının suçluları, şimdiye kadar adalet önüne çıkarılmamıştır. Böyle bir rejimde

ması ve uygulanmasında en önemli görevlerden birini üstlenmişti. 1980'de Ankara, daha sonra Eskişehir Emniyet Müdürlüğü yaptı. Oktay Engin 1955'de Selanik'te Atatürk'ün evine bomba koyan ve 6-7 Eylül olayları olarak bilinen Rum azınlıkların evlerinin, dükkanlarının yağmalanmasına yol açan ajandır. Yunan mahkemelerinden daha sonra da Yassıada'da yargılanmıştır.

Mehmet Akzambak

1 Mayıs 1977 katliamında Intercontinental Otelinin güvenlik amiri. 510 ve 511 numaralı odalarda kalan ve otel personeli tarafından "polis" olduğu bilinen kişiler alana yaylım ateşi açmışlardı.

Namık Kemal Şentürk

O gün İstanbul valisidir. 1 Mayıs günü eşiyle birlikte gezmeye gitmiştir. 12 Eylülcü generallerle birlikte önce Bülent Ulusu daha sonra Turgut Sunalp başkanlığında MDP'yi kurmuş ve milletvekili seçilmiştir.

Hamza Gürgüç

1 Mayıs 1977'de MİT müsteşarıdır. Alana 10 noktadan ateş açan MİT elemanları derhal oradan uzaklaştırılmıştır.

Atilla Erdoğan

Tuğgeneral. 1976-78 yılları arasında Kontr-gerilla Başkanı.

Vecihi Akın

Kontr-gerillanın bağlı olduğu Genelkurmay İkinci Başkanı.

Vural Yener

İstanbul Emniyet Müdürlüğü 1. Şube Müdürü.

Ve alanda beyaz Renault arabadan ateş açan Alaattin adlı subay, yine 'lacivert' elbiseliler, emekli kurmay albay olan 4 kişi, alanın 10 noktasından ateş açan MİT elemanları, MHP'liler, panzerdeki polisler ve daha niceleri...

"Müvekkil zanlılar olayın sanığı değil, gerçekte yasal toplantıya katılmış ve saldırıya uğramış, olayın mağduru olan kişilerdir."

Gerçekten de 1 Mayıs 1977 davasında **"yargılanan"**lar, katliamdan sonra rastgele yakalanmış, katliamın suçunun üzerine yıkılmak için seçilmiş kişilerdi.

22 Mart 1985 günü devam edilen davanın duruşmasına biraz daha göz atalım.

"Sanıklar"ın avukatları mahkemeden bir istekte bulunurlar. 7 Temmuz 1977 yılında yapılan bir oturunda **"Bu davanın gerçek sorumluları ve asıl tertipleyenler hakkında gerekli işlemin yapılması ve sonucunun bildirilmesi"** yolunda mahkemenin bir karar aldığını hatırlatırken. Ve aradan 8 yıl geçmesine rağmen henüz bir yanıt gelmediğini belirten avukatlar, sonucun sorulmasını isterler.

Avukatlardan Rasim Öz, 22 Mart 1985 tarihli duruşmada 2 say-

1 Mayıs 77'ye katılan çocuklara bile acımadılar (aşağıda). Can çekişen arkadaşının başında bir genç (yanda).

sine cevaben bildirilmemiş bulunması, evrensel adalet duygusu adına büyük bir talihsizliktir. Mahkemenizde yargılanan müvekkil sanıklar, iddianamede de dolaylı olarak belirtildiği gibi, sırf gerçek sanıklar bulunmadığı için sanık yapılmış kişilerdir.

1 Mayıs 1977... İzler nereye götürüyor?

İstanbul'un o ilkbahar akşamında yaşanan katliamın, şimdi geriye dönüp baktığımızda, 12 Eylül ön-

olumlu adımlar atmakta kalmıyordu. Gençleri, öğretmenleri, aydınları, köylüleri, yani kendisinin bağlaşığı olan kesimleri de çevresinde kenetliyordu. Ve sonuncu olarak, işçi sınıfının öncülüğünde ülkemizin ilerici kesimleri, politikayı etkileyebilecek bir güç olarak gelişiyordu. Anti-emperyalisttiler, demokrattılar, ulusal bağımsızlıktan

kanı Cevdet Sunay, Başbakan Süleyman Demirel ve Genelkurmay Başkanı ile görüşür.

1 Mayıs 1977'de akşam üzerine doğru, Kemal Türkler'in konuşmasının bitimine doğru silahlar patladı. Bu nokta önemlidir. Kitlelerin yorulduğu, dikkatinin görece dağıldığı, dağılmaya başlandığı bir anda silahlar patladı.

Alanın dörtbir yanından uzun menzilli silahlarla, ses bombalarıyla, makinalı tüfeklerle onbinlerce insanın üzerine yaylım ateşi açıldı. Paniğe kapılan insanların kaçışmasıyla birlikte, alana giren panzerler siren sesleriyle, ses bombalarıyla paniği daha büyüttüler, sağa sola ateş açmaya başladılar. Panzerler önüne geleni çiğniyordu. On da-

mede bile açıktır.

Öyleyse!

1 Mayıs 1977 katliamının suçluları, şimdiye kadar adalet önüne çıkarılmamıştır. Böyle bir rejimde bu katillerin adalet önüne çıkarılması da mümkün değildir, Çünkü suçlular devletin üst düzey yöneticileri, MİT-Kontr-gerilla-Polis ve MHP'li katillerdir.

1 Mayıs 77'ye hazırlanırken bir Kürt işçisi şöyle demişti:

"Bu bayram için ölsem adım kalır"

1 Mayıs 1977'nin hazırlık çalışmalarına T. Maden-İş sendikasına üye kendi fabrikasında baştemsilci olarak katılmış bir metal işçisi **Rasim Canikli.** 12 Eylül'den sonra yurtdışına çıkmak zorunda kalmış.

Rasim Canikli 13 yaşında başlamış işçiliğe. Bir yandan ortaokula giderken bir yandan da babasının çalıştığı tuğla kiremit fabrikasında çalışmış. Kore'den dönen 500 şanslı askerden biri babası. Kurşun yarasını hala taşıyan yoksul bir işçi. 1968 Demirdöküm olaylarına aktif katılmış. Rasim Canikli kendini **"yoksul bir yarı proleter çocuğu olarak"** tanımlıyor.

Asker dönüşü 1970'lerin başında İstanbul'da General Elektrik fabrikasına giriş. **"Ese işçilik, sınıfsal anlamda biçimlenişim, sendikal harekete aktif katılışım bu dönemde başlıyor"** diyor. Ardından 1974'de DİSK'e bağlı T. Maden-İş sendikasına geçiş. 1975-79 döneminde fabrika baştemsilciliği...

Onunla 1977 1 Mayısına hazırlık, saldırı anı ve sonrası üzerine konuşuyoruz.

– 77 1 Mayıs'ına hem fabrika içinde hem de sendikadaki hazırlık çalışmalarından söz edebilir misin?

– Türkiye'de 1 Mayıs yasağı 1976'da kırıldı. Büyük yankı uyandırdı bu, özellikle işçiler arasında. Bu yasağın kırılmasında başkanımız **Kemal Türkler**'in büyük payı vardır. Biz fabrikadan 1976 1 Mayıs'ına da çok sayıda katılmıştık. 77 öncesinde yoğun bir propaganda vardı. İşçileri korkutmak, yıldırmak için kan akacağını söylemeye kadar vardırdılar işi. Bu şunu getirdi, işçilerin güvenliklerini alma, kendilerini koruma içgüdüsü gelişti. Ben, 77 1 Mayıs'ında genel güvenlik örgütlenmesinin içinde yeraldım. 1 Mayıs öncesi fabrikada güvenlik örgütlenmesi için görevli saptıyoruz, bu sırada bir Kürt arkadaşımın söylediklerini hiç unutmuyorum: **"Bu benim bayramım, bu bayram için ölsem ismim kalır"** demişti. Onun bu sözleri bütün işçileri etkiledi, bizim fabrikadan 50 kişi güvenliğe katıldı. 650 işçi çalışıyordu fabrikada. 1 Mayıs'a 200 kişi katıldı, eşleri ve çoluk çocuk.

– Saldırının başladığı sırada neredeydin, işçi arkadaşlarının tepkileri ne oldu?

– Biz Saraçhane'den gelen koldaydık. Ben hiç alana giremedim. Sular İdaresi'ne doğru ilerliyorduk. 1000'den fazla kırmızı gömlekli vardı, barış çubuklarıyla. (1 Mayıs 77'de işçi güvenlik görevlilerine verilen ad). İlk silah orada patladı, ardından Sular İdaresi, AP binası, Pamuk Eczanesi üstünden ve Intercontinental ote-

linden silahlar patladı. Zincirleme bir halka oluşturdu bu saldırı. Hala gözümün önündedir. o ilk silahı çeken adam, havaya sıktı kurşunu, işaret verdi. **Hasan Yıldırım,** o adamın silahı çekmesiyle birlikte kalbinden yedi kurşunu ve yanımda düştü. Bir arkadaşımız bacağından yaralandı.

Büyük yiğitlikler gördük, yaşadık. İnsanlar kendi göğüslerini siper ettiler. Silahsız insanlar bu çok önceden planlanmış silahlı saldırının üstüne gittiler. O anı anlatabilmek çok zor. Silahların patlamasından sonra panzerlerin ateş ederek alana girdiğini gördüm. İşte o sırada ben alana girebildim. 15-20 bin kişi kolkola girmişti. Sonra tek tek fabrikadan arkadaşlarımın evlerini dolaşmaya başladık.

Evlerini dolaştığın arkadaşlarının tepkileri nasıldı?

– Korkuyla karışık bir öfke vardı. Sıcağı sıcağına bu saldırıdan 5 saat sonra. Gece tekrar alana döndük, hala panzerler orada duruyordu.

– 1 Mayıs sonrası fabrika içinde işçilerin tepkisi nasıldı?

– **"Bir daha 1978 1 Mayıs'ına katılım olmaz"** şeklinde söylentiler dolaşmaya başladı. Bu arada işveren **"Sendika, işçileri götürdü, alanda kırdırdı"** diye karalama yapıyordu. Ama yaptığımız fabrika içi toplantılarında işçiler propagandanın peşinden böyle bir saldırının gelmesini gerçekten söylediklerini kanla yaptılar, şeklinde değerlendirdiler. İşverene de **"Sendika bizi götürmedi. Biz kendi bayramımız olduğu için kendi isteğimizle gittik"** diye yanıt verdiler.

İnsanların yiğitliğini, kavgadaki direncini insan eylem içinde görüyor. Yine 1 Mayıs 77'de belinden kurşun yiyip yatalak olan bir arkadaşımız vardı. Ondaki o öfke, kin sınıf bilincinin artmasını getirdi. Hiç **"77 1 Mayıs'ına katılmasaydım, ben böyle olmazdım"** demedi, aksine **o kurşun,** 77 1 Mayıs'ında yaralanmak onun için **onur kaynağı** oldu hep. Bu olayda işçiler arasındaki yardımlaşma örnektir. Biz fabrikalarda sürekli onun geçimi için para topladık. İşveren çıkışını verdi, bu yardımlaşma benim bildiğim 1980'e dek sürdü.

Bu saldırı burjuvazinin beklediği yığınlarda ürkmeyi tam anlamıyla getirmedi. Bizim fabrikadan 78 1 Mayıs'ına katılım daha fazlaydı. O yıl minibüsler, otobüsler çalışmadı, sonradan duyduk şehrin bir ucundan ta Sefaköy'den Taksim'e çoluk çocuk yürüyerek gelip, 1 Mayıs'a katılmışlar. Bu saldırı geri tepti, kin daha bilendi, işçilerin bilinçlenmesini artırdı.